

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

[Liber XXV]

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

ad iurisditō nem: q̄a mu lier erat. d. vniuersalis territorij et iurisditōis non singulo r̄ū bonorūz imobilū vñ sicut si tran sūt de puatō in puatūz titulo dona tiōis uel uē ditiōis non alterat terri torij et uni uersitas ita et si trāscant in uirū p cō fiscationē: et sic mulier re cupato terri torio exerce bit iurisditō nē q̄ uirum uel heredes eius sup bo nis cōfiscatō sicut cō tra alios sub ditos alleg. bonū tex. in .l. usufructu legato. s. de usufru. an aut dans in dotē ciuitate videatur dare territo riū vid bal. cōsi. cccclxx. xxiij. in. vol. an dādo oia bōa et iu ra in dotem transeat ius patronatus vide bal. cō filio. l. lib. v.

De impē sis in rebus dotalibus factis. Rub.

bona sūt publicata: et alie p̄dēnatiōes: et mulcte impositae. q̄ris an iste debeat restitui mulieri. Et datur q̄ sic: ut. l. iij. et l. cū in fūdo. s. de tur. do. et. s. e. l. diuortio. s. si uir: ubi ea q̄ nō renascūt d̄ bēt restitui. In cōtrariū uidet. l. ista: q̄a quando aliqd̄ uniuersale daf̄ in dotē: ut peculū: fruct⁹ illius p̄tinēt ad maritū. qd̄ dicit q̄ pecunia: et res mobiles p̄cepte ex cōdēnatiōe sunt mariti. imobilia restituit̄ uxori. Alij dicit q̄ oia d̄bent eē mariti tanq̄ fructus illius iurisditiōis: et hoc uerū puto p̄ hāc. l. et l. item si fūdi. s. ij. et. s. aucu pioz. s. de usufru. et l. usufru. s. e. oia enī sūt fructus iurisditiōis: ut. x. coll. q̄ sint regalia. ca. i. C. de modo multa. l. multarū: et ibi p̄ l. y. Ad cō traria n̄ideo q̄ illd̄ qd̄ accrescit d̄ uxori f̄stitui si tñ nō est in fructu ut b. Ad ob. qd̄ dicit q̄ ea q̄ nō renascunt̄ nō sūt in fructu: q̄a nūq̄ ex aliena re illud idem numero qd̄ semel nascit̄ postea re nascit̄: sed aliud eiusdē generis. ita in iurisditiōe sepe et sepius p̄tingit cōmitti d̄icta p̄pter q̄ cō dēnatiōes mulcte et bonorū publicatiōes dicuntur renasci: s̄ nō eorū dē bonorū nūero. C̄ Que ro pone q̄ daf̄ in dotē grex ouium. qd̄ p̄tinebit ad uirū. Dico q̄ oia q̄ nascunt̄: s̄ ex renatis d̄z in loco mortuorūz ponere: et gregē supplere: ut. l. uetus fuit q̄stio. cū. l. se. s. de usufr. facit. l. diuortio. s. nō solū. s. e. C̄ Ultimo no. text. q̄ dicit q̄ uir teneat acgrere: qd̄ intelligi. i. lucra obuuenientia nō repudiare s̄m formā. l. seruus dotalis. s. eo. alias sequeret q̄ uir teneretur ad utiles impē sas qd̄ nō est uerū: ut dicā. j. ti. i. l. i. circa princ.

De ipēsis in rebus dotalibus factis. Rub.

Impensarū. In isto ti tulo sic p̄ cedit iuriscōsultus: q̄a primo ponit vnā diuisionē generalez ipensarum usqz ibi neesse. ubi tractat de neces sarijs usqz ad. l. qd̄ dicit. s. utiles. ubi incipit tra ctare de utilibus usqz ad. l. uolūtariē. ubi de uolūtarijs usqz ad. l. utiliū: ubi incipit tractare p̄mu niter: et p̄mixt̄z de oibus usqz ad fi. Legā totūz simul ponēdo casū usqz ad. l. qd̄ dicit. Assume. s. neccesarie. C̄ Ex. s. sequenti.

An uir teneat facere impensas ex necessitate p̄tractus. et an cū accepit nomē debitoris in do tem d̄ducat expensas factas.

Necessarie. Nota hic: et in. l. totūz in prin. q̄ neccesarie u pense sūt quas maritus h̄z neccesie facere alias te neres. C̄ Cōtra maritus teneat facere ipēsas uti les. ut. j. e. l. pe. et. s. ti. i. l. fi. ergo utiles sūt necces sarie. Huius timore gl. h̄z posite se inuoluūt. Bi cit enī p̄ria gl. q̄ d̄z intelligi hic de neccesitate ex pte rei: q̄a alias si nō fieret res p̄iret: ut. l. impen se. j. e. Sed hoc est p̄tra tex. in. l. et in totum: ubi inspicitur neccesitas ex parte p̄sone. Est enīz neccesitas ex parte rei: ut qm̄ domus periret oportz q̄ reficiatur. Est etiāz neccesitas ex parte perso ne: ut quādo. l. imponit persone neccesitatem q̄ faciat: et de qua neccesitate loquitur glo. inuicez variant hic: et in. l. et in totum. Et uide glo. que incipit. f. a. l. imposita et c. C̄ Pro cuius declara tione quero an uir teneatur facere utiles impen sas ex neccesitate contractus quia non uenit in actione m̄dati uel negoci. gesto. sed in actione ex eo cōtractu: ut. l. heredes. s. sed si vnus. s. fa mili. hercis. et l. si cōmunes. de neg. gest. Sed im pense utiles repetuntur a uiro per actionē man dati uel actio. neg. gest. ut. l. i. s. sed nec ob impē sas. C. de rei vxo. actio. ergo non debz uir eas fa

cere ex neccesitate contractus: et hoc est uerum. Non ob. l. penul. j. co. quia ibi dicit q̄ d̄beat res tueri: non q̄ debeat augeri. Non obstat. s. titu. i. l. fi. quia intelligitur q̄ debet acquirere non fa ciendo expensas d̄ nouo: sed lucra sibi obuueniē tia agnoscere: et non repudiare s̄m formā. l. ser uuus dotalis. s. ti. i. et l. si omnes. s. de neg. gest. nunc ad propositum dico q̄ impense neccesarie dicuntur que habent neccesitates ex parte rei: et ex parte persone simul. nūq̄ enīz est neccesitas persone mariti: nisi subsistat neccesitas rei: et ita sentit. Hugo. in. l. et in totum in princ. quod est uerissimūz. P̄dicta uera cum tractatur de im pensis in rebus dotalibus factis: sed in petitiōe hereditatis uel in rei uendicatiōe in quibus bo ne fidei possessor non tenetur ad aliquid solum inspicitur neccesitas ex parte rei. ut dicantur im pense neccesarie: ut dicit glo. in. l. et in totum: et bene. Una obiectio restat de curatore qui repe tit actio. nego. gest. et istd̄ teneo: et semper tenui nec unq̄ reperi contrarium. C̄ Oppo. j. e. l. im pense. Sol. ut in glo. Venio ad uerū. in necces arijs. Quero mulier dedit in dotem nomina de bitorum: maritus fecit expensas in exigendis d̄ bitoribus: an ille expense computentur mulieri. Glo. uero hic dicit q̄ non: quia illud nō est im pensum in rem mulieris: et ita dicit casuz eē hic. Et uide glo. que incipit res dotalis: ibi conue nire uidetur. uel signa eaz: et no. quia singularis est. Spe. tractat hāc questionē in ti. de do. inter ui. et uxo. s. fi. ver. illd̄ queritur: et ibi recitat opi. antiquorū. f. Jo. et guarnerij. q̄ Guar. fuit in cō traria opi. C̄ Et p̄ ista glo. facit. C. de bo. ma. l. i. et de bo. que lib. l. fi. s. ubi aut. ubi uidetur ca sus in contrariū: quia si impense fiant gratia re ruz deducuntur de fructibus: ut. l. si a domina. s. fi. s. de pe. here. et. s. titu. i. l. fructus: et l. diuortio. s. impendia. C̄ P̄terea iste impēse in exigē dis uel cōueniēdis debitoribus uidentur necces sarie: quia eis nō factis maritus tenetur: et sum eēt periculum: ut dixi. s. ti. i. l. meua in prin. et in hac opi. est Guar. Non obstat. l. i. de bo. ma. et de bo. que lib. l. fi. s. ubi aut: q̄a ibi pater p̄cipit fru ctus p̄pter patriāz potestatem non propter ali quod onus quod ipse sustineat: quia etiā si nul lum onus sustineret: et ipse perciperet merito de illis fructibus debet facere impēsas. sed hic uir percipit fructus propter onera matrimonij. si er go de illis debet facere impensas in conuenien do debitores iā in duplicem casum computarēt tur contra. l. quod sepe. s. de compē. quid dice mus. modo dico sic. quandoqz datur in dotem nomē estimatum: et sic periculū est mariti: tunc sine dubio non repetet impensas: ut. l. si nomen. s. de here. uel act. uē. dixi in. l. meua in prin. s. ti. i. Quandoqz uir accepit nomē debitoris i do tem simpliciter: et tūc dico q̄ oēs impense legiti me facte in exigendis noibus debitorū debēt d̄ duci de dote. pro hoc do. glo. que hoc dicit in si mili. C. mā. l. p̄ diuersas. i. gl. ma. ubi dicit q̄ qm̄ nomē daf̄ tātū uidet̄ dari quātum potest conse qui deducta impensa. Venio ad uer. proinde: et in eo q̄ dicit q̄ prestetit ex stipulatiōe damni in fecti interesse. intellige si uxori erat uile magis p̄ stare q̄ domum pro derelicto relinquere: ut. l. si quis putans. cōmuni diu.

El in ualitudie. C̄ Op po. s. ti. i. l. diuortio. s. ipēdia. So. h̄z ipēsa ma gna. ibi in parua. qd̄ facit ad qd̄nē quaz ibi dixi.

Mos autem. Mo. regulā aut ipē sa fit ad p̄petuā rei

a Impē sarum quero mulier. uide bald. in. l. ij. C. de act. 4 obli. et in. l. p̄ diuersas in .v. q. C. mā. bal. in. l. iij. C. de fal. cā dicit hāc gl. p̄cedere in expēsis par uis: de quo no. p̄ bar. in .l. q̄ se debe re in vlt. q. s. d̄ cō. ob. cau. et ad istā gl. uide glo. in. l. meua .s. fi. s. tit. i. et not. p̄ bal. in. l. i. C. de bo. mater.

b El in ualitu die. s. Nos aut p̄ petuā. dixit tñ gl. in. l. in fundo. s. de rei vē. q̄ ex pensa q̄ fit p̄ncipaliter cā p̄cipiēdo doz fructū nō dicit fie ri ad perpe tuā uilitatē et ita dicit ibi Bart.

utilitate: aut ad utilitate illius ani. Sz circa hoc qrit gl. qd si sit expesa ad utilitate. x. annoru. Et rñdet qy dicif expesa necessaria: z uenit deducenda qd no. hoc intellige vez si post impensas factas matrimoniu statiz est solutu. Sz si mñimoiu no eet solutu: tuc p totu dñeniū pderet expesas cū fructib. ar. l. diuortio. §. qd i ano. §. ti. i. Itē si matrimoniu durauit p mediā pte tps medie tas tm q respicit utilitate futuri tps ueniet repe tēda. argu. d. §. qd in ano.

In totū. Ex pñ. fume regu la q impense dicaf

Ex fine no. q sufficit ab initio interesse. licz ex postfacto dñerit. qd tractat dy. hic z plenius per Ly. in. l. ad cōparādas. C. mā. dixi in. l. q aut. §. i. s. si quis cau. Ex. l. sequēti.

Quid sit dicere nomē iuris: et an possit maritus potius repetere ipēsas q retinere funduz: z qd si mulier vult penes maritū dimittere fundū potius q soluere expēsas: an marit⁹ possit ptra dicere. z an aliquo casu pp impēsas dos d nouo uideaf dari. Et an maritus debeat facere ipēsas utiles. Et an si plures fratres hñt antiquum seu dū: z vnus cōmittat feloniaz deinde domin⁹ us remittat: an dicaf nouū feudū uel retineat natu rā antiq: z an cōpēsatio fiat ipso iure.

Uod dicitur. Expēse ne cessarie in dote facte minuūt dote z qritatē in do te pētā no corpa dotalia: sec⁹ si extra dote sint facte. Itē muliere soluente eas dos crescit. h. d. Et est subtilis: z difficilis multū: z diuidit in q tuor ptes vsqz ad. §. si dos. primo declarat regu lā de dote minuēda ppter ipēsas no porrigi ad corpa: z hoc pbat p absurdū: z marito cōsulit. Scōdo dclarat regulā ptnere ad qritates. Tercio dclarat regulā no ptnere ad expēsas factas eē dote. Quarto determinat vnā qōnē circa p dī cta vsqz ad. §. si dos. scōda ibi. igit. tertia ibi. d. hñt qritā ibi: §. si impēsis. C. Op. h. d. q corpa no minuūt ppter ipēsas. Cōtra d. l. si is. §. qd dicitur. §. d. iure do. Hui⁹ timore sunt h in glo. mag. qtuor opi. pñā q no minuūt corpus ppter ipē sas. f. ab initio: ut hic: sed si mulier cessat soluere p anū: tunc minuitur: ut in cōtrario. uide gl. q v cipit vniuersitas. ibi sed si postea mulier: z ibi hñt si maritus. Ista opi. non placet glo. nec doc. qa ibi vñ tex. q ab initio minuaf. vñ alij dicūt q sta tiz minuūt corpus. hñt muliere soluēte ista anū fin gif no eē minutū. q opi. no ē uera. nā in cōtrario sceuola dicit. aut ipense equalēt toti fūdo: z totus fūd⁹ dñit eē dotalis: ut ibi. sed qñ equalēt parti nil dicit. vñ alij dicūt q equalēt toti fūdo. z tuc tot⁹ fūdus dñit eē dotalis: ut ibi. Aut eq ualēt pti fūdi: z p pte no minuūt corpus: ut hic. Ista so. est ptra tex. hui⁹. l. vbi reputaf absurdū diminutionē fieri i totū uel i pte. ibi ceterū. hec res zc. Eñ alij dicūt q ibi ponit opi. sceuole. hñt Aulpiant q eū manifestissime repñendit: z ista ē pñā. Et uide gl. ibi uel illū qd dicit zc. C. Et ergo h examinemus. arguo pñō p sceuola. p quo facit q debem⁹ leges legibus qcordare: ut. l. i. C. d. inof. do. Scōdo qa ibi in tex. dñt dñit. Itē ibi in tex. dicit reuertaf: ergo dñit eē. Itē dicit q ē rō qa pars fūdi dñit eē dotalis ne inducaf cōio q rō cessat qñ ipēse equalēt toti fūdo: z istā rō nē ponit Jo. in ptrario. Et hanc opi. Sceuole: ut distinguam⁹ an expēse equalēt toti fūdo uel pti tiz gl. C. de rei vxo. ac. §. hñt nec ob impēsas: ut ibi tiz Ja. de ra. z Ly. z gl. isti. de ac. §. hñt. z etiam dy. C. In ptrariū ptra Sceuolam pbat: qa in. l.

ptraria dñt manifesta inigtas. zc. Itē qa ibi dñt i pleaf. Tertio p rōnē no dñt eē dñerit p dñtō mu lieris q alterius imo melior: ut. l. i. §. ti. i. Sed si alius expēdit in rē meā necessario plusq valeat no dñit res eē mea: ut. l. si suos. §. de pig. act. ergo zc. Preterea vñ tex. pone si suos dare obe ret dñō plusq habeat in peculio. an corpa dñi nāt eē peculiaria. Casus est q no in. l. peculium. §. si ere. §. d. pecu. Preterea ptra Sceuolaz est tex. in hñt. ceterū. q iniquū ē minui in totū uel i pte. Sed ad hoc uidi rñderi hoc mō exponēdo sic hñt. ceterū. hec res facit dñerit eē fundū do talē. subaudi. f. totū. eo casu quo impēsa equalēt toti fūdo: qd ē uerū. Seqf uel ei⁹ pti. subaudi. f. eo casu quo equalēt pti fūdi qd est absurdū: sed hec expositio ē manifeste ptra tex. q dicit vtrūqz absurdū. Itē ptra tex. qa rō tex. ē qre no sit dñi nutio: qa no sit cōpēsatio speciei ad quātitatem ut pñ in hñt. igit: teneo ergo opi. Aulpiant repro bata opi. sceuole. C. Ad ptrariū rñ. z dicit q nos debem⁹ leges legib⁹ cōcordare si possumus. hñt no possum⁹: qa directe ptradicit. Hñt ob. qd ibi dñt dñit: qa ibi loqf hñt opi. Sceuole reproba tā p Aulpiant. Hñt ob. qd dñt reuertaf: qa ē im propria locutio. sicut hñt reddere ponit p da re. ut. l. cū qdā. d. le. ij. z. l. hñt reddēdi. d. hñt. sig. no ob. rō Jo. qa non ē illa rō ne inducaf cōio: hñt illa qa speciei ad qritatē no sit pēsatio: ut hic. C. Op. dicit hic q diminutio sit ppter ipēsas ne cessarias qñ pecunia ē in dote. Cōtra in peccūia no pōt fieri ipēsa necessaria. Sol. gl. intelligit q in dote erat corp⁹ z pecunia. secus si z pecunia tm: z uide gl. q dicit qñ corp⁹ inestimatus zc. Et sic habes q qñqz ē pecunia seu quātitas tm i do te: z no sit dotis diminutio ppter impēsas neqz rei i dote cōprehense. qñqz est corpus tm in do te: z tunc sit diminutio dotis: z iuris. quā doqz ē corpus: z quantitas seu pecunia in dote: z tunc ppter impensas necessarias diminiuit pecunia. C. Op. hic dicitur q vir remanet in dñtatiōe rerū. Cōtra. C. de rei vxo. ac. §. hñt nec ob ipēsas. So. qdā dicit q hic vir remanebit zc. corrigif. dic uer⁹ q. §. hñt nec ob ipēsas: loqf de ipēsis vti libus uel uolūtarijs. hñt p necessaris ppetit reten tio: ut hñt no corrigif. C. Quero dñt hic. nec. n. ipo iure corporū: hñt dotis sit diminutio. qd uult dicere. Gl. mirabiliter dclarat q dos ē quoddā nomē iuris sic hereditas peculii: z sitia qd nor. z declarauit. §. ti. i. in rub. C. Quero qd ē dicere nomē iuris. Rñdeo. i. nomē ei⁹ qd ē ius: uel dicit id ē nomē a iure iductū. pñm plus placz. Ista aut noia iuris qdā sūt picularia: ut obligatō ser uitus: z sitia: z de istis loqf in hñt. de re. cor. z in cor. z. l. i. §. hñt. §. de re. diui. Quedā sūt nomia iuris vñā: z ista qdā pñt vniuersitatē psonarū: ut popul⁹ collegiū: z similia: ut. l. pponedaf. §. de iud. z. l. mortuo. j. d. fideiuffo. Quedā sūt no mia iuris vniuersitatis rez tm: ut grex. Quedā sūt noia vniuersitatis iurū: z rez: ut hñt dñtas pe culiū dos pñimoiū: z similia: z d. hñt. no multuz curo. C. Quero qd si uir uult poti⁹ repetere im pēsas q hñt fūdū. gl. magna hic dicit q pti ibi hñt si maritus zc. Hñt ibi vñ q ista qd sit fūdā su per illa opi. quā supra reprobaui. sed tenēdo q ppter ipēsas equalētes toti fūdo fūd⁹ dñit eē dotalis: tuc. n. ē qd. qro qd si uir uelit restituere fūdū z repetere expēsas: hñt vñ dixi nūq fūd⁹ dñi nāt eē dotalis: nec uir pti retinere muliere nolēte soluere hñt opi. Aulpiant. dy ergo sic formari q stio. C. Quid si uxor uult apud uirū dimittere fūdū: z ipēsas no soluere: an uir possit ptradicare: z tuc hñt pcedūt leges allegate in glo. p quo vñ

C. §. q in anno. sed il le tex. no bñt facit. sed bo nus tex. ē in l. domos. d. le. i. z ibi ut de moder. d. istis ipensis factis: z no bñt qñ fit vti litas ad cer tū tps vñ q dicit p imo. in. d. l. do mos.

casus. j. pti. §. In contrariū ar. p. dy. j. de aq. plu. ar. l. i. §. cū quo. z. j. de dā. infec. l. p. ror. §. h. edic. tū: z. l. z. si forte. §. et. s. si ser. ven. z. l. cū usufructuan. §. de usufr. dy. determinat q. sit i. electio ne viri p. l. i. C. de his q. ve. eta. impe. ne uir legis auctoritate decipiat: ut. l. omnimodo. j. e. z. ibi dicā. Quero vtz aliquo casu dos videat de nouo dari ppter ipēsas. Breuiter sz opinionē isto rū videt q. sic si sol. fūdus eēt dar. i. dotē: z. impēse equalerēt toti fūdō: z. sic dos esset exticta. Soluēdo ergo ipēsas v. d. nouo dari. sz sz opi. quā teneo nō pōt videri dos d. nouo pstitui. sed pstituta auget. aut enī sola qritas est in dote: z. impēse necessarie nō pnt pstitui. aut est in dote qritas z. corpus: z. tūc dos nō pōt extigui ppter impensas: ut dixi. nisi forte ponerēs q. illud corpus naturaliter pmeret. augeret. ergo dos quā do ipēse reddūf. **T**enio ad unū dubiū. dos crescat qn ipēse reddunt: an tūc hēat locū auē. sz iā necesse. C. de dona. an nup. q. dbeat reddi in reb. imobilibus sz formā dicte auē. cogitabit. **A**ltio qrit dy. qd d. ipensis vtilib. Et idem q. uir habeat necesse eas facere: ut no. s. eo. l. i. i. p. n. sz illud ibi reprobaf in expēsis vtilibus. tene qd dixi in. l. vtiliū. j. e. **D**ec lex inducā ad qd nē de feudo. Et premittē q. plures fratres habētes feudū autū vno dcedēte transiit ad alios fratres. sec. si erat feudū ipi fratri dcedēti pcessū: z. pbarur. x. col. de suc. feu. c. i. Bone ergo q. vnus fratru cōmisit felloniā: z. amittit feudū dñs remisit sibi felloniā. an videat de nouo datū: vt sic nō sit autū. an videat esse illd feudū qd pmo erat. Et h. ē in ar. q. antiquū feudū durat sic antiq. dos d. durare: z. crescere: z. hoc pbat. x. col. de uasallo dcrepire etatis. §. i. no. d. phi. feu. alie. p. se. l. impialē. §. isup: z. ibi gl. determinat q. ibi v. autū. **A**ltio lex nra determinat opi. q. fuit iter glosatores nros. an pēfatio fiat ipo iure vt sit necesse q. opponat ab hoīe de quo. s. d. p. pē. l. si q. a. fideiussore: z. l. si cōstat. C. de cōpē. z. i. sti. de ac. §. in bone fidei. sz h. hēs casū in ver. hoc d. his z. c. **M**a speciale ē in ipēsis necessarijs in dotē factis: vt fiat pēfatio ipo iure si in dote ē qritas. Sz qd d. ipēsis factis ex dotē. Lerte ipso iure nō compēfaretur: nisi opponeretur ab homine: z. pro hoc est casus. j. proximo. §.

Uod
q. dicit
Et pre
mitte. adde
gl. i. l. pecul.
§. si cre. de
pe.

Si dos. Tota dos soluta sine dedu-
ctioe ipēfarū necessariarū ide
biti p ditiōe cōdicā. h. d. **C**ōp. de. l. si in aria.
. s. de p. di. ide. So. gl. dicit sol. vt. s. de p. di. ide.
. l. q. excep. §. si pars. q. si dicat in. l. si in area. resti
tuebat res que erat illius cui restituebatur. Et
sic nullum negocium inter eos gerebatur: vt ibi
sz hic trāserf dñus a restituēte i. eū cui restituif
z. sic iter eos negociū gerif: z. sic pōt oriri p ditiō
idebiti: ut. d. §. si ps. **S**ed ptra hoc v. q. dos
q. restituif ē debita: z. p impensis vir habet actio
nē d. dote: ut. l. oimodo. j. e. ergo uir non h. p diti
tionē indebiti: ut. s. de p. di. inde. l. qui inuicem:
z. j. ti. i. l. si cū dos in p. n. q. allegāf in gl. p. p. cor.
z. tū sūt p. trarie: sed p. traria. loquūf qn pēfatio
nō sit ipo iure. sz hic sit ipo iure in necessarijs im
pēsis merito tanq. indebitū repetif: vt not. d. l.
qui inuicē. **S**z tertio instaf qre de hoc fuit qd
inter iuriscōsultos. si enī est ipo iure indebitum
sine dubio p ditiō indebiti ppetit de rigore. Rū
deo in dote sūt p. siderāda duo. p. rō ipm ius do
tis: put ē nomē iuris: z. cuiusdā vniuersitatis: et
istud ipo iure minuif ppter impensas: ut in p. n.
huius. l. Itē sūt corpa dotalia: z. illa nō diminuif
tur: ut. s. dixi. sz qritas sic. Aut ergo solui plus
debito quāntas: z. tūc repetitur per conditionē

idebiti fm omnes. Aut soluitur plus debito ipz
corpus qd solū erat in dote: z. tūc si ipm corpus
ispiciat nō hēret locū cōditio indebiti: qa dbeba
tur. sz dz vir repetere p actionē d. dote: ut. l. om
nimō. j. e. z. d. l. q. z. l. si cū dos. aut p. sideramus
ipm ius dotis qd erat diminutū: et illo respectu
videt solutū plus d. bito: z. sic h. locū p ditiō ide
biti: qa dbebat: sz dz uir repetere: z. ita loqf bic.
z. sic in libello dicā totā dotē solui indebite. uel
agif aliter p. di. inde. fm qd dicit in. l. q. excep. §.
si quis. s. d. p. di. ide. tū primū plus mihi placet.

Vtiles. Istū. §. cum. l. sequē. psequere:
vt in glo.

Volūtariē. **C**ōp. q. pictura
sit vtilis impēsa: vt
j. eo. l. q. si hec. So. vtz est in re quā qs
venalē h. z. qa melius vēdif. secus in re quā quis
haberet ad usuz suū: qa eodē mō vtil sine pictu
ra sicut cum pictura. **Q**uero qua actione iste
impense vtilis reperantur. dic vt in gl.

Vtiliū. Juriscōsultus hic icipit
tractare de oibus ipēsis
cōiter vs qz ad fi. **M**ulier tenet ad impē
sas vtilis si eius volūtate facte sunt vel aliunde
soluere pōt. alias sec. h. d. **C**ōp. C. de rei vro.
ac. l. i. §. sz nec ob ipensas. Soluūt qdā q. hodie
indistincte cogit mulier istas impēsas restituere:
z. in hoc ista iura antiqua vidēf corrigi p. noua.
vel dic q. illa itelligat fm istā: aut sūt facte impē
se voluntate mulieris: z. tenet. aut sine: z. tūc aut
pōt aliunde soluere: z. idē vt in p. trario. aut nō pōt
aliunde soluere: z. nō tenet: ut h. nō enī tūc vidē
tur vtilis cū nō expediebat mulieri: z. hāc t. dy.

No volūtariis. **M**ulier de
bet pati virum tollere qd volūtariē impe
dit si ablatū viri cōmodo cedat. alias secus: z. si
nō patif debet soluere. h. d. **G**l. signat argumē
ta p. traria. s. de iure do. l. cū in fundo. §. diuor.
tio in fi. sed ibi ex detractioe usufructus p. utili
tas percipi: vt. s. ti. i. l. usufructu. bic ex detractio
ne impensarū volūtariarū nō fm dy. Item petit
ibi quod suū est. iō sibi restituatur.

No volūtariis. **N**o. istum
casū. naz q
nō recordaref dāperet cū gl. dicē p. istā le
gē isti. de act. §. pe. z. dy. eā respēdit.
CEx. l. sequenti.

Est actio de dote directa z. contraria.

Omnimodo. In actioe d. do
te d. ipēsa modi
ca nō curatur. secus in ac. neg. gest. h. d.
Quero p. declaratiōe lfe qd vult dicere p. si.
alioqn negociorū z. c. gl. exponit p. rō ipensa mo
dica nō repetif. ipēsa magna venit i. ac. neg. ge.
qd nō placz. p. rō qa nō p. ruit lfe. scōo p. rōnez
ipēsa necessaria sit ex necessitate p. tract. dotalis
ut. s. e. l. z. i. totū. ergo nō i. ac. neg. ge. vt. l. h. f. del.
§. si vn. s. fa. her. z. l. si cōes. s. d. neg. ge. z. h. p
ut itelligif d. necessarijs ipēsis. sz si hāc. l. uelles
itelligere i. volūtarijs pcederet dca expositō. Ex
ponūt ergo aliū scōo mō: z. dicūt expēse necessa
rie modice nō curāf in actioe de dote. si autē di
ceres aliter seqref q. nulla eēt dñā iter act. d. do
te. z. ac. neg. ge. in q. curaf d. minimis. **I**sta ē bo
na rō fm **P**de. qa negociorū gestor nil lucrāf. iō
modicā ipēfaz repetif. sz vir lucrāf fruct. iō mo
dicas ipēsas nō repetif. h. ēt iducit societas vite
iter eos: ut sic inuicē ifesti eē nō debeant. Sz ad
h. op. iudiciū d. dote nō v. posse adaptari ad im
pēsas cū illa actio ppetat mulieri: z. nō uiro. Et
hui. timore qdaz dicūt q. loqf de impensa scā a

Animodo casuz huius. Et id dicit Bal. q. in gl. tradit doctrina q. no. e. alibi q. directa et hria no. hnt locu: nisi in casibus a iure expisio ita dicit ipe m. c. i. in fi. qd. de pcc. iuesti. et in l. edita. i. xviii. col. de ede. et allegat Ang. et imo. in. l. i. s. ti. i. in. vij. col. et cu. ista opt. Bal. videt cocordare Ang. in. l. diuortio. s. si uir in fi. s. ti. i. et pau. de ca. in. s. l. pedia i. ca. l.

Sicut in alijs. Et col ligis etiaz ex doctria tradita p. bar. i. l. curatoris de neg. gest. vuz loq. de pccu pigno ris: et nego. gest.

Eq. si n. peduz colle ctas soluere et ide no. gl. bart. et doc. in. l. i. C. de mulie. et in q. loco lib. x. et bar. l. luti. s. ide rudi si costate. ff. ad munit. et spec. in ti. de cens. s. nuc dicendu ver. si. ille. n. q. fruct. p. ci pit: et possidet ad talia mumeru vocaf. l. bacte. tenus. et. l. si pendentes s. si qd cloa carij. ff. de vstru. et. l. i. C. de ano et tri. l. i. si ne herede. s. lucius. d.

muliere i reb' uiri. qd e ptra metē lfe. Sumus. n. in materia de ipēsis in reb' dotalib' factis: non in rebus uiri. An Ro. dicit q' actio de dote est duplex. l. directa: et p' raria. fm Ro. directa daf uxori. p' raria daf uiro p' ipēsis. sicut i actioe pi gnoratia d' p' f' r' et simili. S3 gl. dicit q' de hoc p' rario n' meminerit se legisse. vñ itellige iudiciu dotis p' petere uiro p' ipēsis h' e d' ductione ex do te. nam uxore agente uir exapier. Adhibi placet opi. Rogerij q' sit actio d' dote p' raria. pmo p. ca su hui' .l. scdo p. rone: ga ea q' hnt ex necessitate p' tract' ueniut in actioe ex eo p' tractu: ut. l. here. des. s. si vn'. s. fa. her. s3 ipēse necessarie sunt ex necessitate p' tractus dotis: ut. l. et in totu. s. e. er go ea actioe repetunt. Preterea actio d' dote e bone fidei ex pte uiri et uxoris: ut dixi. s. ti. i. l. de diuisione: ergo in ea d3 uenire q' qd e equu: ut in sti. de actio. s. in bone fidei. Preterea no uideo egatē qre i hoc p' tractu nō p' petat uiro p' raria de dote sicut in alijs b' de qbus supradixi. Tene ergo q' actio de dote e directa: et hria: ut h' i. tex. C. Redeo ad primā gl. et op. q' ipēse e modice repetat: ut. l. si mors. s. h. s. d. do. iter ui. et vx. So. ibi n' erat modice. C. Op. d. l. qd si uir d' do. na. iter ui. et ux. Et aliquantum se inuoluit. dic clarius q' si uir uult donare pōt: ut i hrio: s3 in dubio si est ipēsa magna non psumit donare sec' si modica ut bic. C. Quero qliter dicat mo dica. q' est arbitrio iudicis: et ista est bona.

Eq3 stipediū. Qui perci pit fructus

admi. tut. l. fructus. C. de ac. emp. l. i. suma. C. de pig. s3 marit' e de tali bus. l. p. onerib'. C. de iure do. l. dotis fructus. s. si res. s. d. iure do. et. l. pōponius. s. in dotē. ff. de acq. pos. et. l. vnica. C. d. vñ. p. do. s. et. in tātu q' si eēt muneru nō tātu realia. Realia eni sūt de qbus dixi i. l. uolūtariē. C. d. excu. tu. s3 et psonalia d' qbus psonalib' munerib' pueniri possit mu lier d3 pueniri vbi uir ei' incolatū h3. d. l. i. C. de mu. et in q. loco. l. h. C. d. incol. l. x. l. h. s. Itē referipserūt mulieres. ff. ad muni. C. d. s3 uetudo eni in talib' attēdi d3 vt est casus in. l. sine herede. s. luti. j. de admi. tu. cū si. ibi allegatis vbi habet q' ualet cōsuetudo et h' ius cōc in talib' oneribus et i tātu qd dixit bal. in. l. oēs populi i pe. col. in uer. s3 pone statuto cauef q' mulier et. de iusti. et iur. q' et si statutu uel p' suetudo loquēs in talib' one ribus dicēdo q' nullus ciuis originarius teneat ad talia onera. extēdef et ad eū q' est ciuis ex p' uilegio: ut ipse et nō teneat. uide no. bar. i. l. ma rit' sit in magistratu. s. i. j. de adul. et in pñ. icipi. pñct' talis e qdā et. ubi dicit q' cōsuetudo talis disponēs in ciue locū et sibi uēdicat in ciue ex p' uilegio: et idē dicit Bal. in. l. nō spālī. C. de testa. et. l. i. l. siue possidetis. C. de pba. et in. l. i. j. s. h. ec. vba. d. neg. gest. et in. l. ciues. C. de appel. et in. l. i. j. C. de iure au. anu. et in. l. in vrbe poss. l. p. illū tex. ff. de statu ho. et late p' De. d. an. in repe. c. canonū statuta de cōsti. in. v. ij. pone statuto caue tur. et qd no. bar. et doc. in. l. si is q' p emptore i fi. iij. q. pñci. j. d. usucap. et in. l. i. j. ad muni. cū si. q' p uilegiū ciuitatis cū nō sit d' casib' referuatis pñcipi pñt et antiani et p' sules ciuitatis sic hntes administrationē pcedē re: vt p. bar. in. l. h3 q. j. de iure imu. et in. l. vacuat. d. deur. li. x. et spe. in ti. de cēsi. s. nuc dicēdu qd si uniuersitas alicuius: et ibi Jo. an. in addi. in cip. et p. hāc. l. et dñs Ant. et alij. i. c. puenit. d. imu. eccle. legif. et no. in. c. au ditis de rest. in iteg. vbi habet q' ciuitas: et uniuersitas pñt h' cōcedere. et. l. h. s. idē referip. ad muni. gl. et doc. in. l. origine. C. d. muni. et ori. l. i. et bal. et doc. in. l. eū qdam. de iuris. om. iudi. ite eni nō e de casib' referuatis pñcipi. e. qd trāstatiōe. cū ibi no. de offi. lega. c. nup cum ibi no. de sen. excō. spe. in ti. de lega. s. nuc osidēdu. v. legat'. igif. q' cūq3 et gl. ij. q. v. qua de cā. et qd no. xv. q. ij. in suma q' priu. seruādū est. l. decurio. nibus. C. d. hie. l. ij. cū simi. talia. n. onera possessorē seu successorē i pos. vndiq3 sequūf. l. i. et ij. C. sine cen. uel reli. l. i. C. de iure do. et si ali' sit in estimo descript' vt d' clarat Bal. in. l. si negociuz. C. de nego. gest. et in. l. oēs in pñ. C. sine cēsi. uel reli. et sic q' re in aliū trāstulit ab onere liberat' ē facit ad h' qd no. spe. et Jo. an. i. ti. d. cleri. cōsi. i. ver. ad hui' et. d. se. vxoz eni nō h3 neq3 dñiū. neq3 possessionē neq3 fructus. l. doce. d. rei uē. l. si p diū. C. de iure do. itē ga si sic eēt scq' q' de una: et eadē re duplex cole cta eēt soluēda. l. una a uiro alia ab vxore. s. no. p. gl. et doc. in. d. l. i. C. de mulieri. et in quo lo. lib. x. et gl. in. l. honore sustinēti. ff. de mune. et hono. et pmo. in. c. cū nō sit. de deci. et bar. et doc. in. l. h. s. quotiēs. ff. de publi. etat. in. l. i. s. qbus in. ij. q. pñ. ff. qd ciuizq3 vni. no. p. det. de anc. in cle. p' senti. de cens.

ADDE pme pti hui' apostile oino q' p' uoluit

Dau. d. ca. pñ. clxxxv. vbi pōit an mulier dbeat subire onera in loco pa trimōij vbi h3 bona h3 mutauerit domiciliū et qd si ciuis nouell' sit crea tus cū h' q' nō fiat p' iudiciū uille in qua e ortus: an si postea in eadez villa emat bōa an tenebit ad onera uide bal. pñ. cxxij. cū sequēti. iij. vol. d. i. d' pence. Impense necessarie. Uide qd legitur et not. in. l. diuortio s. ti. i.

debet tributa: et collectas soluere. hoc dicit. Mo. hāc. l. C. Op. j. ad muni. l. lutius. s. ita cō stāte. Sol. illud uey q' quo ad on' psonales res dotales nō dicunt i bōis uiri. sec' quo ad onus reale: ut hic et. l. baccenus. s. de usufruc. cū simi lib'. Itē eo qd iponit psonis p reb' ut collecta spectat eni ad uir: ut in gl. C. d. mu. et in quo lo co. l. i. et hoc t3 spe. in ti. de cēsi. s. nuc uidēdum.

C. Ex. l. sequenti.

C. Agere et fossata facere: an pteat ad colonū.

Opese. Declarat p' exēpla q' di can' ipēse necessarie. Mo. q' facere ageres: et fossata e ipēsa ne cessaria. habui in āno cōsulere q' qdā pduxerat multū terrenū a cōi. qrebat an cōductor tenef scarpē: et purgare ageres: et fossata uidet q' non debebat facere nec mūdare: nisi sit actū: ut. l. si i l. et. l. si domus. loca. cū qdā gl. q' e ibi. i. p' rariuz uidet: ga ageres: et fossata ueniunt in uēditione ut. l. p' dia maritima. s. ita legatū. j. d. sū. i. struc. er go et in locatiōe cū eisdē regulis uēditio: et loca tio p' sūt: ut. l. ij. s. loca. breuiter dico sic. q' p' mo ispicat p' suetudo regiōis: ga ea q' i p' suetu die regiōis sūt ueniunt i p' ctu: ut. l. circa. C. loca. et. C. de agri. et cēsi. l. dñi p' ditorū: et. l. si p' us. s. i. j. d. aq. plu. ar. et. l. semp i stipulatiōib'. j. de reg. iur. et. l. qd si nolit. s. ga assidua. s. de edi. edic. Et id p' sulo tibi q' facias positionē d' p' suetudie ut in actis appareat' si hō nō apparet d' p' suetu dine: et tūc qñq3 debēt mūdari ad utilitatē ppe tuā: uel lōgioris t' p' is quā sit t' p' s cōditōis: et istō

Dico sic Uide bart. in. l. p' dia. j. de sū. i. stru. f. Actis ap parcat. Et idē circa tales i pensas uidi dubitari de domo q' erat in fundo seu agro in qua habitabat co lonus agri que fuit exu sta: et postea fuit reflecta p' maritū an illa expēsa re sectiōis pos sit repeti ab heredibus uxoris: et ga colon' non poterat ali ter stare i il lo agro: nisi esset illa do mus uidet cōnumerari iter necessa rias ipensas vt est tex. in .l. diuortio. s. impedia solu. ma. ibi dū tex. dicit plane si noz uā uillaz ne cessario ex truxit uel ve terē totaz si

ne culpa sua collapsa restituerit. erit ei' ipēse petitio. et h3 ibi glo. dū tex. lo gatur d' p' sstructione noue uille exponat necessario. i. uiliter: tñ fm bar. et alios ibi tex. stare pōt p' p' rē. i. q' sit expēsa necessaria qñ sūdus aliter labo rari nō poterat sine p' sstructione noue uille. ita et in effectu accipit d' y. in. l. i. sup. glo. in uer. factū. s. eo. et ibi Ang. in. s. i. dices q' si nullus colonus uolebat in p' dio dotali stare: nisi ibi de nouo fiat p' sstrinū illa ipēsa dicef necessaria: et ad illā faciēda tenebit marit': ga alias res dotalis efficieref d' terior. multo magis: ergo erit expēsa necessaria qñ cōbusta et destructa erat dom' ipa: et fuit postea recedificata p' maritū. ut. d. l. i. et qd ibi no. gl. in v. factū. s. e. et et p' istū tex. et expresse no. ang. in. l. et in totū. s. eo. et nō est dubiū q' impēsas necessarias indistincte cōseq d3 marit' qñimo uos minuit p' pter dictas ipēsas. l. qd dicit la p' rā. cū ibi plene not. s. eo. et. l. de dote. de ritu nup. et insti. de act. s. itē si de dote vñ p' pter receptionē et e in electioe uiri si pot' uelit agere ad expēsas tales q3 dotez retinere: ut no. gl. d' y. et bar. in. d. l. qd dicit et ibi p' baf in v. si dos. et in. l. oino fm itellectū bar. et alioy cōiter. co. ti. dato et q' illa ipēsa nō fuerit necessaria et ad quā faciēda fuisset obligat' marit': tñ q' fuit scā ad p' p' tuā uilitatē rei et rē reddidit meliorē et deteriorē eē nō p' misit dicit fuisse uiliter ipen sāt legit. et no. in. c. pastoralis. de decr. et in. l. impēse. de vñ. sig. et. l. i. qd dicit in fi. pal. vñ uenit repetēda cū p' sponat nō fuisse modicā ipēsa: si ue hria act. de dote. d. l. oino fm itellectū bar. et aliorū: et ibi ang. in. l. di. uortio. s. si uir so. ma. et pau. de ca. i. d. s. ipedia siue act. neg. gest. l. i. s. h3 nec ob ipēsas. de rei vxoz. act. q' remedia pcedūt vbi absq3 uoluntate mu lieris ipēse facte eēt. alias hēret locū actio mādati. d. s. h3 nec ob ipēsas et. l. uiliter. s. eo. nec aliquo mō uident facte donādi aīo ipi mulier: vt p' baf iura p' allegata: ut. l. uirū. cū gl. ff. de dona. iter ui. et uxore et no. glo. et doc. in. d. l. oino. et d' y. et Ray. in distinctiōe quā ponūt in. l. i. s. co. quaz et approbat l. y. in. d. s. h3 nec ob ipēsas: et minus et uidet habuisse aium donādi ecclesie uel alteri p' sone cui' dicebat fuisse directū dñiuz soli. ut p' baf in. l. h. C. de iure empbi. et in. c. potuit. d. loca. vbi suas melioratiōes uēdere pōt ep' hitheota uel p' ductor ad lōgū t' p' a. bñ facit qd habet in. c. dño guerrā. s. si uasallus: et qd ibi Bal. in ti. h. finif lex j. et d' clarat bal. i auē. excipit. C. d. bo. q' lib. et in. l. h. s. emptor. C. d. de lega. et in. l. i. sūdo. ff. de rei uē. et in. l. ij. C. e. ti. spe. in ti. de loc. s. nuc aut in plurib' vbiō il li'. s. et ang. in. l. senatus. s. marcellus. d. leg. i. p' rē q' in casu p' sposito i. s. si dō q' locator in auē. de ali. et ep' bi. p. bar. in. l. colon' in pñc. ff. loca. per Bal. et ang. in locis p' allegatis. nec et pōt dicit q' fruct' pcepti a marito dbeat p' putari in sūptus factos iuxta. l. sūptus. ff. de rei uē. ga illud locuz nō h3 in eo aduerfus que nec fructus nec res peti poterant tpe quo fru ctus percipiebant. ut no. gl. reputata sing. ff. d. rei uē. in. l. emptor in pñ. in v. medij in vñ. s3 qd si pēdēte et. sed p' sstate matrimo null' poterat pe tere rē dotalē neq3 fruct' .l. p. onerib'. C. d. iure dot. l. dotis fructus. s. eo. Itē nō obstat si dicat q' expēse utiles facte i dote sine uolūtate mulie

rio aduersus ea erigi nō pnt: nisi qñ ipsa aliūde qñ ex fūdo dotali hz vñ sol uat. l. vtilit. s. eo. qñ rīdeo qñ posito sine pūdicio qñ d uolūate mulieris si apperet dictas expēsas scās fuisse qñ nihilomin⁹ bēs mulieris q vult exi gē dōcās expēsas seu melioramta tenef: qñ satis ē qñ tpe q agif d repetitio ne z d restitutōe dotis mulier seu pari rōcēbēs mulieris beat aliūde vñ sol uat. vt in. d.

l. vtilit. ubi loq̄t d tpe q dōs exigebatur: vt ibi legif z not. b. clare apparet ex distimctione dy. i. l. i. s. e. quā ibi i additio. formaliter reassūpit: z seq̄t Raync. ad quā se remittit Ly. i. l. i. s. taceat. C. de rei vxo. acti. vñ vba dy. sunt hec quo ad ppositū nostrū si expensa p marituz scā ē vtiliter et tunc aut maritus ipe dit mādato mulieris et repetit totū p actionem mandati. vt. d. s. s. nec ob impēsas z. d. l. vtilituz aut sine mādato: z tunc si mulier est soluēdo tpe ipse facit: z tpe q repetitur: tūc repetet p actō. neg. gest. in totuz: vt. d. s. s. nec ob impēsas aut est soluēdo tpe ipse facit: nō tpe q repetit. z tē idē. ar. lan. s. i. de neg. gest. z. l. z in totū. s. eo. z no. i. d. l. vtilituz. aut nō ē soluēdo mulier tpe ipen se nec tpe re petitionis z tūc ita d mū tenef si aliū de soluere pōt. vt. d. l. vtilituz: z ita residet dy. z alij doct. z sic volūt q etia dato q tpe ipse facit mulier soluēdo nō eēt h nō nocet petēti expēsas vel excipiēti d expēsis dūmō qñ. dos repetit mulier aliūde beat vñ soluat. z iō si tpe q facta ē ipēsa mulier nō ē soluēdo vt qā ipēsa erat adeo magna q excedebat p̄mēuū valōrē fūdi dotalis: z oīuz bonoz mulieris si q hēbat. ptingit ēt q mulier nō erat soluēdo tpe q soluit matrimoniu qd qdē tpo appellat tpo repetitiōis dicte dotis. l. scda i p̄n. fo. ma. z. l. ista. s. exactio de rei vxo. actio. post ea aūq̄ actu ageref ad ipaz do tē mulier vel forte heres ei si morte mulieris fuit solutū matrimoniu ut in casu nostro reperit bēre bona alia q nō hēbat tpe ipse facit nec tpe q matrimoniu fuit dissolutū. certe h casu volūt p̄fati doctores expēsas esse repetēdas. ita videt exēplificādū dictū mēbrū p̄dicte distictiōis alias uī deref iplicare p̄dictionē m̄q̄tū dicit p̄fati doctores q si non ē soluēdo mulier tpe ipse nec tpe repetitiōis si aliūde soluere p̄t tenef: qñ si intelli gerem⁹ q tpe q soluit matrimoniu mulier hēret aliūde vñ soluere possēt diceref soluēdo. l. facere fo. ma. facit. l. q pōt facere cū similib⁹. j. de reg. iur. Adē dēdidit Mico. de neapo. in. d. l. vtilituz cū sequen. ubi q̄rit qd si qñ marit⁹ fecit expēsas mulier si erat soluēdo: nūc aut sic: z rīdet q h casu si solū retētio dotis s̄t actio neg. gest. cōpetit p eis p id qd ibi hētur z q

nō d̄z facere colon⁹: ut hac. l. ponif. n. inter istas expēsas necessarias q̄s uir repetit z nō p̄pēatur cū fructib⁹: z sic nō tenef facere colonus: ut hic cōiuncta. l. iij. s. nos generaliter. s. eo. P̄redcā uera nisi conductor p̄duxisset p illo tēpore quo d̄z durare vtilitas seu impēsa: vt dixi. s. e. l. iij. s. nos aut. Si hō sūt fossata q̄ aūuatiz debēt refici z tūc ad colonū p̄tinet: ut h: z in. l. i. s. d. eo. j. de aq̄ plu. ar. pbo hoc nō ē dubiū q colon⁹ d̄z cole re fūdū: ut. l. ex p̄ducto. s. i. s. loca. Sed istos ag geres: z fossata facere ē de cultura fūdi: ut. d. l. i. s. de eo. cū respiciāt p̄tē vtilitatē: vt. s. nos ge neraliter. ergo colon⁹ d̄z facere: z h est uey. siue fuerint aggeres fūdi. p̄prij p̄ducti siue cōmunes cū vicinis. Itē si p̄prij alterius: z d̄ns fūdi p̄du cti teneat purgare: z qñq̄z tenef alius: ut. l. i. s. i. z. ij. de aq̄ plu. arcē. z ibi dixi. puto ēt qd si colo nus p̄duxisset ad lōgū tps q teneref facere ag geres z fossata q̄ respiciūt vtilitatē totius illius tēporis: h nō p̄ntis tñ p ea q dixi in. l. iij. s. nos. s. co.

Ex. l. sequenti. Impēsa facta ad tpalē custodiaz rei cum fru ctibus compensatur ēt si sit maior q̄ perceptio fructuum

Quod dicitur. Expēse ne cessarie mi nuūt dotē si in dotē sūt facte ad ppetuā vtilitatē. l. ec si cā q̄redoz fructuū vel ad tpalēz rei custodiā. h. d. cū. l. se. C. No. q̄ expēse q̄ hūt ad tpalē custodiā rei nō repetunt. Et iō si vxor dedit in dotē castriū expēse facit in custodia ca stri nō repetit. Itē facit q si aliq̄s d̄rinet castz alteri q̄ ipēse facit in custodia castri cōpensent cū fructibus ide pceptis. sūt enī sicut ipēse facit cā q̄rendorū fructuū: vt hic q̄ in oēs casum ab oī possessore debēt d̄duci. No. ēt q si iste ipense fa cte in custodia eēt maiores q̄ fruct⁹ q nō debēt repeti. debent enī cū fructib⁹ cōpensari: ut h vi des. facit qd dixi. s. ti. i. l. diuortio. s. qd in āno.

Rerū amotarum. Rubrica.

Erū amotarū. Er vxor cōstāte matrimonio. furtum fa ciat furti nō tenetur. s̄ actiōe rerum amotarū diuortio facto cōuenit: nī si post diuortiu p̄tractauerit. h. d. C. Opp. d̄f h q mulier q̄ facit furtū nō tenef actiōe furti. con tra. l. si. s. fi. C. de fur. Sol. vt ibi. C. Op. q̄ d̄ns nō facit furtū: ut. l. i. j. de furtis. So. non est d̄na nisi quodāmō: vt hic dicit tex. qā dictio quodā mō denotat iproprietatē: ut dixi in. l. si uir. s. ti.

fic volūt q etia dato q tpe ipse facit mulier soluēdo nō eēt h nō nocet petēti expēsas vel excipiēti d expēsis dūmō qñ. dos repetit mulier aliūde beat vñ soluat. z iō si tpe q facta ē ipēsa mulier nō ē soluēdo vt qā ipēsa erat adeo magna q excedebat p̄mēuū valōrē fūdi dotalis: z oīuz bonoz mulieris si q hēbat. ptingit ēt q mulier nō erat soluēdo tpe q soluit matrimoniu qd qdē tpo appellat tpo repetitiōis dicte dotis. l. scda i p̄n. fo. ma. z. l. ista. s. exactio de rei vxo. actio. post ea aūq̄ actu ageref ad ipaz do tē mulier vel forte heres ei si morte mulieris fuit solutū matrimoniu ut in casu nostro reperit bēre bona alia q nō hēbat tpe ipse facit nec tpe q matrimoniu fuit dissolutū. certe h casu volūt p̄fati doctores expēsas esse repetēdas. ita videt exēplificādū dictū mēbrū p̄dicte distictiōis alias uī deref iplicare p̄dictionē m̄q̄tū dicit p̄fati doctores q si non ē soluēdo mulier tpe ipse nec tpe repetitiōis si aliūde soluere p̄t tenef: qñ si intelli gerem⁹ q tpe q soluit matrimoniu mulier hēret aliūde vñ soluere possēt diceref soluēdo. l. facere fo. ma. facit. l. q pōt facere cū similib⁹. j. de reg. iur. Adē dēdidit Mico. de neapo. in. d. l. vtilituz cū sequen. ubi q̄rit qd si qñ marit⁹ fecit expēsas mulier si erat soluēdo: nūc aut sic: z rīdet q h casu si solū retētio dotis s̄t actio neg. gest. cōpetit p eis p id qd ibi hētur z q

sufficiat si tpe quo agif ad dotē possit aliūde solui expēsas p̄baf in. l. litia de neg. gest. z plene bar. in. l. rei iudicate in p̄n. fo. ma. Nec obstat si di ceref q dato q heres beat aliunde tñ fortasse mulier nō hēbat: qā rīdeo hoc nō ē in cōsideratiōe qd p̄baf: qā aut dicim⁹ q hoc erat cōcessū mu lieri in puilegiū vt ipsa nō teneref satisficere utilib⁹ expēsis: nisi aliūde ha beat tātum q satisficere possit ne ipsa hēat aliena / re fūdū do talē: z tūc di cēdū est q h puilegiū nō transibit ad heredē mu lieris. l. i. C. de pri. dot. aut dicimus q transibit ad filios eius de matrimo nij iuxta. l. affiduis. s. exceptif. qui po. i. pig. ba. z gl. z doct. in. d. l. i. de pui. do. z in. l. et in p̄n. fo. ma. z tūc p̄sideram⁹ p sonā z status ipoz filiorū ut. d. l. et in prin. aut uo lum⁹ dicere q istud ē ius cōmune in muliere. s. q expēsas uti les nō tenef soluere si ali unde nō hz vnde soluat sicut ēt hz i alio p̄sonis. l. in fundo. cū ibi no. s. de rei vēdi. z tē cū attēdi d̄z ip̄s icboa ti iudicij. et sic tempus quo fit exa ctio. d. l. litif in p̄n. iō tūc habem⁹ p̄fi. derare: an heres q rep sentat p̄sonā mulieris ha beat aliūde unde satisfi ciat p dictis melioramē tils tēpore iudicij. ideo si habet tene tur satisfice re: C. No. q̄ dicit non re

.ij. z. l. si me in uacua. j. de acq. pos. z. l. in suis. j. de lib. z possib. C. Op. de. l. si qā vxori. j. d fur tis. So. vt in gl. C. Quero an mulier teneat con dictiōe furtiua. Et gl. ar. p z p̄tra. z vide gl. q̄ i cipit: ut insti. de ob. q̄ ex delict. ibi sed cōdi. z c. h in. l. p̄xi. determinat: z pōit p̄stati q nō daf cōditio furtiua. Ad istā. l. rīdet q̄ ibi sūt casus sp̄ales. Ad. l. rez. rīdet vt ibi videbitis. Sz con tra istas glo. habeo gl. p̄trariā in. l. cū his. s. ij. j. de solu. Ja. de are. dicit q̄ illa gl. est falsa: et ista est va. P̄dōt aliter dicit q̄ cōditio furtiua nō daf marito p̄tra vxorem: s̄ p furto facto c̄neo pōt dari p̄ditio furtiua: z illa marito p̄t cedi: z ita lo qtur ibi: z videbitis. j. p̄xi. s. C. Quero quō co gnoscā actionē furti ab actiōe rez amotar. Rū deo in actiōe rerū amotar nō fiet mētio furti in libello: vt. j. l. p̄xi. dicā enī q̄ amouit vel expor taut nō aut q̄ furata est. Itē in p̄clusiōe potero p̄cludere sic. z qā nō p̄gruit bone fidei aliq̄ lo cupletari cū aliena iactura: iō peto z c. vt d̄f in fi mili in. l. nō d̄z. s. de dolo. vbi pōit q̄liter cogno scāf actio de dolo ab actiōe in factū: qd no. Ly. in. l. si superstite. C. d dolo: z hoc s̄m quosdam. C. Alitio q̄ro an p̄tās possēt mulierē punire licz vir nō possēt agere. Lerte als dixi vobis. aut est furtū modicū: z tūc nō p̄t puniri criminaliter. s̄ magnū sic i. l. respiciēdū. s. furta domestica. j. d penis: z. l. h. j. de fur. z. l. si libert. eo. ti. C. Que ro an mulier possit facere elemosynā d bōis mari ti. Et iste tex. fac q̄ sic: qā societas vite quodā mō facit eā d̄naz. Et ego puto q̄ hz q̄ marit⁹ cō sueuit facere: z ipsa possit: vt. l. uel uniuersoruz. s. de pig. act. z p hoc. l. si. s. qd cuz eo. sed ista. l. p̄cludit q̄ pōt facere elemosynā p̄ d̄no: seu pro aia d̄ni. s̄ utz ipsa ēt possēt facere p aia sua bre uiter p̄cludo q̄ vxor. p se elemosynā possēt face re d bonis mariti ipo p̄mittēte: qā ipo cāu p̄mit tif donatio: ut. l. si sp̄sus. s. cōcessa. circa fi. C. d dona. inter ui. z vxorem.

Ideo si post.

Itē si seruus. Ex p̄sona alteri inter uiz: z vxorē daf p̄ditio furtiua. h. d. C. Op. q̄ i p̄n. inuit q̄ nō def actio furti. Lōtra. l. s̄ his. C. d fur. Huius timore p̄trariū nō signati i gl. ē scā gl. q̄ icipit in utroq̄z cāu z c. q̄ dicit qd h dicit de utroq̄z itelligas. l. de scōo de tertio: z q̄ro rīso nō in p̄mo. hoc ē in p̄n. hui⁹. l. C. Sz p̄tra h op. vterq̄z ē distributiū duoz tñ: ergo nō p̄t refer ri ad tria: ut no. in. l. an alle. C. de furtis. Huius

petunt. Bar. in hoc fuit cōtrarius. uide de hoc articulo l. l. diuortio. s. impedia. s. ti. i. z ibi Ang. z s̄ Bar. z dicit se ita p̄suluisse apud urbē ve tere p no. p bar. in. l. cū q̄reref. s. p̄dij. de le. iij. z imol. in. d. s. ipedia. cō cordat q̄ si est expēsa t̄palis: ut qā fiat qd tātū singulo mēse custodibus tūc p̄tinet ad maritū. secus si fuit p̄petua vt si emit suos q̄ p̄petuo cē de bēt ad custodia. facit qd habet in. l. suos d̄ ali. lega. nec obstat p̄dictio di ctus. s. p̄dij. qā ibi testator legabat fūdū: z ea q̄ parata erant culture. iō nimirū si seruus saltuarius nō uenit qā nō operaf circa culturā. secus si legasset ea q̄ parata erāt gratia fructuū p̄cipiēdorū cum seruus saltua rius sit paratus: ut melius z facilius p̄cipiāf fructus. z vide no. in. l. do mus: z in. l. s̄ptus de le. i. z uide que dixi in. d. s. p̄dij. Et no. p̄mo. in. d. l. s̄ptus. b̄ Repeti. De h post imo. altqualiter rāgūt moderni in. l. dom⁹ i h. d. le. i. z solet ēt tractari in. l. diuortio. s. ipedia. p̄allegato. alex. C. Rerum amotarū. Rubrica.

Erū amotarū. institu. de oblig. Adde. l. p̄ror: z ibi Bar. s. de eden d C. Et ipsa possit s̄ dic q̄ in materia hui⁹ tituli nō solū p reb⁹ amo tis p̄petit h actio. s̄ ēt certi p̄dictio. textus ē multū not. i. l. si p̄cubina. s. nō solū. j. eo. qd no. z d ista elemosyna quā facit mulier de bonis mariti.

beat tātum q satisficere possit ne ipsa hēat aliena / re fūdū do talē: z tūc di cēdū est q h puilegiū nō transibit ad heredē mu lieris. l. i. C. de pri. dot. aut dicimus q transibit ad filios eius de matrimo nij iuxta. l. affiduis. s. exceptif. qui po. i. pig. ba. z gl. z doct. in. d. l. i. de pui. do. z in. l. et in p̄n. fo. ma. z tūc p̄sideram⁹ p sonā z status ipoz filiorū ut. d. l. et in prin. aut uo lum⁹ dicere q istud ē ius cōmune in muliere. s. q expēsas uti les nō tenef soluere si ali unde nō hz vnde soluat sicut ēt hz i alio p̄sonis. l. in fundo. cū ibi no. s. de rei vēdi. z tē cū attēdi d̄z ip̄s icboa ti iudicij. et sic tempus quo fit exa ctio. d. l. litif in p̄n. iō tūc habem⁹ p̄fi. derare: an heres q rep sentat p̄sonā mulieris ha beat aliūde unde satisfi ciat p dictis melioramē tils tēpore iudicij. ideo si habet tene tur satisfice re: C. No. q̄ dicit non re

C. No. q̄ dicit non re

C. Et ipsa possit s̄ dic q̄ in materia hui⁹ tituli nō solū p reb⁹ amo tis p̄petit h actio. s̄ ēt certi p̄dictio. textus ē multū not. i. l. si p̄cubina. s. nō solū. j. eo. qd no. z d ista elemosyna quā facit mulier de bonis mariti.

vide Flo. in .l. pen. ad. l. acq. r. glo. magistrum. xxxij. q. v. .c. qd dnuz r vide l. dos. in suma de peniten. r re mis. in. s. q. bus r quali ter uerfi. qd de facitib?

timore dicūt qdā q nec ēt i scbo cau def pditio furtiua p. l. si mulier. s. i. j. e. s. z ille. s. nil facit: ut ibi pz dic ergo q dictio vterqz refertur ad istos tres casus. simile in. d. l. ancille. vel dic duo vlti mi casus habētur p vno: qa in una ofone ponū tur. alias esset contra. l. si quis vxori. j. de furtis. Cōp. q cōditio furtiua est turpis: vt. l. hono ri: r. l. parens. j. de obseq. sed turpes actiōes nō danf: vt. s. l. pxi. s. i. So. vt in glo.

Item uerū. Nec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Si filia. Filia amouēs tenet insoluiduz r pater de peculio r pf adiun cta filia dotē repetēs ipaz tenet defendere inso lidū: r ea uiua mortua tenet ad id qd ad eū per uenit. h. d. vsqz ad. l. s. Cōp. de. l. iij. s. si exca .s. de pecu. Glo. so. r bñ dic vt in ea. Cōp. r vt q def actio noralis. vt. l. i. s. si seru. s. de bis q deie. vel effu. Glo. nō soluit. s. i. s. est veruz in seruo. s. in filio delinquente cessat actio noralis.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

Alitio op. dicit h q si pater adiuncta filia rē.

Cōtra dicitū filie nō pōt nocere pti: vt. l. si filia .s. de diuor. r. l. filie. s. ti. ij. r in auē. de nup. que est posita. C. de repu. auē. cōtra si filij. Gl. soluit ptiō q filia delinqbat in fraudē pti. hec nō est bona: qa siue cōtra ptem siue ptra virū filia deli qrit nō dō nocere pti: ut. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. Et fuit determinatū p Dy. in. l. cōsensu. C. d. repu. r. l. dotez. s. de iure dot. vñ soluit glo. q h pater adiuncta psona filie agebat: r iō eā tenet dfen dere: r ista est vera. C. s. qro cū ageret a diuicta psona filie possit itelligi duob' modis: ut dixi in .l. ij. s. item si uolūtate. s. ti. ij. quō hic itelligat.

Rūdeo si agit adiuncta filia itellige hoc ē ad uti litatē suā: r filie. secus si ageret nomie suo tñ: s. de uolūtate filie: qa tūc nō tenet eā defendere vt. l. seruū quoqz. s. ait ptor: r. l. si qs in rē. s. de pecu. Cōp. s. de in ius vo. l. neqz. Sol. ibi loqf in filia ipubere. hic in maiore. Cōp. q pf non debeat satisfdare: ut. l. si. s. d'fensionē. C. s. admi. tu. So. vt. l. si. s. vbi aut. de bo. q lib. r. l. filius. q satisf. cogā. dixi i. l. ij. s. si. s. ti. ij. r no. i. l. ij. eo. ti

Quero quā satisfdatiōez p' stabit h pater. Gl. hic videt uariare in hoc r videt itelligere qñqz. de satisfda. r de iudicato soluēdo: r hoc ppter leges q's allegat: r vide gl. q incipit vñ ex d'ictio ibi: r facit rē. Et gl. in. l. seruū quoqz. s. ait ptor .s. de pecu. itellext. l. nostrā q satisfdet d' d'fendē do. Pe. dicit q nō repif lege cautū q satisfdet de d'fendēdo: nisi loqmur de eo q d'fendere dō. Et cy. itellext ita in. l. actiōe. C. d. pecu. s. q' q' d' dicat veritas est q pōt itelligi de cautiōe de d'fendēdo p tex. in. l. i. C. de satisfda. r ita cōiter te nef. hoc enī dicitat eqtas. nā iste exceptiōes pro gbus satisfdaf debēt opponi an litē p'ef. vt. l. pō po. s. rati. s. de pecu. Ad dō cū agis forte nō sū pa rat' te recouenire incōtinēti. s. volo q p'fias cau tionē de d'fendēdo in cā recouētiōis: qa satis cō uenit. C. Quero an h sit verū quocūqz mō agat pf ut teneat d'fendere in cā recouētiōis: qa satisf dat. rūdeo: vt. s. tetigi q mod' agēdi ē duplex vno mō: vt agā de uolūtate filie mee: ut. l. filius/ fami. s. s. r filia. s. d. pecu. Alius modus ē in. l. si cū dotē. s. itē pf. s. ti. ij. ibi noie suo r filie agit. Et gl. tāgit in. l. ij. s. ceterū. s. ti. ij. s. ibi male in telligat. Ad dō qro si dō itelligi q pf simpliciter agat: r certe nō nisi qñ filie noie: qa qñ qs agit noie suo: r uolūtate filie: tunc tenet satisfdare: vt .l. si qs rē. s. de pecu. r. l. suū quoqz. s. ait ptor: r sic agit pater ad suā utilitatē. secus si nō ad utili tatē suā: s. noie suo: r filie: vt. s. dixi.

Dec actio dat etiā pro rebus cōsumptis. h. d.

¶ An si filius recipiat dotē pte nō cōsentiente nec se obligante aliud pti queratur.

Contra.

Quotiens.

Pro reb' q spe ctāt ad virū non cōpetit socero hec actio. h. d. Cōp. j. eo. l. ni bil. s. vxor. So. dicit gl. Aut erat fili' emācipat' r tūc pōt p' agere: aut nō erat: r tūc vide glo. q incipit rerū amotarū rē. C. No. casū. l. cū gl. q si filius recepit dotē pte nō cōsentiente: nec se obligā te pti nil qrit: nec usufructus nec aliqd aliō: r ex h seqf q si dos ē filio data: r ex ea lucrat pti nil acqrit. Si res ē data in dotē in specie vel est spēs empra ex pecunia dotali: tūc credo q glo. dicat vey. dicā iō qd mihi videt. s. q si est pecunia do talis cōsumpta: qa cū ea emit: r vendidit: r mer caret filius: r tūc credo q patris sit usufructus: vt. l. deposui in pne. r. s. i. s. de pecu. qa qñ spēs dat in dotē non efficit peculij pfecticij: vt. l. ex fa cto. s. de pecu. r. d. l. d'posui: r. l. si cū dotē. s. fi. s. ti. ij. Sed si dat pecunia fm ista tpa efficit pe culij pfecticij: vt. d. l. ex facto: r p hoc. l. dotez. j. de castrē. pecu. r hodie efficit peculij aduētiij: vt. l. i. C. de bo. q libe. r sic acqrit usufructus pa tri. C. s. qd si emit rē ex pecunia dotali mercan do. de hoc vobis alibi dicā s. itelligo de specie empra ex re dotali.

¶ Itē cū rerū. Nec actio dat contra virum etiaz si fuerit si lussami. r in patrem. de peculio. h. d.

Si post diuortiu.

Nec actō dat cōtra heredē: r trāsit ad h' des. Itē heres viri pōt cō ducere res amotas eo mortuo. s. iacēte heredi tate nō fiat furtuz. h. d. Cōp. C. e. d. l. vl. Sol. ut in gl. r hāc gl. tene menti ad id qd dixi in. l. i. s. eo. q cōditio furtiua nō dat ptra mulierē: qa si varet: tūc trāfiret cōtra heredē insoluidū. contra .l. vlti. C. eo. ti.

¶ Alii. Si maritus: r vxor inimicē agāt rerū amotarū actione poterūt compensare. h. d.

¶ Ex. l. sequenti.

¶ Ex eo q dico debeo a te hēre cētū cū sint du cēta videaris liberat' i cētū: r cū es obligatus in ducēta: r dices ecce cētū q tibi d'beo: r ego acce pro nō p hoc videor te ab alijs cētum liberare.

¶ Cum dos.

Qui soluit qd dō non p'hibet petere qd sibi debet. h. d. Cōp. i. auē. s. cū testator. C. ad. l. fal. vide gl. q incipit nihilomi nus poterat rē. Et ista fuit rō dubitandi. s. dic q ibi heres habebat solā exceptionē seu retētiō nē quā p' didit soluēdo. s. hic ē hēbat actionez. s. p h nō v' r' d'eri ad id qd ibi dicit q heres sol uēdo p' iudicat sibi quo ad nō soluta. dic ergo q ibi ē spāle. Aliter' oppo. r videt q nō p' agere p actionē rerū amotarū: s. cōditioe idebiti: vt. l. qd d'f. s. si dos. s. ti. i. r vide gl. ibi r videtur rē. Et dic qñqz sit p'p'latio ipō iure: r loqf. l. qd di cif. s. si dos. aut nō ipō iure. r loqf. hic: r no. in .l. q' i'nicē. s. de pdi. ide. Cōp. tut' exceptiōe fa uorabili soluēs repetit p' ditionē idebiti: vt. l. q' exceptiōe. s. d' pdi. ide. s. hic erat tutus exce ptiōe p'p'latiōis q ē fauorabilis: ergo rē. So. ex ceptio cōp'latiōis nō respicit actionē: s. magis cōp'latiōis executionē. s. l. q' exceptiōe loqtur de ea q' actionē elidit. hic de ea q' executionē eli dit. Et no. illā p'fūptionē hic: qa lz tibi soluā ali qd: nō tū p'fūmor q a te nō debeā aliqd p'cipe. C. s. pone dico q debeo a te cētū h'fē: r debes

¶ Contra
¶ c. s. quies
nil acq. rif. No. q si filiusfamil. recipit dotē p qua pater se non obli gat q pater nil h' agere de fructibus dotis. vide ad hoc no. m. s. fuerat institū. d. ac. adde th q si dos ē sit da ta socero: r p'mittit viro p'cipe fruct' illi itelligit

ducera. an videaris liberatus ab eo qd est vltra cetū. Et dico qd est tex. in l. rōnes. C. de pba. aut apponit dicitio taxatiua tm: vt qa debes mibi cētū tm: z videor cōfiteri qd vltra nō debes. sz sec^o si nō apponat dicitio taxatiua. Et ibi nō. sz opi. 230. qd est vā. pba. f. de adi. le. l. iij. §. cum titio. Sz pone qd debitor dixit creditori ecce cētū qd cētū tibi debeo: z creditor accipit: z nūbil dixit vtrū ex hoc sit fundata intētio rei: z videt qd nō nisi appareat qd illud recipet animo trāsfigendī. casus est in l. si qdē aut trāsfac. C. de transac.

Sabinus. Cōtinuat vsqz ad l. marcellus. In hac actioe contra nō restituētē iuraf i litē: z soluētī estimatiōez nō cauet de euictioe. h. d. C. No. qd in hac actioe iuraf in litez sicut in arbitrarijs: sz nō fit arbitraria vere sz gl. Idē nō. in l. i actionib^o. §. si. de in litē iurā. Ego dico qd in oī actioe in qd qd conuēnit restituere ad preceptū iudicis iuraf in litez tex. est in l. qui restituere. in fi. s. de rei ven.

On enim. C. de in litē dā. tu. l. an tibi. So. dicit gl. qd ibi habebat rē venalē. C. No. illā so. qd ille qd denegat restituere rē meā quā habebā venalē liberaf dādo rē vel verū p̄ciū sz gl. z fm dy. illud ibi contingit ex necessitate officij. Preterea nec ibi cogit: sz pōt vendicare: ut. l. e. dicit dy. C. de don. inter virū z vxo. So. ibi possidēs habebat cām a vēdicāte fm gl. z dy. in c. p. possessore. extra de reg. iur. lib. vi. dixi in l. litis estima. f. pro emp. z l. in spositi. de re iudi. C. Altio dy. tractat hic istam materiā an qs cogat inuicē vendere res suas: quā pōit Ly. in l. i. C. d. epi. audi. dixi in l. annona. j. ad. l. iul. de āno. z in l. i. §. cura carnis. C. de officio p̄fecti vrbis.

Arcellus. Tam viro qd vxori p̄petit h actō. h. d. Ex. §. sequenti.

Can in criminalib^o sit respōdēdū positōibus z inquantūm siāt de facto proprio sufficiat rīdere per uerbum credit: z an positioni continentī turpitudinem sit respondendum.

Qui rerum. Conuento hac. l. pōt dferri i iurā. nisi alie no noīe cōueniat: z is cui dferf nō pōt referre. h. d. cū duabus legib^o se. C. Pro declaratiōe hui^o legis obemus p̄mo examinare vtz in criminalib^o sit rīdēdū positōibus: z hic v̄l text. qd sic in q̄tū fiant de facto p̄prio. Bñi volo vobis dicere clarius istā qōnē qd in criminalib^o nō dbeat rīderi p̄ credit vel nō credit. rō qa meū credere nō facit eē delictū illud qd nō eēt: vt. l. inter oēs. §. recte. j. d. furtis. isti. d. obli. qd ex dlic. §. placuit z. j. de crimi. expil. here. l. fi. sz de ueritate dbeat rīderi: ut hic: z. j. de q̄sti. l. repeti. z p̄ totū ti. z. j. d. iniur. l. lex cornel. §. hac. l. z. s. de iureiuran. l. iij. circa p̄nci. qd intellige si positio fiat d facto proprio delinquentis. alias sec^o: vt hic siue de crimie agat ciuilitē siue criminalitē: ut pbant dicta iura. An aut in negotio ciuili nō ex delicto debeat rīderi positōibus de facto alieno. glo. C. de iuramento calū. l. ij. §. qd obseruari in fi. dicit qd nō p̄ istū tex. sed nō facit: qa hic loqtur de respōsionibus que debēt fieri de ueritate ibi de credulitate in qbus rīdēt etiam si interrogatus nō potest habere noticiam: nisi p̄ credulitatē. qd patz qa interrogatur qs de etate sua: ut. l. de etate. in p̄n. s. de interro. act. dic de hoc: ut nō. per cy. in. d. §. qd obseruari in vlti. q. z in Spec. depositi. §. v. h. z nō. qd aut dixi in criminalibus an sit rīdēdū positōibus tāgīf in Spe. de posi. §. vij.

uerfi. xix. C. Sōo est uidēdū an positioni contnēti turpitudinem respondentis debeat respōderi: z uidetur qd sic vt h. in cōtrariū v̄l. s. de iureiur. l. qui iurasse. §. si pater. Et qd ibi nō. p. gl. z qd nō. j. de excep. rei iudi. l. si a te. in p̄n. z p̄ canonistas in c. inquisitionis. ex de accu. z. c. dudū. el. ij. ex de elec. p. glo. z Inno. z per Spe. d. posi. §. vij. ver. xix. quē. s. allegauit. Rīdeo aut crimē de quo ponit si celaret faceret criminosuz locu pletari cū aliena iactura: z d̄z rīderi positōi crimiose: vt h. z. l. quotiēs. §. p̄tor. d. noxa. vbi cogitur qs rīdere an possideat vel dolo fecerit quominus possideret. simile in l. non intelligit. §. ra cita. j. de iure. fil. vbi dicit gl. parua qd p̄ cōfessio nē p̄tis detegunt tacita fidei cōmissa: z hoc ē qd dicit canoniste qd qū est tale crimē p̄ qd qs remouetur a bñficio: tūc cogit qs respondere positioni crimiose ne indebite bñficiuz detineat: ut in c. s. allegato. hoc tū ueruz itelligo: nisi tractaret qd semel decisum ē sentētia uel p̄ iusiuran dū: ut. d. l. q. iurasse. §. si pater: z qd ibi nō. z. l. si a te. in prin. de excep. rei iudi. quādoqz si illō crimē d quo opponit occultaret nō faceret quē lucrari cū aliena iactura: ut qa dico qd nō potes agere: qa es infamis vel excoicatus posito qd illud crimē occultaret nō p̄pterea lucraretur cuz aliena iactura: qa solueret qd deberet: z de istis casibus non debet rīderi positōibus crimiofis: z hoc modo loquūtur iura supra allegata: z p̄ hoc. l. idēqz. §. generaliter. s. man. z. C. d. transac. l. trāsfactōis. Predicta vā: nisi iam illa sint nota z crimē est detectum ab alijs p̄ sniaz: z tūc cogitur qs rīdere: ut. l. af. s. de iureiur. z ibi d̄xi plene: z sic debet itelligi gl. qd est i. l. i. s. d. offi. asse. in gl. sup uerbo postulatōib^o. ubi interrogatur aduocatus: z rīdere cogit an sit infamis. f. p̄ sniam. pro hoc in l. decreto. j. de suspēc. tur. z. l. sed et si milites. §. ignominia. j. de excu. tuto.

Jurare. Iste uer. iurare allegat qd positōi de facto alieno in crimia libus nō d̄z rīderi: ut supra dixi. C. de adul. l. i. adulterij: z. C. de sicca. l. fi. So. dicit gl. qd ibi deponit: ut testis. imo nō est uerum qd deponit: ut testis de facto alieno. sz de suo sicut de eo qd uidit ut alio mō sensu p̄cipit: ut. l. q. testō. in fi. de test. z. l. testū. C. d. test.

Si quis delatum. C. de iure iuran. l. delata. Dicit gl. speciale est odio delinquentis qd nō possit iuramentum referre. sz est contra. l. j. de iureiur. l. lex cornel. §. hac. l. Dic ergo fm Be. qd ideo hic nō est locus relationi alias qa dicitur de quo querit non cadit in sniam eius cui referf. sicut in sciam eius cui ab initio dferf sed quādo eq̄lter caderet in sciam vtriusqz: ut cuz aliqz ē liberatus ab aliquo: tūc ē locus relationi: ut. d. l. delata. z. l. lex cornel. §. hac lege.

Dem labeo. Inducit i argu. an sit arguēduz de ordine titularum: z uidet qd sic: ut hic p̄ hoc qd nō. in l. i. s. si cer. per. z ibi p̄ Guil. de hoc glo. tua dicit. C. ne fideiuf. do. dē. l. i. circa fi. mag. gl. facit qd nō. doc. C. de cōfir. tu. l. i. z. ij. z dicā in l. i. de p̄fir. tuto. C. Ex. l. sequenti.

Quando admittatur variatio. **Rebus.** Circa diuersas res admittit variatio. hoc dicit. C. Nota qd variatio admittit dicit gl. C. de p̄cu. l. in cāe. glo. nō soluit. dy. dicit qd hic nō est uariatio circa idē nec circa diuersa qd habent loco eiusdē iō admittit varia

Uidet qd sic. add bar. in l. fi. d. his qui. vt idig. ADDE vidēdū bal. cō. fil. cxiij. ij. col. i. volu. d. C. §. si quis dicit glo. vi de Bar. i. l. iusiuran. §. ait p̄tor. de iureiuri. e. Reb^o d. iō ad mittit. An z qū admittatur variatio p̄ h d cidit no. q. p̄ dy. rat. z Imol. in l. pater. §. si. d. cōdi. inde. z adde qd vbi pmissū ē variare forte nō licebit: nisi si semel ita videt velle Bal. i. aut. habita in. r. col. ne fili. p. pa. in ver. ij. q̄ro p. l. iusiurā. C. de re. cre. z adde casuz i qd nō admittit variatio qd no. p̄ bald. in l. fi. in vl. col. C. de testa. adde qd licz p̄sultori variari z p̄riari fm bal. in l. fi. §. sz cuz in. ij. i. fi. C. de fur. z de hac materia vide ēt not. p̄ Bald. Et imol. in l. fi. cuz dotē. §. eo aut solu. ma. plene p̄ Ja. de bel. i. l. in cāe in p̄n. de p̄cu. z nō. bñ qd vbi requir cōsensu in certo tpe si an p̄ter pōt mutari volūtas an illd t̄p̄i tex. ē melior de corpore iuris i. d. §. eo aut. sz Ange. ibi z facit ad. q. de qua p̄ io. an. in regula mutari. in mercur. z an qd semel deli nauerit forz possit variare vid p̄ gl. in aut. habita in v̄fi. am bitioe: z ibi in materia. C. ne fil. p. pa. vide bo. nū text. in l. de die. in fi. qd latif. cog

Arcellus. §. qd rerū cōueniat. et iō solet allegari iste tex. qd non informato nō de ferf iuramētum in defectu semiple. ne p̄batiōis ad idēz facit qd nō. i. l. maritus. j. de q̄. si. z in l. ad monēdi. de iureiuran. z in l. in bone fidei. de reb. b̄cre. z ibi bal. dicit qd nō pōt dferri iuramētū heredi d̄ ge stis p̄ d̄fectū p. l. generali ter in p̄nci. co. ti. b. C. Tāgitur in spec. vide bal. aliter lo quētē in l. i. C. de pe. iu. z in l. i. C. d. cōfēf.

tio. vt. l. aurelius. §. pe. j. §. lib. lega. r. l. si sterilis
 §. si. de ac. emp. Sz si eēt circa idem uel circa di
 uerfa q̄ rōne cōnexitatis habent loco eiusdeꝝ
 nō admittet uarietas: ut. l. celsus. §. idē celsus
 ad exhi. r. l. legatari. j. de le. i. r. l. p̄tor. §. vñ q̄ri
 tur de dā. infec. r. d. l. in cāe d̄ p̄cura. Fallit in. l.
 nōnunq̄. j. §. col. bo. r. j. ad trebel. l. filij. r. in eis
 reddif rō fm dy. de hoc plene p̄ euz in. c. muta
 re cōsiliū: r. in. c. q̄d semel. de regu. iur. li. vj. Sed
 Quid. circa hoc distinguit latius: r. clar. aut ua
 riatio inducit cōtrarietate aut simplices diuerfi
 tate. p̄mo casu nō admittit uariatio: ut. l. si ita si
 pulatus in fi. j. de ope. libe. r. l. nō admittit eo.
 ti. Ad hoc faciūt oēs leges q̄ dicūt q̄ allegās cō
 traria nō audiūt. Scōo casu q̄n inducit simplices
 diuerfitate: tūc aut uariatio est in hoc q̄ plures
 res adinuicē sepant: aut in hoc q̄ uolūtas mu
 taf. p̄mo casu licita ē uariatio: ut. l. cū hi. §. qui
 transigit. §. de trasac. r. j. cōmoda. l. incōmoda
 to. §. duob. r. §. act. empr. l. r. si vno. r. bac. l. Se
 cūdo cāu aut p̄prietas rei seu uocabuli se hz ad
 uarietate impediē dā. aut ad uarietate inducen
 dā: aut ad neutru. p̄rio cāu uarietas ip̄obaf im
 pediēte natura rei uel uocabuli: ut in electioe re
 rū legatarū cū statiz rei acceptade acq̄raf dñum
 vt. l. apud auidiū. de ope. lib. r. l. statuliberū. §.
 stichum. j. de leg. scōo. r. l. huiusmodi. §. stichuz
 j. de le. i. C̄ dē si p̄prietas uocabuli ip̄ediret:
 vt si stipulor quē uoluerō: ut. l. si quis stipulatus
 fuit stichū. i. r̄iso. j. de uer. ob. Secūdo casu ad
 mittit uariatio siue rei p̄prietas hoc suadet: vt ē
 electione legali: ut. l. eū q̄ certari in fi. de uerb.
 ob. r. de ac. emp. l. si sterilis. §. si. siue hoc iducat
 natura uocabuli: ut si stipulor illū aut illū quem
 uolā. vt. j. de uer. obli. l. si q̄s stipulatus fuerit. ij.
 r̄iso. Tertio casu tene distinctionez Bz. fm do
 minum Quidra.

Ihil. Ad hanc actionē nō curatur
 an sit habitauerit cōiuges. h.
 d. facit ad q̄nē q̄ statutū loquēs q̄ vir
 lucraf certā p̄te dotis vxoris p̄defuncte hēat lo
 cū ēt si cū ea nō habitauerit si p̄ h̄ba de p̄nti ma
 trimoniū p̄tractū fuerit: vt hic: r. l. cū hic status
 §. si marit. de do. inter uirū r. uxō. r. l. si res. C. d.
 do. iter uirū r. uxō. cū. l. sequē.

Uxor. Cōtra cōiugē eius quem q̄s hz in
 p̄tate nō dat actio furti. sec. si emā
 cipatus fuit. h. d. Bartolus.

De fisco. Hec lex legis plu
 rib. modis tā i p̄rio
 q̄ in scōo r̄iso. primo loq̄ in uiro dāna
 to in metallū: r. eius occasione vxor amouet. cer
 te tenet fisco rōne rerū amotarū i simpli q̄d no.
 qa fm doc. est casus q̄ bec actio locuz hēat si q̄s
 amoueat p̄pter spem matrimonij soluēdi aliter
 q̄ per diuortū. dicā. j. eo. l. rerū amotarū qdā.
 Scōo mō p̄t legi q̄ mulier amoueat cā diuortij.
 postea maritus fuit damnatus in metalluz. alias
 deportatus: r. mulier diuertit. non enim per de
 portatōez soluitur: nisi diuortium sequatur: ut
 l. i. C. de diuor.

Quāuis. Iste uer. legis duobus mo
 dis in glo. tū circa primam
 lec. vide. glo. r. supple dicit glo. id est in fisci pa
 trimonio incorporatis. alias nō tenet in quadru
 plum: ut. C. de iure sis. l. defensionis facultas. li. x.

Concubina. Inter eos in
 ter quos non
 fuit matrimonij uere nō habet locū bec
 actio. h. d. C. Nota q̄ hz matrimonium putati
 uū habeat quedam priuilegia circa dotem pura
 tuam: vt. l. si cum dotem. §. si. §. so. ma. Non tū

habet circa alia: vt B.

Res amotas Cā diuortij pōt
 amoueri tūc cuꝝ
 fit diuortū uel ēt aū si postea celef. h. d. C. Mo.
 tex. q̄ ex euentu apparet animus p̄cedēs. ex co
 eni q̄ facto diuortio celat p̄sumit causa diuortij
 amouisse. facit. §. ad macedo. l. si iulianus. §. p̄
 inde: r. l. si uētri. §. si. de pui. cre. r. solitus sū alle
 gare. l. iulianus. §. amplius. §. ad mace. Qualit
 ter p̄t apparere q̄ filius accepit: vt in rē p̄ris uer
 teretur. Et dicit ibi q̄ ex eo q̄ est postea solutus
 r. sic hoc q̄d retinet post diuortium vī amouisse.

Nō solū. Hec actio cōpetit p̄ rebus
 extātibz r. peremptis. h. d.
 C. Mo. q̄ in obligatione rem restituere pempta
 pōt ip̄a res p̄ncipaliter peti. vt hz: r. l. iter stipu
 larē. §. pe. j. de h̄bo. ob. r. §. de p̄di. fur. l. ij. r. l.
 si seruus. §. bone. e. ti. l. glo. in. l. in re furtiua. in
 p̄n. e. ti. dicat p̄trariū. f. q̄ debeat peti estimatio.
 r. plene dicā in. l. stipu. nō diui. j. de h̄bo. oblig.

Que uiro. Hoc die vt declarabo in
 fra eod. l. antepenultima.

Ed si et diuortū.

Amouere dicit q̄ dolo cām dat: vt alius
 amoueat. h. d. C. Op. j. §. fur. l. vulgaris in fi. et
 §. de p̄di. fur. l. ex cā. r. l. se. So. aliud in cōditō
 ne furtiua: ut ibi. aliud in hac actione: vt hz gl.
 r. pōt eē rō differentie: qa aliq̄s tenet furti: hz nō
 cōditōe furtiua: hz vxor nō tenet furti. iō equuz
 est q̄ hac actione q̄ est rei persecutoria teneat.

Irē Hec actio p̄petit coniugi p
 re a se bona si de possessa. h. d.
 ista lex quā nota r. mēti tene.

Imulier In eaz q̄ cā mortis
 sperate amouet uti
 lis bec actio dat. h. d. hz p̄mā le. C. Que
 ro q̄re nō dat rerū amotarū directa. glo. dicit q̄
 hic diuortū nō fuit securū q̄d requit ad directā
 vt. l. rerū amotarū qdā. j. eo. Et fm hāc lectu. ex
 pone tex. ibi dū dicit diuertit. i. de domo recef
 ferit. alias ista lec. eēt p̄tra tex. C. Legit alio mō
 q̄ amouit cā mortis sperate tenet hac actione si
 postea diuortū ē securū. h. d. Et tunc est rō q̄re
 nō dat directa: hz utilis: qa amorō nō fuit scā p̄n
 cipaliter cā diuortij. hz cā mortis. C. Sz op. q̄ de
 tur directa si post diuortū celat: ut. l. si concubi
 na. §. res amota. §. e. dicit Jac. de are. q̄ ibi dat
 utilis: uel ibi res extabāt q̄ celabant: biciaz erāt
 cōsūpte fm eū. Tu dic q̄nq̄ est certū q̄ nō amo
 uit cā diuortij: tūc hz celat post diuortium. nō tū
 datur directa sed utilis. hz q̄nq̄ est certū q̄ cā di
 uortij amouit. r. tunc dat directa: ut in. d. §. res
 amotas si diuortū iteruenerit: ut. l. rerū amota
 rū qdā. j. eo. q̄nq̄ est dubiū q̄ cōtēplatiōe amo
 uerit: r. tūc si post diuortū celef p̄sumitur gra
 tia diuortij amouisse: r. dat directa: vt. d. l. si con
 cubina. §. res. Sz qd si diuortium nō interuene
 rit: r. vxor amouit cā diuortij uel cā mortis spe
 rate. Rūdeo tenet utili uel in factū vt. j. e. l. rerū
 amotarum qdam: r. C. e. l. ij.

Si seruus Etia si in amouēdo fur
 tū nō fiat mulier cui do
 lo sit amotio tenet rerum amotarū actione. h. d.
 C. Op. §. e. l. ij. §. itē si seruus: r. j. de fur. l. si q̄s
 vxori in p̄n. So. hic seruus nō fuit in dolo. ideo
 furtū hic nō cōmittit: ut. l. si is. §. si tu ticiū. j. de
 fur. C. Sed tūc op. ergo vxor nō tenet si seruus
 fuit in dolo: ut. d. §. si tu ticiū. Glo. nō sol. hic
 sed in. l. si q̄s id qd. §. pe. §. de iurid. om. iud. vi
 def. soluere. nā furtū est nomē iuris: r. hoc ēt vo
 cabulo significat totū illō qd pōit in diffinitōe

b § con
 cubi/
 na no.
 vide q̄ not.
 Imo in. l. d̄
 uortio. §. im
 pendia. sol.
 matri.

C. §. nō so
 lū. h. habes
 tex. ualē no.
 q̄ p̄ditio cō
 petat marito
 p̄ vxorē p̄ re
 bus amotis
 r. ecōtra. qd
 tene mēti.

Phil ad
 q̄nēz
 Utruz
 maritus lu
 cres tertiaz
 dotis vxor
 nis p̄defun
 cte ēt si cam
 in domū nō
 dū duxerit.
 adde qd cō
 tra bar h z
 bal. in. l. non
 sine. C. d. do.
 q̄ lib. r. in. l.
 deo nobis.
 de epi. r. cle.
 p̄ saly. late i
 l. cū te. C. d.
 do. an nup.
 r. vide latif.
 sine scripta
 isti. d. ac i. §.
 fuerat. vide
 q̄ no. Bar.
 r. ibi dicit in
 simili in. l. iu
 demus. §. sa
 ne. de sacro
 si. ec. r. bal.
 in. auē. dos
 data. d. don.
 an. nup. i. ij.
 col. r. qd no.
 Bal. in. l. i.
 C. vñ uir q̄
 vxor.

mu-
-o licet-
si f-ru-
dixit nota
rio. et no. hic
quod obediens
in illicitis ex
cusef. de q. i.
gl. in l. si fa-
milla. si fa-
fur. se. dic. et
g. in l. ij. si fi-
-ff. de nora-
b. C. s. At si i
dote. querit
Ja. adde q.
no. Bar. in
l. credi. i. fi.
pn. de so.
C. s. Rerū
amotarū. vi
de Bar. i. l.
ita stipulat?
in. i. q. pnci
pal. ad fi. d.
verbo. obli.

furti. si ergo nō internenerit dolus facientis nō
fit furtū. nec pōt teneri tāq̄ q̄s mādās fieri fur-
tū si furtū: nō est factū: vt. d. §. si tu ticiū. s. h. b. u.
amouere est nomē facti: et verificat in sola amo-
tione de facto. sufficit enī q̄ seruus in ueritate
amouerit: et h. dolus cesset tñ amouit. merito mu-
lier pōt teneri rerū amotarū actione: ut. d. l. si q̄s
id q̄s. §. pe. C. Et hoc faciunt ad ea q̄ dixi. j. de
fal. l. si q̄s obreperit. Et hoc p̄sului de facto i ci-
uitate tuderti: q̄a vnus dixit notario "scribe cita-
tionē factā de istis: et baiulus dixit uerū ē: et ille
fecit scribi d pluribus personis q̄ ille citauerat.
Dicebat q̄ ille fieri fecit falsū certe fuit dictum
q̄ nō est uerū. falsū fit cū dolo: ut. l. qd si falsum
j. d. fal. et. C. de fal. l. i. s. notarius nō cōmisit do-
lū in scribēdo falsū. ergo nō est cōmissū falsū: et
sic nō poterat puniri tāq̄ faciēs falsū istrumētū
et sic cōsului: et idē do. frā. tigrini. s. dixit q̄ po-
terat puniri ex alio falso sm. l. si q̄s obreperit. j.
de falsis Barto.

At si in dotē Ex facto sui dotalis
mulier tenet si fuerit
sciēs als liberaf dimittēdo p nora. h. d. C. Que-
rit Ja. de are. q̄ actiōe cōuenit mulier. Rñdeo
aut fuit sciēs: et tūc cōuenitur actiōe in factū: vt
l. i. in fi. C. de iureiur. Si uero fuit ignorans tūc
vir pbabiliter nullā actionē habet ptra eā: s. so-
lā retentiōe. ar. s. de edi. edic. l. cū aut. §. iul. Et
p̄dicta ha q̄n seruus fuit datus inestimatus. als
si estimatus: et mulier fuisset ignorās in nibilo te-
net: ut. s. de ac. emp. l. iul. §. i. Certe satis uidef
q̄ mulier tenet actiōe de dote p̄traria. de q̄ dixi
in. l. oimodo. s. ti. i. Si enī hoc uenit i actiōe de
positi mādātū et similibus eadē rōne in actiōe de
dote: ut in. l. iul. in pn. s. de ac. emp. et. l. si seruus
j. de fur. et intellige in actiōe p̄traria s. op. quā
posui in. l. oimodo. s. ti. i. Huic tñ multum p̄tra
dicat. C. de iure do. l. i. sed dico q̄ in quātūz dicit
tenet in factū: itelligo. i. de dote p̄pter tale factū
p̄bas. C. de rei uxō. ac. l. i. §. et. vt plenius.

Rerū amotarū s. et legitur
duobus modis. pmo qñ fuit amota res dotalis. se-
cūdo qñ fuit amota res uiri: et hec lec. colligit ex
gl. ibi non ergo est et. Sequēs gl. p̄seq̄ vtrāq̄
lec. p̄mixti. Si res dotalis amoueat hz locū hec
actiō p̄pter interusurū medij t̄pis. h. d. C. Op.
j. d. doli excep. l. dolo facit: et. l. dolo. de rei uē.
So. hic uir petēs restitutus ē nō incōtinēt: s. ex
iteruallo. C. Sed op. s. de cōdi. ob cau. l. si dōa
turus in fi. So. ibi loq̄ in uiro petēte ab initio.
hic in repetente qd plene dixi in. l. si focer. §. lu-
cius. s. so. ma. s. h. m. aliā lectu. hoc itēdit agentī
bac actiōe nō pōt obijci p̄p̄satiō: et habet rō lu-
cri et dāni. h. d. Et incipit hec lec. in gl. ibi nō er-
go interiz. Lū ergo loquat de p̄p̄satiōe necessa-
rio dz intelligi de re uiri amota. si enī amouisset
rē uxoris nō tractaret de p̄p̄satiōe. C. Quero
exēpla quō habet rō lucri amissi. Gl. ponit mul-
ta exēpla: et qdā cōgruunt prime lec. et qdā scōe.
Primū exēplū ē: q̄a estimatiōe vel penā oport-
tuit eū soluere: q̄a rē amotarū prestare neq̄t. hoc
exēplū cōgruit prime: et scōe lec. Scdm exēplum
est qñ creditā pecuniā cyrographo a se subtra-
cto pbare nō potuit. illud exēplū cōgruit tñ scōe
lec. qñ res uiri est amota. Tertiu exēplum est qñ
uir nō lucraf serui opas. Istud exēplū cōgruit
prie lec. qñ res dotalis est subtracta. Quartū exē-
plū est qñ nō est lucratu h̄ dicitatē in qua seru-
amotus erat institut. hoc exēplū magis cōgruit
in re p̄pria uiri. rō q̄a si seruus eēt dotalis acq̄re
ret mulieri i dubio: vt. l. si dotalē. s. ti. ij. et. l. ad i-

tio. s. d. acq. here. C. Querit gl. an mulier icidat
in. l. si q̄s in tātā: vel in edictūz diui mar. D. of.
dicit q̄ sic. D. q. non: quia ille. ll. sunt penales
ergo et. vt. l. ij. C. e. Bartolus.

Hec actio. Hec actio ē p̄secutoria
iō p̄petua. h. d. C. Mot.
q̄ cōditio furtiua orif ex delicto. simile i. l. si am-
bo. §. quotiens d̄ p̄p̄. p. q̄s leges: et dy. et Guil.
rephēdūt gl. nostras q̄ dicitur p̄ditionē furtiuam
oriri ex uarijs figurijs causay: ut. l. si p̄ fure i pn.
de ac. et obli.

Hec uiro. In actiōe ex maleficio nō
ē loc' bñficio ne q̄s cōdē-
net: nisi i q̄tū facere p̄t. dixi i. l. maritū. s. so. ma.

Propter res. Vitis esti-
matio facit
emptonē. iō soluēs hz exceptiōne: et retē-
tionē. h. d. istā materiā ponit dy. i. c. p̄ possessō-
re. extra de reg. iur. li. vj. et gl. in. l. si culpa. eo. ti.
C. Op. de rei uen. l. hoc si res. So. intelligo qñ
fuit data estimatio res erat p̄ns: et circa h̄ an sol-
uēs estimatiōe q̄rat dñium uide p dy. in. c. pro
possessore in. iij. et. vij. qōne de regu. iur. lib. vj.
C. Quero an mulieri soluenti estimatiōe sit ce-
dēda actio. Glo. q̄ sic: nisi dolo d̄herit posside-
re. de quo uide Dy. in. d. c. p̄ possessore in q̄rta
qōne. C. Quero an uxori soluēti estimatiōe uir
debeat cauere d̄ cuictiōe: uide d̄ hoc p dy. in. d.
. c. pro possessore in. i. q. de hoc dixi uobis i. l. iij.
j. p̄ emp. et. l. filius. ex qui. cau. in poss. ca. et. l. in
depositi. j. de re iudi. Barto.

Si mulier. Si mulier amouit cā mor-
tis q̄ secuta est tenet act.
peti. here. et ad exhibēdū. h. d. gl. dicit tenet for-
te utili rez amotarū: qd an sit uerū dicam statim
in. l. rerū amotarum. j. e.

Integrato Scipsam
summat.

C. Op. q̄ p scdm matrimōiūz sit sublata
actio rez amotarū: ut. j. e. l. si. Sol. glo. non fuit
sublata i totū. s. iteriz cessauit.

Res amotas. Ob
res
amotas mulier tenet plurib' actiōib': s. hz
altera dz eligi. h. d. C. Op. q̄ in re dotali marito
nō p̄petit rei uēdicatio cū sit mulieris: ut. C. d̄ iu-
re do. l. i. reb' C. Dui' p̄trarij timore dic gl. q̄ ref-
erāt estimatē. et sūt p̄prie uiri vel dic q̄ iternenit
pactū d̄ lucrādo. s. h̄ ē diuinare. dat gl. als duas
solutiōes: et p̄ma so. nō tollit p̄trariū nec scōa q̄li-
ter soluemus: dicit qdā q̄. l. in reb' loq̄ d̄ reb'
imobilibus. s. h̄ sec' in alijs. S. ista sol. nō placet:
q̄a illa. l. loq̄ generaliter. s. h̄ sol. est q̄a scōz ista rē
pora nō trāfferebat dñiūz statiz in vxorē: et iō vi-
ro dat rei uēdicatio: ut. l. et. s. de fun. do. et. l. i. re-
bus. loq̄ scdm noua tpa: et dixi in. l. si filio. s. so.
ma. C. Quero q̄ p̄ditio p̄petit uiro dicit glo. cō-
ditio furtiua. hoc nō est uerū: nisi poneres con-
tractionē secutā eē facto diuortio: ut dixi in. l. iij.
§. i. s. e. dicit ergo q̄ d̄ certi p̄dictiōe gñali vel si
ne cā loq̄. C. Ex. l. sequenti.

C. An actio sit d̄ iure gētū: et an p̄cedat libellus
peto eū p̄dēnari s. formaz iuris et statutorum.

Rerum quidē. Pro reb'
amotis se-
cuto diuortio p̄petit h̄ actio si diuortiu
nō ē securū cōpetit p̄ditio. h. d. Ibi i rex. iure gē-
tū. i. iure a quo sūpsit originē. C. Op. bodie nō
pōt fieri diuortiu d̄ iure canonico: nisi ex cā for-
nicatiōis: nō tñ tollit. s. h̄ sepaf: et sic ista actio nō
pōt bodie h̄re locū: s. h̄ dicas q̄ cā p̄sanguinita-
tis diuidit nō ē uex imo tūc iudicat: q̄a d̄claraf

Erum
r qdem
ad qd
ne vide que
no. bar. in. l.
ij. s. si publi
co. j. d. adul.
m. v. ij. qro
de quo late
p. ra. z imo.
m. l. gall. s.
si eius. j. de
lib. z posth.
bene facit
. l. ij. C. que
admodum.
test. ap. ibi
fm. ll. mores
q. locorum
et. z vid. bal.
m. l. eos. C.
d. app. Jo. s.
an. de arbi.
m. c. statutu
bene facit
qd no. dicit
imo. m. c. di
lecti. d. offi.
ordi. adde
qd bal. de
pa. p. sta. i. d.
s. j. ll. z p. sue
tudies dixit
no. arg. q. si
ca. e. comissa
fm. ll. z p. sue
tudines ter
raruz termi
nanda q. po
tius d. j. ter
minari fm
bonas p. sue
tudines q. s.
s. j. ll. z talis
scruat boni
tate arbitrij
no. me. j. ius
coe. d. eo qui
mit. in. pos.
ca. rei. ser. c.
cu. venissent
z vid. q. C.
d. testa. mul.
. l. captator
rias. et dixit
Bal. in. l. i.
. C. de ser. z
aqua. q. libe
lus pot. fun
dari sup. co
fuetudine. z
Inno. i. c. i.
dilecti. d. of
fi. delega. z
tex. i. l. h. C.
de inur. z
ad hoc vide
bal. in. l. ob
seruare. s. p
fici. in. xxx
ij. q. d. offi.
pco. z m. l.
s. j. z figo. s.
q. stum figo
cautio. z i. l.
. i. C. d. p. scf.
i. xij. col. Et
qd no. ro. in
rub. de arb.
in. xv. q. one
adde quod
no. bal. in. l.
generaliter
in. v. coll. de
epi. z cleri.
z Inno. i. c.
certificari d
sepul. z die
bal. q. j. qo

matrimoniu non fuisse: vt. l. si concubina. s. e. dicit
gl. q. hodie p. h. e. locu solu vtilis qn ca sperate
mortis amouit: z vide gl. que icipit sut ergo zc.
vsqz ad fine. Idē dicit gl. s. e. sup rub. s. hoc no
v. veru p. d. l. si mulier. quā gl. allegat: qa ibi fu
it securu diuortiu. dy. dicit fateor q. h. ba legis d
ficiūt: tñ possumus dicere q. ex mēte def vtilis: z
hoc tenēt oēs: z Ly. in. l. ij. C. eo. z p. ba. p. l. ob
res. fm vna lec. s. e. hoc habeo p. uerissimo: z p.
bo p. rōne. Sz pri. p. tra istō v. s. e. l. p. tra v. i. s.
s. j. si morte: z l. si p. p. ter res. s. si. Itē cū ista actio
nūq. p. p. tit marito: nō ergo transit ad heredes
ei. Breuiter rñdeo q. h. s. h. z alias actioēs vna
cū ista si dicit nūq. p. p. tit. nego: qa p. stāte matri
monio p. r. vid. et h. e. actionē in factuz: ut. l. ij. C.
. e. h. a. i. p. a. z actio rerū amotarū nō differūt: ut
no. gl. in simili. s. ad. l. acq. l. que admodu. s. ma
gis trar. z l. de pecoribus. C. ad. l. acq. C. Pro
cedo vltorius. n. d. h. ic iuregētū zc. v. q. actio
fit d. iuregētū. cōtra. l. ij. s. deinde. s. de ori. iur.
Propter hāc. l. vltimō. dicit q. e. v. q. actio
est de iuregētū. s. j. ista ē materia legis. et hoc iu
re de iusti. z iu. dicit et ipsi vt Ja. de are. q. si fuil
set illo tpe quo actio nō fuit accepisset multā pe
cuniā mutuo. tex. rñdet q. nō erat actio. s. j. manu
regia fiebat. vt. l. ij. in p. n. s. de ori. iu. vt fit Gene
tije: z apud tartaros. s. j. iuriscōsulti z impatores
itroduxerūt postea actioēs subtiliter itūtes: et
h. d. l. h. C. d. p. scf. long. tē. Ad illam. l. rñdeo q.
actioēs sūt d. iure ciuili: z iuriscōsult. arguit q. si d.
iuregē. quo nō erat actio fiebat exactio: multo ma
gis hodie cū fit actio vide gl. que icipit: qa iuris
zc. sed qre dicit iuregē. i. naturali cū sint spēs op
posite: z separate: ut. l. i. i. h. s. de iusti. z iure. gl.
rñdet: z vide in gl. ibi: s. j. certe zc. habes similem
gl. in. l. i. h. chū. s. naturalis. j. de so. z tex. in. l. cuz
amplius circa fine. de reg. iur. C. Lōtrariū v. te
nere gl. q. ex naturali obligatiōe oriat actio in. l.
si fideiusfor. j. de fideius. s. j. illa gl. nō dicit veruz
z itellige eā. put gl. loq. in. l. naturalis. j. d. actō.
z ob. uel aliter pōt rñderi ad p. trariū. s. d. iuregē.
pōt cōdici addita tñ actioe de iure ciuili. vltim o
dic q. iuregētū vocat ius ciuile vel expōe: ut dixi
sup tex. i. iure. a quo sū p. stit originē ius ciuile nō
curo expone. put uis. f. Itaz. l. induco in ar. ad
q. z cōsueui for mari in. l. de qbus ago: z peto
in libello eū cōdēnari scōm formā iuris z statu
torū: an iste libellus pcedat. z dicit qdā qd non
ga. p. p. nit actionē de iure cōi: z p. ditionē de iu
re statutoz p. tra. s. eligere. C. Sz p. trarium dico
qd h. ba hnt interpretari scōm p. ferentē in iudicio:
vt. l. h. q. s. itētōe. s. d. iu. di. z mō qn dico scōz ius
z formā statutoz. i. scōz statuta a iure approba
ta fm hāc. l. fm quā glo. exponit. id est d. iure ci
uili approbato zc. Et p. hoc v. casus in iure ca
nonico. et de eo q. mit. in. pos. cau. rei ser. c. cum
venisset. Et iter p. tabif. i. cōdēnet fm ius: z p. ce
dat fm formā statutoz: uel itelligif. i. s. j. iura nō
reprobata p. statuta s. j. q. actori vtili v. i. s. fuerit.

Erū. Ista actio est in p. sōna. h. d.
r **Querit v. q. ista p. ditio in**
famet gl. dicit q. nō. vt. j. de actio. z obli.
l. cessat. qd itellige de iure. sed d. facto infamat
vt. j. de iurepa. l. precium: z l. si patronus: z l. si
parens. j. de obsequijs.

Erū amotarū. Legif
r duob.
modis: z fm primā lec. h. d. Actio ciuilis p. p. o
ta ab uno nō differ. p. p. ter accusationē crimina
lē p. p. o. stram ab alio. h. d. C. opp. C. de adul. l.
adulterij. glo. dat duplicē sol. vna q. ibi crimina
lis: z ciuilis p. p. onebant iter eosdem. hic iter di

uerfos: z ista est h. a. in se. Et aliter: z ista est se
cū da lec. Accusans criminaliter nō pōt reconue
niri ciuilitate: vt in p. trario. s. j. unuz: z idē pōt age
re ciuilitate: z criminaliter: vt h. z rō solutiōis po
test esse ista qn accusat vir: z agit mulier ciuilitate
ista sūt p. iudicialia: qa si mulier p. uincit p. dit do
tē: vt. l. cōsensu. C. de repu. Jo vna ipedit aliam
s. j. actio rerū amotarū: z accusatio adulterij non
sūt p. iudicialia. C. Sz op. de. l. iterdum. j. d. pu.
iudi. Dy. rñdet z bñ quādo ciuilis: z criminalis
oriūtur ex eo dem facto nō possūt simul p. p. ni:
qa sūt inuicē p. iudicialia. sec. si ex diuersis: vt dī
ri. l. ij. j. vi bo. rap. z solutus sū dicere i. l. ij. C. qn
ciui. acti. cri. p. iudi. C. Sz p. tra illō est. C. de ordi.
iudi. l. h. qa nō pōt cōcurrere ciuiles: z crimina
les. nō ob h. qa sūt p. iudicialia. s. j. qa vna est ma
gis altera: ut. l. p. miorē. s. de iudi. z l. fi. z ibi gl.
z d. ordi. iudi. s. j. ista rō h. locū siue ab vno siue
a diuersis ambe p. p. onant: z vide absurditatē q.
sequeret si posset fieri q. actor ciuile z criminalē
simul itēret. s. j. reus nō posset opponere: z sic
liceret actori qd nō liceret reo. s. l. nō d. act. ori.
j. d. reg. iur. tene ergo p. m. a. solutiōes: z p. m. a. lec.

Iuror. Pro re iuri subtracta
r cōpetit actio furti extra
neo cuius itereft: s. j. nō uiro. h. d. C. op.
C. d. fur. l. h. So. qnqz mulier furtipit rē viri q. ē
apud vix: z tūc h. z locū actio rex amotarū solu
to matrimonio p. totū istū titulū. eo p. stāte actio
in factū: ut. l. ij. s. e. Qnqz furtipit rē viri q. ē apō
exneū: z loqtur ista lex. qnqz furtipit rē extranei:
que est apō vix: z tūc h. z locū. l. h. in. fi. C. de fur
tis: z l. si cōcubina in. fi. s. eo.

Erum amotarum.
r Inspiciat q. tū res valuit tpe amotiōis: et
postea q. tū plurimi fuerit. h. d. C. Mo. casū i quo
fit furtū: z efficit res furtiua non tñ p. p. tit actio
furti. qd p. seq. gl. in. l. seq. s. h. rē. j. d. vsuca. z ibi
plene dixi: z p. Ly. C. d. ser. fugi. l. i. z dy. sūmauit
istū ti. in. l. s. j. z si diuortij. s. eo. p. distinctionē quā
posuit Ly. C. e. l. h.

Am soluto. Per matrimo
r niū reintegratū
soluit hoc iudiciū. h. d. Sz itellige: vt. l.
re integrato. s. eodem.
C. De liberis agnoscedis vel alēdis parentibus
uel patronis uel libertis. Rubrica.
C. Dicitū ē supra q. soluto mat rimōio qnqz ori
tur p. tētio sup repetitiōe dot. z de h. dixi in. ti. s.
sol. ma. z que admodū dos petat. qnqz orif p. tē
tio sup ipēsis i reb. dotalibus factū. iō posuit ti.
de ipēsis. qnqz orif p. tētio p. p. ter res amotas. iō
posuit ti. rex amotarū. qnqz orif p. tētio d. liberis
z hoc duob. modis: vel qa marit. nō vult cogno
scere illos i suos filios. iō ponit h. rubrica d. libe
ris agnoscedis. Et istā p. rez p. seq. iuriscōsultus
vsqz ad. l. figs a liberis. qnqz orif p. tētio d. alēdis
liberis. iō annectit in rubrica vel alēdis: z istam
p. tē p. seq. a p. ncipio. l. h. q. s. a liberis. vsqz ad. s.
solēt. Et qa icepit tractare de alimētis: z cōtigit
iterdū q. parētes se petāt alias filijs. ideo subne
ctitur in rubrica parentibus: de quibus etiaz dī
xit a principio. l. si quis a liberis. vsqz ad. s. solēt
permixtim. Item quia contingit interdum: ut
patroni petant alimēta a libertis siue seruis
uel ecōuerso. iō annectit in rubrica vel patronis
vel libertis. d. quo d. i. d. s. solēt. vsqz ad. fi. postea
format q. d. q. oēs ad materiā vsqz ad. fi. toti. ti.

Enatus. Diuisionē titu
r li habuistis in ru
brica. Prima pars q. tractat de libe

faciat mērio
nē de cōsue.
z sup ea fun
dat se. tñ pōt
et sup ea de
ducere ius
coe fm cū l
. l. p. scf. i. x.
col. C. si p
ius. allegat
inno. i. d. c.
certificari: z
adde bal. in
. l. edita. C.
d. edē. i. xvij.
col. vbi alle
gat bar. h. z
dicit q. p. ce
dit libellus
dicēdo peto
p. nūciari s. j.
. l. z p. suctu
di. et ad bar
to. hic adde
bal. in. l. vi
nū. si cer. pe.
z bal. in. l. ij.
in. ij. col. C.
de nup. vbi
dixit q. si pe
to que puni
ri fm p. suctu
tudies z sta
tuta si nō cō
stat. de p. sue
tudine puni
tur e. j. ordi
nem.
ADDE pri
mis verbis
apostile bal.
p. h. c. l. xv. in
penul. col. i.
volu.

ris agnoscendis diuiditur: q̄a p̄mo iuriscōsul-
tus ponit in summa que fuit mens senatūscōsul-
ti circa hoc vsqz ibi p̄mittit igit. Ibi ponit q̄ fu-
it mens senatūscōsul-
ti in q̄trum spectat ad mulie-
rē cū quibusdā declarationibus vsqz ibi mariti.
Ibi tertia in q̄ ponitur mēs senatūscōsul-
ti in q̄trum spectat ad maritum vsqz ibi s̄ si maritus. ibi
quarta in qua tractat p̄mixtū de marito: et uxo-
re cōtēnētibus senatūscōsul-
tū vel obedientibus
vsqz ad. l. siue p̄tra. §. ga plautianum. ibi q̄nta in
qua circa dicta format aliq̄s q̄ōnes vsqz ad. l. si
q̄s a liberis. **T**ertio ad p̄mā ptē et ista est cla-
ra in tex. **S**p. ad p̄nci. q̄a de p̄u falso supposito
nō tractatur. **S**.o. l. nō ponat. hic ponebat t̄n
in uerbis senatūscōsul-
ti. uel aliter licet nō tracte-
tur p̄ncipaliter t̄n tractat p̄ p̄sequētiā cū dāf re-
media ne partus possit supponi. **Q**uero q̄ le-
ge tenet q̄ ptū falso supponit. **B**ic plene: ut. l. i.
.C. d. fal. et ibi plene p̄ gl.

Ex. §. sequenti.

An sufficiat generale mādātū ad dñūciandū
et an sufficiat si mādātū fiat a filia tātū uel a pa-
tre tātū: uel dbeat ab utroqz fieri. Et an sufficiat
citatio ad domum. et q̄n sufficiat: et an possit fie-
ri ad apothecā: et qd si habitat plures domos. et
an possit fieri citatio ad hospiciū. et q̄s dicitur
manere in ciuitate si habet familiam. q̄ facit ad
statutum dictans q̄ a die editi statuti habitātes
in ciuitate habeantur pro ciuibus: q̄a haberi de-
bēt p̄ ciuibus illi q̄ sunt abites cū hñt ibi fami-
liam et q̄ dñam facit iuriscōsul-
tū inter ciuitatē uil-
lā: et mādāpium. et an mulier in dñūciatiōem de-
beat dicere se pregnantem.

Permittitur. **C**oppo. j. que
sen. sine ap. re. l. i.
. §. l. ex hoc. Soluit. ut ibi. **N**ota hic q̄ denū-
ciatio pōt fieri p̄ p̄curatores. **S**z hic q̄rit an req-
ratur speciale mādātū. Et gl. dicit q̄ sic q̄ incipit
spāle: ut dicit et c. Et sic no. q̄ ut p̄curator pos-
sit dñūciare req̄rit spāle mādātū. simile glosā
hēs in. l. de pupillo. §. q̄ p̄cura. j. de op. no. nun.
gl. q̄dā in hac. e. l. uident dicere p̄trariuz. j. p̄ri.
. §. sup. h̄bo noie in p̄. mariti: et allegat. l. actione
. §. renūciare. s̄. pro so. **P**ossūm^o dicere q̄ hec
glo. loqtur in dñūciatiōe facta ex pte mulieris.
alie i dñūciatiōe ex pte uiri. et licet iste gl. possent
sustineri: t̄n credo q̄ p̄curator hñs generale mād-
ātū possit denūciare: ut. l. act. §. renūcia. s̄. pro
so. et. l. i. in fi. cum. l. se. de ope. no. nū. facit. l. figs.
. §. i. de usuris. p̄dicta itelligo q̄n denūciatiō fit
circa id qd spectat ad administratiōem bonorū
nō enī est d casibus i qbus req̄rit spāle mādātū
q̄ ponūtur in. l. pōpo. s̄. d. p̄cu. **Q**uāqz dñūciatio
nō fit circa ea q̄ respiciūt administratiōem bono-
rū: et tūc qdā sūt q̄ nō p̄nt eē no. nisi q̄tenus a p̄-
sona p̄ncipali p̄cedat: ut mulierē eē p̄gnātē: et re-
q̄rit eē spāle mādātū: ut hic. alias secus: ut i gl.
p̄traria in hac. l. posita. **Q**uero iuxta idē an h̄
mādātū dbeat fieri a p̄re et filia. an sufficiat fieri
a p̄re: et filia. an sufficiat fieri a filia tātū. **D**y. dicit
q̄ ab utroqz p̄ h̄ q̄ dicit mādātū ab eis. §. e. puto
q̄ filia sola possit facere p̄curatorē: q̄a in eo q̄ so-
lus filius possit facere sine p̄re in eo solus possit
p̄stituere p̄curatorē: ut. l. filiūsam. §. l. et si filia.
. §. de p̄cu. **A**d tex. q̄ dicit ab eis. **R**ūdeo q̄ dbeat
intelligi disiunctiue s̄m q̄ disiunctiua oratio p̄re-
cesserat. **S**cō nota q̄ denūciatio debet fieri
in p̄sonā uel ad domū si p̄sone copia haberi nō
pōt per hoc dicunt quidā q̄ citatio ita demuz te-
net ad domū si persona reperiri nō potest. **C**ō-
trariū tenet **D**y. hic per. l. scire oportet. §. opor-
tet. d. ex. tu. ubi dicit citatiōem fieri p̄sonaliter

vel ad domū: et sic sufficit alterum eorum. Sed
ipse idem **D**y. in. l. iiii. §. p̄tor. j. de dam. infec-
tenet q̄ tunc potest fieri ad domū si non potest
haberi copia p̄sone. **I**dē glo. extra de dolo. et cō-
tu. c. cām et inno. de eo q̄ mir. in pos. cau. rei ser.
. c. vlti. quod itelligo in eo qui nū q̄ fuit in iudi-
cio. secus si semel incepit litigare: tūc enim si nō
comparat in iudicio sufficit q̄ citetur ad domū
ut. l. ab eo. C. q̄no et quando iur. et qd ibi no. et in
auē. qui semel ibi posita. **C**ōsulo ergo q̄ relatō
nunciū scribatur sic. dicit se eum solēniter p̄quisi-
uisse: et q̄ eū personaliter reperire nō potuit. iō
citauit ad domū. p̄dicta exarmino multum late i
. d. l. iiii. §. p̄tor. de dā. infec. **T**ertio ex uerfi.
domum. nota q̄ denūciatio seu citatio d̄z fieri
ad domū habitationis nō ad apothecāz uel sta-
tidnē: l̄z in cōtrariū faciat. l. itē apud labeonē. §.
p̄uiciū. j. de iniur. **S**ed quero quid si habeat
plures domos in qbus habitat. **R**ūdeo de hoc
est glo. extra de elec. c. cām in de. dixi in. d. §. pre-
tor. **Q**uero nūquid sufficit citari ad hospiciū
in quo hospitatur. **T**ex. hic uidet dicere q̄ sic si
in ciuitate maneat. hoc itelligo de hospicio in
quo habitat nō de eo in quo paulis hospitat.
illō enī nō est habitare: ut. l. i. §. habitatores. s̄.
de his q̄ deie. uel effu. et hoc inuit **H**ex. dum di-
cit in ciuitate maneat. hoc est in ciuitate habita-
tionē habeat. **E**t ex hoc no. gl. q̄ est hic q̄ in
ciuitate dicit manere: l̄z ibi non sit p̄sens si t̄n ibi
retinet familiā suā: ut dixit hic gl. sup. uerbo ma-
nere. facit de usu et ha. l. si maritus: et. j. de. le. iiii.
. l. q̄sitū. §. i. qd allegabā in. q. de facto. factū fuit
h̄ statutū q̄ oēs habitātes de ciuitate a die dicti
statuti p̄fecti habeant p̄ ciuibus. cōtingit q̄ illa
die qdam erat extra territorium ciuitatis: t̄n do-
mū: et familiā suā retinebat in ciuitate certe illa
die habitare uidebatur: ut ex predictis patet.
Quero quā dñam facit hic iuriscōsultus iter
ciuitatē uillā: et municipiū. **R**ūdeo in ciuitate cō-
muniter nō habet domus: nisi cā habitandi. iō
in ciuitate hospitiū simpliciter p̄ domo accipit.
In uilla uero municipio habet domus q̄nqz cā
habitationis: q̄nqz cā fructuū querēdorū: et ideo
expressit q̄ d̄z itelligi de domo in qua larē mari-
monio collocauit. i. i qua familiariter habitauit
dicā in. l. i. §. qui opus. j. de operi. no. nū. et **J**o-
an. ponit in nouella in. c. si ciuitas. de sen. excō.
lib. vi. **T**ertio ad uer. denūciare. ex quo no.
formā denūciatiōis quā mulier debet facere: q̄a
solū d̄z notificare se p̄gnātē nec d̄z ulterius in-
stigare uirū: ut mittat custodes. ex quo dicit **J**a-
de are. q̄ nō tenet q̄s instruere aduersariuz suū
simile. j. de publica. l. fi. §. diui. **S**z quero an in d̄-
nūciatione debeat dicere se p̄gnātē ex eo.
tex. hic dicit primo q̄ sic. **S**ecūdo inuit q̄ suffi-
cit q̄ simpliciter dicat se p̄gnātē: et sic nō facit
dñam. dicit qdā: ut dicit gl. q̄ denūciatio q̄ est
p̄gnās subintelligit ex eo. **I**stud nō est ueruz:
q̄a denūciatio esset incerta: ut. l. denūciasse. j. d̄
adul. et uide glo. q̄ incipit denūciare: et sic l̄z in
stipulatione p̄sona extrinsecus non itelligat: ut
. l. si ita stipulatus. §. grifogonus. j. de h̄bo. ob-
t̄n in nūciatiōibus semp itelligit p̄sona cui nū-
ciat: et pro hoc glo. est in. l. stipulatio ista. §. q̄ ita
de uer. ob. sed puto q̄ talis nūciatio nō ualeat p̄
hūc tex. et q̄a nūciatio d̄z eē certa: ut dixi in. d. l.
denūciasse. j. d̄ adul. et iō puto p̄mā op̄. eē ueruz
. l. q̄ debeat dicere se eē ex eo pregnantem.

Ex. §. sequenti.

An quelibet p̄testatio tollat p̄testationē pri-
mā. et an denūciatio p̄curatori facta constituat
dñm in mora.

Mariti. **C**op. C. d. nup. l. patrē. So. ut in gl. i. §. pena aut. ibi q. ma ritus d. denunciare zc. Et sic collige no. fm gl. q. qui non improbat pbat: z uide glo. q. incipit q. nō pbat zc. **C** Sed ptra illud oppo. de. l. quo tiēs. §. ij. j. rem ra. ha. So. istud in odium eius q. cōtēpfit senatusconsul. qn̄ aut quis dicat impro bare si non probat: dixi in. l. si absentis. §. si. C. si cer. pe. z ibi tāgit Lp. no. q. dñūciatio posset sic rip pcuratorē. **C** Quero an regraf spāle man datū: z dic ut in gl. **C** Quero d. qua pena hic lo gtur. sūt opi. i. gl. Sz puto vez q. arbitrio iudicis ut. l. i. §. expillatores. j. de effra. z. l. sanctio. j. de pe. **C** Quero an habeat necesse se probare filiū plene vel sumarie. Et glo. est hic p. traria. j. e. l. §. ex his: z ibi examinabo. **C** Extra gl. q. ro an hoc sit verū indistincte q. qlibet p. testatio tollat pro testationem primam: z hic videt q. sic: z. j. q. vi aut clam. l. aut q. aliter. §. si qs cum denūciasset. **C** In cōtrariū videtur q. nō tollat: s. cōfirmat. ut in citato q. rñdet se nolle venire: z tunc est cō tumax vere: ut. l. fulcini. §. si. j. ex qui. cau. i. pos. ea. z no. in. l. i. §. de in integ. resti. Qñq. denun tiatio fit ad iducēdūz consensum tuum tacitum vel fictum: z tunc cōtraria p. testatio tollit pri mā: z est cāus hic z in. l. aut q. aliter. §. si quis cū denūciasset. j. quod vi aut clā. Quādoq. denū ciatio fit ad aliū finē: utputa ad declarādū volū tatē meā vel ad cōstituēdū quē in mora: z tūc p. ma per p. trariā p. testationē nō tollit. imo eēt ma gis p. tumax: ut no. s. de in integ. resti. l. si. z de h per Lp. in. l. i. in. v. qōne. C. de li. p. testa. **C** Que ro an denūciatio pcuratori facta p. stituat dñz in mora. **P**e. tāgit hic cuius dicta refert Lp. C. in q. cau. in integ. resti. non est necesse. l. in mino rū in. ij. q. By. format illaz qōnē in. l. de pupillo §. nūciationē. j. de ope. no. nun. z ibi distinguit put dicit glo. in. l. p. cu. in prin. s. de pcur. Do. ant. de pñis posuit istā qōnē in repetitione quā fecit. s. l. si qs in pn. j. de le. iij. z do. io. an. posuit in mercu. in. c. in generali. extra de reg. iur. li. vj. dixi in. d. §. nūciationē: z plene in. l. nō soluz. §. si. de ope. no. nū. in materia p. testationū. **C** Al timo gl. tua q. est hic dicit no. in ver. illud q. nū ciatio incipit a muliere: qa melius scit factū: z te ne mēti. Et dicit dy. q. ualet qñ deserf iuramen tū: qa debet deferri ei q. meli. scit veritatē: z dic ut in. l. in bone fidei. C. de iureiur. z. e. ti. l. gene raliter: z. s. ti. i. l. marcellus. d. claravi plene in. l. admonendi. s. de iureiuran.

C Ex. §. sequēti.

C Que pōt eē iusta cā q. mulier excuset si nō de nunciavit: z an dies diuortij cōputet in hac dila tione: z quid in alijs casibus.

Sed si maritus. Si mulier cōtēnit se natuscōsultū plautianū p. iudicat filio. nisi uere p bet se filiū. Fallit si erraret vel ex necessitate mu lieris dñūciationē omisisset. h. d. vsqz ad. §. quē admodum. Et diuidit vsqz ad. l. si qs a liberis. **P**rimo loqtur quādo mulier cōtēnit senatuscō sultū vsqz ibi. quēadmodum ibi quādo nō p. tē sit mulier nec uir: vsqz ad. l. qō senatus. alias est §. ibi loqtur quando maritus cōtēpfit: z non mulier nec uir vsqz ad. §. plane ibi reddit ad ca sum quādo: nec uir nec mulier cōtēpfit senatus consul. vsqz ad. l. siue. §. quia plauti. ibi format aliqua dubia circa materiā vsqz ad finem huius ptis. **C** Quero primo quot z qui sunt hi custo des gl. ponit: z incipit forte liberos zc. dic ut in glo. **C** Quero qd si maritus nō est cōtētus ista pena s. vult oīno mittere custos dic ut in glo.

C Quero que pōt eē iusta cā p. pter quā mulier excusat si nō denūciavit. respondet glo. q. igno rabat se pregnatē: z hoc cōtingit: ut dicit p. hysi ci. Et roffre. refert sup h. titulo ex multis signis que debent esse in mulieribus pregnantibus q. quandoqz nō sunt. Itē addit glo. q. excusat ra tione minoris etatis. quod no. facit. C. si aduer. delic. l. si. **C** Quero quis debet alere istum filiū interim. certe mater: ut dicit glo. que incipit euz probatur zc. **C** Quero dicitur hic dies triginta computantur a die diuortij in. §. permittitur. di cit q. triginta dies computantur post diuortijz vtrum ergo dies diuortij connumeretur. dicit Jaco. de are. q. sic: z intelligitur de momento ad momētuz: ut. l. i. §. biduū. z. §. dies: z quod ibi no. j. quādo ap. fit. In alijs autē dilationib. nunquid dies date dilationis computetur in di latioē solet dici in. l. i. si quis cau. zc. extra de di la. c. super eo tangitur per Jo. an. in. c. frequens extra de resti. spo. lib. vj. z i. c. pia extra de excep. lib. vj.

Elegāter. **N**o. istum tex. q. ex eo q. triginta dies statuuntur nō habet locum senatusconsultam in ea que pa rit infra. xxx. dies facit q. si mulier non petijt cu ratorē ventri nō imputetur sibi si. j. xxx. dies pe perit: z sic debet determinari. j. ad tertul. l. iij. §. si mater versi. quod si cū pregnans. Item ia. de are. inducit hunc text. ad. q. q. si statutum est in ciuitate q. villa debet denunciare maleficium in fra certos dies q. si alius iterim accusauerit: vel iudex inquiserit villa excuset pro hoc est. l. edi tio. §. ij. j. de iure fisci: z. j. ad tertul. l. iij. §. si ma ter versi. sed si forte absens. **C** Ultimo dicit hic q. si mater cōtēnit senatusconsultum nō pre iudicat partui si probat se filiū zc. **C** Quero an hoc debeat probari verum breuiter glo. sup §. proximo. q. recitare omisi tenet q. debet ve re probari. **C** Contrarium no. j. l. proxi. §. ex his: z ibi dicam.

Quēadmodū. **A**gor z maritus obseruat senatus consultum: lz maritus partum nō agnosceret. h. dicit. **C** Quero quid si maritus mittit custodi re simpliciter gl. hic nō bene declarat: z vide eā que incipit repente neget zc. ibi z custodes mi sit. respondeo sufficit p. tex. qui hic dicit maxime z. s. e. l. §. permittitur: z inuit. s. e. ver. pena au tē. **I**nduco ad. q. conduxisti rōcinum ad uectur ram: z ille qui locat rōcinum tibi mittit famu luz: an excusetur a custodia. glo. format istā que stionem. s. v. usufruc. quēad. ca. l. penul. Ego sum solitus dicere q. si do tibi famulum: ut rōcinuz reducat q. tunc negligentia famuli non excuset te. sed dolus suus te excusaret: ut. l. si vt certo. §. §. si me rogaueris. s. cōmo. sed si do famulum: ut cum custodiat: tunc distingue: ut. l. si vt certo §. si a me petisses. s. cōmo.

Uod senatuscon. **S**i maritus cōtēnit senatusconsultum plautia nuz cogitur partum agnoscere: nisi vere probet non filiū. Sed si mulier cōtēnit maritus nō co gitur: nisi ille probetur filius. h. d.

C Ex. §. sequēti.

C Confessio est nō protestari: uel nō denuncia re contrarium: z confessio patris facit aliqualem probationem de filiatione: z an cōfessio filiatio nis extra iudicium probet.

Idem per contrariū. Si maritus cōtēnit senatuscōsul. plautianū co

a Enat. §. cle gāter. uilla excuse tur dicit idē bar. in. l. so rores. C. de his q. vt in dig. z bar. i .l. diuuo. la .ij. de custo reo. in. viti. col. Et albe de rosa. i. ij. pre statuto rū. q. liiij. in cip. Itē qro statuto caue tur q. p. sues uillarū: z vi de bal. in. l. figs heres b inof. te. bal. in. d. l. foro rem. limitat opi. bart. vt ibi p. euz. vi de c. Bar. in. l. pe. j. ad s. l. l. ca.

¶ Quod q. senatus co. s. idē p. p. rium p. ueritate: et ista doctri- na seq. pe. d. aneb. in. c. si p. nas d. sen. excō. et d. ma- teria habet p. doc. in. c. trāmissa. q. fil. sint legi. et i. c. p. tuas de pba. et vi de p. moder. in. l. neq. C. d. test. et bar. in. l. filii. de his q. sūt sui et no. i. c. mi- chael. d. si. p. sby. p. bal. in. l. neq. nata les: et i. l. nō nudis de p. ba. et oino ui de Ly. in. d. l. nō nudis Ang. i. l. vro re. d. ma. tes. Inno. in. c. trāmissa. q. filij sint leg. ADDE me- lius p. bald. p. h. i. viij. li. iij. vbi dicit q. sicut in. l. filii diffini- mus et. eo mō si pater noiat filium d. intelligi d. legitio et na- turali et idē in teste q. de ponit filius esse et nihil plus dicit ga- dz intelligi d. legitimo: et naturali. et si testis dicat scio p. certo q. est filius ta- lis pp. h. nō dicit falsus ga dz intelli- gi h. huma- nā naturam. i. p. sūpt. vt lex presūmit vt. j. d. edil. edicto. i. si ueditor re- fert et bal. i. d. p. h. q. cū qdā sapiens bononiēsis tuisset romā et sumus pō- tifer illi dixi- set q. erat su- us filius ga- eū concepat dū erat i. stu- dio bononiē- et q. volebat eū pmouere ad maximos honores q. ille rīdit nō placeat deo mater mea fuit vxor et bona domi- na. papa rī- dit dēde cū

gitur partum agnoscere: nisi probet illum non filium. b. d. C. No. ex prin. huius. §. q. nō face- re protestationes seu denūciationē p. rīa: uel nō mittere custodes est quedaz confessio: vt ibi cō- fessio patris et. C. Ex quo no. q. p. fessio patris nō facit plenam: sed aliquale probacionem de filiatione. C. Oppo. s. de proba. l. si. §. h. glo. di- cit ibi i. p. fessioe matris hic in patris. tu dic q. nec ibi facit plenā probacionem: sed qualem qualē sic: vt hic. C. Oppo. C. de confes. l. i. Sol. ibi in confessione que fit in iudicio hic extra iudiciū: et uide istam gl. que incipit magna p. batio. Exa- minemus an cōfessio filiationis facta extra iudi- cium preiudicet. Breuiter tu habes tenere pro ueritate in cōfessione extra ius de filiatione qm̄ q. quis confitetur principaliter p. pter se: et tunc re- stituit eum in quasi possessione filiationis donec probetur cōtrarium: ut hic: et l. si. s. de p. batioi. Quandoq. extra iudiciū asserit suū filium in- cidenter p. pter aliud: et tunc idifficite dicitur doc. q. nō p. iudicat: vt l. ex bis. C. de testa. melius p. bat. l. epistola in pnci. s. de pac. do. ponunt in. l. nō nudis. C. de proba. in iudicio uero faceret si dez: vt. d. l. i. C. de cōfessis. Anū ego addo q. si aliq. incidet p. pter aliud appellat aliq. filiiū siquidem est talis actus q. non cōgruit nisi filio vt exheredatio uel emācipatio: ut l. q. dam cum filii. j. de uerbo. ob. tūc cōstituitur in quasi pos- sessione filiationis: et ultra doc. fateor q. ista nu- da enūciatio nō p. iudicat: nisi illud qd. ultra pōi- tur p. pter qd. nomino filiiū puenit magis filio q. extraneo: et tunc p. stituit eum in quasi possessione filiationis: ut si dico bene ueniat filius meus quē uolo ut res meas tractet: ut l. quidam in pnci. s. de proba. dico aliud q. quādo q. tractat eū vt suū filium etiam si nulla uerba interuenerunt ponit eum in quasi possessione filiationis: nisi cō- trarium p. bet: vt l. i. §. i. j. de qōni. et istud feci ti- bi notare ad hoc vt facias quando vis p. bare si- liū: ut fiant duo articuli. vnus q. talis est uel fuit talis filius. secundus q. ille qui dicitur pater eum habuit tenuit et tractauit eum vt filium: ex hoc enim presumeretur filius: nisi probaretur cōtra- rium: vt dixi. s. et.

Idem iulianus. C. Op. ad. s. si quis ex lōgo s. de his q. sunt sui uel alie. iuris. l. filium. Sol. Bzo in sūma de alēdis libe. legit q. hic nō fit. §. nec. ver. et sic ad precedētia cōtinuet: et sic cōtra- riū nō obstat sed cōcordat. alij dicunt q. est. §. et ob. p. rariū. sed rīde: ut in glo. quia nascitur ei filius quo ad alimenta: et quo ad omnia donec probetur contrarium. C. Ex. s. sequenti.

C. Sicut repit actio preiudicialis cū pater dicit aliq. eē filiiū: et econtra. eodē modo repit actio preiudicialis quādo p. f. negat filiiū esse. et an ali- menta debeant filio: siue mater cōtēnat plautia- num siue pater siue ambo.

Ex his. No. ibi cetex recusare poterit filiiū. signa et nescio alibi. ad qd. fit dicā. j. in. §. ga. plautia. ex quo hēs q. sic repi- tur actio p. iudicialis i. rē p. quā p. f. dixit aliq. si- liū suū: et filius aliq. suū p. f. em: vt isti. de act. §. preiudiciales: et de rei ven. l. i. ita repit actio pre- iudicialis per quā p. f. negat filiiū suū eē: vt h. ap- te dicit tex. C. Quero qm̄ mulier cōtēnit plautia- nū: et filius petit alimenta: an oportet q. p. bet se uex filiiū. Et gl. dicit h. q. sic: quā uide q. incipit si plene p. bet et. C. Contraria glo. ē in s. penā. s. e. l. et incipit summatis et. Tu dic q. mulier qm̄ q. p. tēnit plautianū: et tūc nō dz filius h. f. e. alimēta:

nisi vere p. bet se filiiū: ut hic: et. s. e. l. §. sed si ma- ritus. et. §. idē per cōtrariū. Quādoq. maritus cōtēnit plautianū: et mulier obseruat: tūc filius debet habere alimēta: vt in glo. cōtraria huic ni- si p. bet nō esse filium. Quādoq. vterq. obserua- uit: et tūc isto casu cā alimētōrū debet sumatis co- gnosci: et hec est glo. quā signaui pro cōtraria in pncipio tex. ibi quēadmodū et. s. e. l. C. Quar- tus casus est quando vterq. cōtempfit plautia- num: et iste casus non est possibilis: qm̄ nuncia- tio dz incipere a muliere: ut. s. e. l. i. §. illud quo- q. et si nunciatio debet incipere a muliere: et sic cōtempfit imputet sibi: vt. s. eo. §. idem p. con- trariū. quādoq. vterq. obseruauit: et tunc causa alimentorum debet sumatis cognosci: ut. j. e. l. sigs a liberis. §. si uel parens.

C. Ex. s. sequenti. C. An sententia lata in causa filiationis preiudi- cet alijs q. patri.

Blane S. nia lata in cā filiationis iter patre: et filiiū facit fidez quo ad omnes. hoc dicit. C. Oppo. et videtur q. hec sen- tentia nō preiudicat: nisi inter patres: et filiiū: vt in auē. qui. mo. na. ef. le. §. sed si filium. vide gl. que op. et non sol. et incipit sic. unde et. et ibi i. §. sed si filium. So. ibi loquitur de illo actu qui rez de nouo in eē constituit. Cōstat enim q. ante nō erat legitimus: s. p. illuz actū efficiēbatur legiti- mus. hic de actu qui preteritum aliq. fuisse d. clarauit: vt. j. l. proxi. §. h. facit. s. de sta. ho. l. in genuū. in hoc quādo sentētia facit ius dic plene per docto. C. qbus res iudi. nō no. l. i. dixi in. l. i. de excep. rei iudi. et per Ly. C. ex qui. cau. in i- teg. restitū. non est neces. l. i.

C. Ex. l. sequenti.

C. Quod remedium sit proditum per plautia- nū et per adrianū: ibi Aide. Et in quo differat hec preiudicialis a rei vend. de qua in. l. j. §. per hanc. s. de rei vendi. ibi. Quero. Et quare dica- tur preiudicialis: ibi. Item retenta. Et an quis possit proponere duplicem actionem: et quādo procedat libell. incertus: et qualiter practicetur iste. §. ibi. Nota. et ibi petet ergo. Et an sit actio preiudicialis que competat vxori petendo ali- quem in maritum: et cōtra: ibi. Reuoco. Et an cum filius nascitur so. ma. mater teneatur denū- ciare socero: ibi. Quero. Casum in quo instan- tia cepta non transit ad heredem uide: ibi. No. Et an pendente inquisitione si superueniat ac- cusatio obear poni siletium inq. sitioni: et an indey possit pcedere p. tra testē accusatū de falso cum accusator mortuus est: ibi. Et hoc. Et an h. actō pperat alijs q. his q. cōtingūt per p. f. iaz p. tate: ibi. Venio ad ultimum.

Iue contra. Quia plautianum.

C. Iste. §. ē solēnis: et subrilis: et singularis. hoc dicit. Si partus nascitur constante matrimo- nio: et eo soluto morte uiri auo superstite uel si de hoc dubitetur: an sit vxor preiudicialis in rē redditur: et non habet locum cum extraneis in petitione hereditatis incidenter examinabitur de filiatione uel ad carbonē. deuenitur: et hac in- stantia incepra cum patre ad heredem non tran- sit. hoc dicit. Habet septē rīsa. et iō sumatio nō est multū p. grua. ponā p. rīo casū in termis: et po- stea reassumā d. clarādo. In pmo rīso iuriscōsul- tus vnū p. sūpponit. f. q. senatuscōsultū plautia- nuz de quo dixi in prin. ti. vsq. huc h. locū i. p. tu

dno iste cre- dit legi. et de pba. filatio- nis vide cū dē bald. p. h. xv. l. iij. col. ij. uolu. et de cōfessioe pa- tris scā apb. acta super fi- liato. vide: eo. uolu. bal. p. h. l. c. lxxij. b. C. Notare adde Bar. in. l. filii. de his q. sūt sui. et Bal. in. l. neg. C. de testa. c. §. Pla- ne. Circa istū. §. vide docto. in. c. cām. el. ij. q. si. sint leg. et no. p. imol- plene i. l. fe. pe. d. re iud. p. gl. et doct. in. c. vlt. eo- titu.

qui post diuortium nascitur. deinde dicit quod aliud senatusconsultum est factum tribus hadriani quod pertinet ad partus qui nascuntur constante matrimonio. **C**onsequenter ad primum. s. e. l. i. §. eleganter. So. glo. quod hoc est verum si nascitur post diuortium: et post. xxx. dies. q. d. sec. j. xxx. dies ut in **S**erio. tu dicit quod quibus ad penam inferendam mulieri continentem plautianam non habet locum in partu qui editur post. xxx. dies ut in **S**erio. s. q. tum ad agnitionem fiendam per primum huius locum: ut patet in. d. §. eleganter. Ad secundum quod hic dicitur quod per aliud senatusconsultum. agit de partu agnoscendo. quod ritur qua actione. **G**lo. dicit quod actione in re iudiciali qua se vendicabat in filium vel nepotem vel eorum uerso: ut in. d. de ac. §. iudiciales. **I**taque le. ponit **R**of. in. ti. de actionibus iudicialibus: quia posuit in materia pretoriarum: et in. ti. de ac. iud. i. r. e. quia posuit in materia civilium actionum. **C**ontra hoc videtur quod illa actio iudicialis est pretoria sicut hic dicitur quod agit ex senatusconsulto. ergo ista actio est civilis. nec erat necesse quod de hoc fieret nouum senatusconsultum quod iuriscōsultus hic videtur velle: et ideo reperio quod **R**of. legit istum. §. aliter in duobus titulis quos ipse ponit in tractatu senatusconsultorum. posuit enim unum in. ti. de senatusconsulto. paul. alium de senatusconsulto facto tempore hadriani de quo loquitur hic et magis hoc placet. **U**nde pro declaratione materie clarius quam ponit **R**of. est aduertendum quod ex senatusconsulto plautiano positum est remedium filio et patri. si enim mulier obseruauit plautianum et uir sensit partus editus proponit actionem. i. petitio nem ex dicto senatusconsulto per quam petit primum cognoscere ut eum agnoscat in filium quo ad omnia donec per ordinariam agat et perbet uere ipsum non esse filium: ut. s. e. l. i. §. pena. et. l. i. §. i. p. n. §. i. alias est. §. iulianus. **S**i uero mulier contempsit plautianum et uir obseruauit: tunc oritur uero petitio ex illo senatusconsulto per quam petit pronuntiarum ipsius non esse cogendum ad agnoscendum in filium illum donec ordinariam agat et perbet uere se filium: ut. d. l. i. §. pena. et. l. i. §. i. d. e. p. **S**erius. s. eo. postea quia illud senatusconsultum non loquebatur nisi de partu qui nascitur post diuortium factum est senatusconsultum hadriani quo cauetur ut filius natus constante matrimonio ex hoc solo quod natus est constante matrimonio petit in filium se agnosci donec per ordinariam agat et perbet eum uere non esse filium. et omnes iste actiones que descendunt ex dictis senatusconsultis. possunt uocari iudiciales de partu agnoscendo ut hic dicitur in. tex. non quod sit illa de qua loquitur §. preiudiciales: quia illa fecit plenus iudicium: ut. s. p. r. **E**t si tu dicis quare ista actio uocatur iudicialis cum iudicium non faciat. **E**xponit **R**of. preiudicialis. i. fauorabilis: quia ex modica presumptione inducit presumptio per filio donec uere probetur serium que ex positio probatur. s. e. l. i. in prin. ibi magnam iudicium assertum per filio hoc est magnam fauorem. ideo dicimus hic preiudicialis id est fauorabilis filio. **E**t circa ista senatusconsultum sunt facte suppletiones iuriscō. i. omnibus rursus que sequuntur. **H**is uisus tenendo opi. gl. que intelligit quod agit iudiciali in re de qua loquitur §. iudiciales. **Q**uero in quo differt hec iudicialis in re a rei uendicatione de qua loquitur. s. de rei uel. l. i. §. p. hanc. **R**ideo quia rei uendicatio competit tamen ascendentibus qui uendicant alios in sua parte. **I**ta iudicialis competit ascendentibus et descendentibus inuicem **S**ecundo illa rei uendicatio datur tertio possidenti filium. **I**ta iudicialis est competit si a nemine possidet. **T**ertio quia ista rei uendicatio est civilis. **I**ta iudicialis est pretoria: ut. d. §. iudiciales. **Q**uarto quia illa rei uendicatio agit principaliter de iure patrie potestatis. in hac pretoria agit principaliter de iure filiationis: ita sen

tit gl. in. d. §. iudiciales. et omnes doc. antiq. et moderni. **E**t ex hoc patet quod hic §. non loquitur de actione iudiciali pretoria de qua loquitur §. iudiciales: quia pretor datur actionem filijs que non sunt in parte sicuti eis que sunt in parte et sola filiatione naturalis considerat. sicut hic ut patet ex. h. §. non datur eis que non sunt recasuri in parte. de alia ergo iudiciali loquitur. **S**ed hoc ad hoc op. quia ad hoc ut quis agnoscat ut filius quo ad alimentum et cetera onera donec uere probetur non filius competit officium iudicis: ut. l. si quis a liberis. in prin. et per totam. l. j. e. ergo non est necessaria per uisio istorum senatusconsultorum. **R**ideo quod quibus est contentio de filiatione et alimentis tamen: et tunc habet locum remedia senatusconsulti. quibus est petitio de alimentis tamen et non de filiatione: et tunc habet locum officium iudicis: et ita intelligitur. l. si quis a liberis. **S**ed si esset petitio de alimentis et filiatione: et cessaret uisio senatusconsulti. quia forte natus non reuincit in potestate tunc agnosceret summatim in illo officio iudicis quo illa alimenta petuntur: ut. d. l. si quis a liberis. §. idem rescripserunt. **I**dem si alimenta peterent a matre quam constat filios non habere in parte. **I**tem reuincit opi. glo. quod quare illa actio in re dicitur preiudicialis. **D**icit glo. quia alijs quonibus iudicat: ut. l. ordinata. j. de lib. ca. quod modicum est dicere. **D**ico ergo quod iudicialis dicitur multis respectibus quibus respectu contingit: quia una causa sic se habet ad aliam que absolutoria lata in una parte exceptiones rei iudicare in alia: ut. l. fundi. et. l. fundum. j. de excep. et. l. i. c. q. ac. non possit. quibus dicitur iudicialis respectu auctoritatis: et preminentie sicut se inuicem non contingant ratione pleni iudicij: ut petitio hereditatis: ut. l. si quis libertatem. de peti. here. et. l. si. c. de peti. here. quibus dicitur iudicialis respectu maioritatis sicut se inuicem nullo modo contingant: ut quando civilis et criminalis ex diuersis factis: ut no. in. l. si. c. de ordi. iudi. quod dixi uobis. s. ti. i. l. reuincit amotarum actio ob adulterij. sicut in. l. i. p. minor. s. de iudi. quibus dicitur iudicialis: quia in ea vertitur res magni iudicij: ut causa status. ita loquitur §. iudiciales. sicut **I**dem. quibus dicitur iudicialis. i. fauorabilis: et ita loquitur sicut intellectu **R**of. que. s. posui. **V**enio ad secundum rursus quod glo. intelligit quod actione iudiciali agat in re: ut. s. tu dicit quod agit actione iudiciali: et senatusconsulto. extenso per iuriscōsultum per quem filius qui nascitur mortuo patre uiuo auo petit se agnosci in filium quo ad omnia donec auus ordinariam agat: et ipse non esse filium ostendat: et hoc quod dicitur in. tex. si ex filio natus probetur intelligo quod probetur eoispo quod mulier stetit in matrimonio cum defuncto marito: et partus est natus infra tempus a quo possibile est filium suum nasci: ut. l. filium. de his qui sunt sui uel alie. iur. hoc autem non habet locum in nepote nato ex filia cum non reuincat in potestate aui: ut gl. dicit. **V**enio ad tertium rursus ubi dicitur quod si est dubium quo tempore est natus agit ex senatusconsulto. **Q**uero ex quo senatusconsulto. agit. **S**ed finaliter concludit propter dubium ex utroque. **N**ota ergo quod quando quis probabiliter est incertus potest intetare duplicem actionem: ut. l. i. §. quod autem. j. quorum le. sed certe ibi loquitur quando incertitudo causatur ex parte conuenti que ratio hic cessat: et sic uideretur quod deberet cogi eligere ex quo senatusconsultum. agit: ut. l. q. in heredem. §. eligere. de tribu. ergo respondeat ut statim dicam **Q**uero ad quid agatur ex senatusconsulto. et sicut glo. agitur actione preiudiciali in re: ut in. §. iudiciales. **C**erte tunc male diceret. tex. ex senatusconsulto. imo ageret tunc ex edicto pretoris. **I**tem cum causa sit pleni preiudicij deberet reus reddi certus in libello: ut. l.

.i. in prin. s. de eden. dic ergo qd agit ex senatus
 con. extenso per iuriconsultu ad hunc casuz du
 bitabilem. ¶ Petet ergo filius sic. dico me natu
 ex tali viro z ex tali domina. z dubitat vtrum co
 stante mrimonio vel eo soluto: z i quocuz tpe
 natus fuerim debere agnosci vt filius per sena
 tuscosultu. ideo peto vt in filium me agnoscas
 quo ad oia vsquequo ordinarie agas: z me non
 esse filiu vere conuicias. erit ergo hic speciale fa
 uore filij. Et quia res est modici puidicij: vt ad
 mittat libellus sic incertus. sed quado incertitu
 do causaret ex facto couenti tuc etiā libellus in
 certus admitteret in re magni puidicij qui con
 cluderet in diuersis actionibus: vt i dicta. l. i. §.
 qd autem. quoz le. Idem si incertitudo no esset
 in facto sed in iure per opi. doc. vel iuriscō: vt. l.
 gallus. §. si eius. j. de li. z posthu. in fine. ¶ Alt
 mo By. inducit istu sfi. in ar. ad qonez de ma
 leficio comisso in pshibus: ita qd non constat in
 cuius territorio: de qua dixi in. l. iurisperitos. §.
 cu omnibus. de excu. tuto. ¶ Venio ad quartu
 rsum. dicitur hic qd si e cotentio an vxor fuerit
 agitur puidiciali. hoc intelligit duobus modis.
 primo vt sit quedaz actio puidicialis qua vxor
 vendicat aliqne in suu viruz vel ecouerso: quod
 glo. nre non placet. Spe. tenet in ti. q. fi. sint le.
 z allegat hunc. §. sm istam lec. quod an sit veruz
 in se statim dicam: tamē ad presens no placet. sz
 dico qd hic loquit de quadā actione puidiciali
 ex senatuscosulto extenso p iuriscōsultuz ad istuz
 casum in quo filius dicit sic. dico qd ego suz nat
 ex tali viro z ex tali vxore pstate mrimonio vt eo
 soluto: z qd hoc e qd an illa fuit vxor qd mibi
 puidicare no debet: quare peto: vt me agnoscat
 in filiu quo ad oia donec cā matrimonij princi
 paliter agat et veru matrimoniu no esse doceat.
 ¶ Reuoco ergo i dubiu an reperiat puidicialis
 per qua quis vendicat aliqna in vxorez vel vxor
 vendicat aliqne in virum. Videtur qd sic: qa ba
 bemus interdictu de vxore exhibenda: vt. C. de
 li. exhi. l. ij. sed ibi loquit qn ab aliquo detinet. sz
 si ipsa faceret cotrouersiam: z diceret se no esse
 vxore tunc no habemus expressuz in iure nostro
 nisi per identitate rationis. de iure vero canoni
 co est expressuz in ti. de couer. cou. per totu: z in
 Spe. de spon. §. sequit. Quero quot sunt casus
 in quibus agat puidiciali. glo. hic enumerat ali
 quos. f. eos qui ptinent ad istum ti. sm intelle
 ctum suu: licz aliter intellexerim: vt dixi. ¶ Que
 ro qn filius nascit sol. ma. morte vtru vxor tenet
 denuciare socero sicut qn solutu est diuortio. gl.
 hic in fi. dicit qd no: quod no. Jac. de are. dicit qd
 qn nascit post morte patris viuo auo qd est loc
 denuciationi. ppter eade rōnem: quod dic: vt di
 cam. j. ti. pxi. l. i. §. de inspiciēdo. Ex pdictis pa
 tet qd si filius nascitur costante mrimonio: z sic
 est in possessione filiatōis tm pot intentare actio
 nem puidicialē i re tenendo lec. glo. quod puto
 veru. Idē in qualibet actōe que cōpetit pro iuri
 bus incorporalib: z que cōpetit: vt def posses
 sori: vt. l. z si forte. §. sciendum. si ser. ven. z. l. vti
 frui. §. si. si vsuf. pe. ¶ Venio ad quintu rsum. f.
 ad ver. illud tenendū. quem intellige in filio ma
 iore: in filio vero minori si non vlt vti beneficio
 carboi. alias possit impetrare carboi. z non
 agitur petitiōe hereditatis: vt. j. pxi. responso.
 an aut possit agere hoc casu actōe puidiciali in
 re: dixi. s. pxi. ver. venio ad ver. adeo. ¶ Ho. ca
 sum specialē i quo instantia iudicij no transmit
 titur ad heredes cōtra. l. si cū hoem. j. de fidel
 us. ratio: qa mortuo illo: z eo defuncto expirat

a. Iue p
 s. §. quia
 plautia
 num vltimo
 dy. vide bar
 to. in. l. ij. C.
 vbi de cri.
 agi op.

actio que iaz intetata erat. facit. l. i. C. si pen. ap.
 mors interue. ¶ Et hic By. inducit ad. q. pone
 qd incepra inquisitione superuenit accusator: an
 fileat inquisitio. Et hic videtur ar. qd sic. de hoc
 tangitur in. l. pe. j. de suspec. tu. z ad idem ipse
 in. l. si maritus. j. de adul. By. hoc ponit in. c. le
 gitimi. extra de re. iur. li. vi. Ly. in. l. ea quidē. C.
 de accu. z ibi dixi: z plene i. l. si maritus. j. de ad
 ul. in prin. Item inducit i ar. ad. q. accusauit ali
 quis testē de falso: accusator est mortuus an iu
 dex possit pcedere sicut poterat ab initio. Er
 te sic. Et dy. no allegat. l. defuncto. sm unā lec.
 ubi est casus. j. de publi. iudi. z in. c. i. z. ij. extra d
 collu. dete. ¶ Venio ad ultimuz responsuz: z no.
 illud qd preiudicialis in rem no habet locū nisi i
 ter eos qui se inuicēz cōtingunt per priaz potes
 tatē: z est ualde notabile tenēdo lec. gl. sm hoc
 ego no possuz petere me. pnunciari esse tuū fra
 trem uel tuū patruuz: z similia. Inm. uero extra
 de or. cog. c. cū dilectus. alias. c. tua. dicit qd pri
 cipaliter z incidēter possum petere me pnūcia
 ri tibi eē cōiunctum. idē in Spe. qui si. sint legi.
 circa princi. Jo. de blauosco i. d. §. puidicialis.
 Ly. format hoc in. l. no nudis. C. de pb. vbi di
 citur in gl. quod est dare iudiciū quasi possesso
 riū fraternitatis: ergo eadē rōe petitoriū. ¶ Ad
 istu. §. no respondet. Rñ. tenēdo opinionē qua
 dixi nil ad ppositum: qa loquitur hic de alia pui
 diciali. f. fauorabili que no facit ad puidicium: z
 hec vera. sed tenendo opinionē glo. dicas qd no
 potest agi puidiciali ex intentōe senatuscosulti.
 sed alias sic. p hac optie facit. j. de ven. in pos.
 mit. l. vbi cūqz: z ibi examinabo.

Ex. l. sequenti.

Qualiter puniat qui partum prefocat.

Ecce. Dicit iuriconsultus po
 nit cām quare introdu
 ctū ē remediū sequentis. l. f. de alendis

liberis: qa ille q negabat alimenta videtur nece
 re. ¶ Quero qualiter puniatur ille q partū pfo
 cat. gl. dicit q. l. cornelia tā in pmo casu q in se
 quētibz. Doc. dicunt q i pmo casu qn pfoct
 punitur. l. cornelia. sed qn denegat alimenta pu
 nitur pena exordinaria: vt. l. i. §. pena. s. e. Itēz
 qn abiecit: ut qn exponit infantez ad hospita
 le: vt. l. ij. C. de infan. expone sed etiā quado do
 lo exponeret in aliquo loco: vt moreret teneret
 l. cornel. de sic. vt. l. i. §. diu. j. ad. l. cor. d. sicca.

Ex. l. sequenti.

Alimenta petunt officio iudicis

Quis a liberis.

Lōtinuatio patet ex his que dixi. s. l. i.
 z. s. l. pxi. §. qa plantianuz: z hoc intendit. Ali
 menta liberis a parentib: vel a liberis decernū
 tur officio iudicis cognoscētis an sit filius vt pa
 ter: z an d facultatib: cōuenti possit ali: z an sibi
 petēs sufficiat ppter res z operas suas. vel an
 sic subit cā ppter quā possint legitime denega
 ri. h. d. vsqz ad. §. solent. ¶ Ho. qd iudicis offi
 cio alimenta petuntur C. sp. cum no subit ob
 ligatio nisi naturalis: vt. l. i. §. de iusti. z iure.
 ergo no datur actio. Solu. verū est qd no datur
 actio: sed officium iudicis: vt. l. si quis per collu
 sionē. s. d. actio. emp. z qd si presupponit aliquā
 obligationē ciuile: vt. l. si rem in fi. de leg. i.

Ex. §. sequenti.

Quoniam ptem an filius alere teneatur

Sed utrum. Oppo. si no est i po
 testate no habet lo
 cum hoc remediū: vt. l. siue contra. §. quia plau

b. I quis
 a liberis
 ad hic
 .l. vide bar. i
 .l. quida cuz
 filium. d. ver
 bo. ob. §. Sz
 vtrum an fi
 lius cogatur
 Adde quod
 no. bar. in. l.
 si constante.
 in. v. q. pme
 .q. principa
 lis solu. ma
 ximum sequi
 tur z t3 bal
 in tit. de pa
 constā. i prin
 ci. per tex. ibi
 in ver. spon
 deant. nec al
 legat barto
 nec aliquid.
 z idem tenet
 bal. in. l. si qd
 de incest. nu.
 z vide q no.
 bal. i. auē. bo
 na dānatorū
 .C. de bo. dā.
 z bal. i. d. ti.
 de pa. cōstā.
 loquitur pri
 mo i casu spe
 ciali de non
 nu. pe. itēz ni
 si esset cōtra
 patriam. per
 l. minime. s.
 de reli. z sum
 pti. fune. iun
 cta. l. necessa
 rio. co. titu.

C. §. vtrum. quero. et no. spe. in ti. qui si. Ant legi. §. i. et vide que habentur in aut. licet. C. de natu. li.

b. C. l. qui. facit. tex. ibi. no. i. l. quauis. solu. ma.

c. Alere. fratre. Adde glo. et bar. in. l. pater. C. §. al. lib. et bal. in. l. i. §. ius naturale d. iusti. et iur. et ibi qd i vxore. et qd i co filio q dillapidauit bona.

ADDE qd idem d. fratre tenuit bal. §. filio. ccc. lxxxvii. ii. li. vbi pp hoc p. luit cum qui dam pater al teru filiu be redē istituit. fet cū hoc qd nihil daret fratri alteri et sic filio testatoris sub pena priua. ad euitandā penā p. soluit q ad eaf iudex q cogat fratre ad pre standum sibi alimenta ex persona sua et hoc modo iudex pro alt mentis pote rit sibi facere assignare unā pos. non ob stante p. hibi. testatoris. et quid de eo q dillapidauit bona q pau. de ca. in. l. si cū dotem. in. §. i. §. solut. matri. dicit bald. tenere q pater oio teneatur ad alimenta i autē. si captiu. §. de episco. pis et cle. et di cit oldra. ita tenere per. l. libertus qui operari. j. d oper. libe. q limitat bal. i autē. §. roga. tus nisi filius dolo uel lata culpa partez suaz discipua. uerit qz tunc etiam alimē. ta perdit. se. c. si leui cul pa. alle. l. etiā. §. sol. ma. et hoc t. spec. i ti. q. si. sint le gitimi verfi. sed pone.

tianum. §. co. Sol. hic de alio remedio loquit.
Quero si pater ē exbānitus an fili^o cogatur^o eū alere. Rūdeo q sic in aut. de incest. nup. §. si uero contigerit cum sua glo. colla. secunda. et l. mutus. §. manente. §. de iure doti.

Ex. §. sequenti.
Can pater filiam bastardam alere et dotare te neat et an officiu iudicis cōpetēs filiis possit ab alijs q ipsi iplorari et an si frēz alere teneat.

Utrum. Nota q hic officium iudicis descendit ex charitate sanguinis et ex eqtate nō ex iure patrie potestatis: et sic aliud est q in senatuscōsulto: ut dixi in. l. siue cōtra. §. quia plautianum. §. eo. **Quero** utrum pater cogatur filiam iniustā alere. Glo. dicit si ē nata ex dānato coitu nō tenetur eaz alere. secus si ex concubina. Erte hoc est vey de iure ciuili. sed de iure canonico cogit qd alere etiā spuriū: ut in. c. cum haberet. extra de eo qui dux. in ma. quā pol. per adu. **Quero** an qs cogatur dotare filiā bastardā. Casus est in. l. uxore. §. naturalis. j. de lega. iij. **Quero** an istud officiu iudicis possit implorari ab alio q a filio. Rū. q sic: quia p sanguine et alij admittuntur ad petenduz ali menta pro filio: ut. l. qui filiu. j. ubi pu. edu. de.

Quero an frater teneatur alere fratrem. Gl. arguit pro et cōtra. et uidetur inclinare q teneat per. l. q filium ubi pu. edu. de. sed certe ibi loq tur ut sorore que est uite obsequioris: et sic non est eadē rō: ut. l. cū hi. §. in psona. §. de transac. ueritas est q cogit alere fratres naturalē. ergo multo fortius legitimā: ut. C. de natura. li. aut. l. z. §. so. ma. l. quis. de hoc p. l. y. C. §. al. li. l. i.

Ex. §. sequenti.
Can qui ex operis suis potest se alere possit petere alimenta.

Sed si filius. Hic ponit de alia cāe cognitiōe. l. an ille qui petit filio dare alimenta possit sibi sufficere q aliunde possit habere q a pte. **Nota** q qui pōt se alere ex operis suis nō pōt petere alimenta p istū officium iudicis quod ē uerū. pro hoc in aut. de questi. in fi. col. vj. C. de mend. uali. l. i. li. xi. et hoc intellige si honeste pōt exercere illam artem. alias secus: ut. l. nepos pro culo. j. de uerbo. significa. fm. Be.

Ex. §. sequenti.
Can snia in causa alimentoz sit interlocutoria uel diffinitua. et an donec causa pēdet filius ali debeat.

C. §. Sed si filius. aliunde possit. quid autem in filio habente aduenticia. vide. l. si. §. finat. et ibi bal. C. de bo. que libe. vide bar. et bal. l. i. liber. §. i. de ali. et ciba. lega. et qd de muliere nupta an debeat habere alimenta a patre uel ab heredibus patris. nā dicit statutum bononiēse q ante qz mulieribus dos fuerit cōstituta debeant eis dari alimenta decentia d bo nis hereditatis illius de qua dos pstitui debuerit. et vltra dicit statutū q ista alimēta debeāt pstari arbitrio pinctoz. dico q istud ēt erat de iure cōi: vt no. bal. in. l. q filiu. post nico. de neapo. ff. vbi pupil. educa. debe. p illū tex. et i. l. nō sine. de bo. que lib. tū l. z alimēta qn qz debeantur iure san guinis et nature: pat sunt alimēta q debentur a patre ipsi filie et successiue ab heredibus patris eū representantib^o iuxta. §. item rescriptū. i. hac ca. l. j. eo. tamē nō debēt pstari illi qui iā aliunde alimētatus est: nisi qn pro se alimētado se obligauit alteri: vt qa pecuniā mutuo accepit pro alimē. tio. ita declarat bar. in. l. libertis quos. §. manumisso. j. de ali. leg. et quia de iure ex dispositiōe. l. alimēta nō cōstituūt illi qui habet aliūde vñ sibi puideat de alimētis: vt. j. e. l. §. alimēta. et d. l. qui filiu. eū ibi no. et iō filia post qz erit nupta et in obsequio uiri cui uiro etiā si nulla dos pmis sa erat qa poterat sibi puidere de alimentis ex psona uiri: qa maritus te neat eū alere satis tūc uiri psonū uidetur q statuentes noluerint provide

re mulieri de talibus alimētis postq nupta erat uiro et si ipsa volebat poterat dotē suā exigere ex forma statuti et fm hoc istud statutū erit in hac parte alimētoz pforme iuri cōi. iō talis interpretatio uidef amplectenda. l. ii. C. de nor. c. cū dilecti. de p. nec maritus uidef posse petere alimē ta: q si nō pstat sibi pmisaz fuisse quā dotē et nō apparet q mulier sue rit infirma: tunc alimēta pstita a mari to uxori que fuit et est i ser uitio uiri nō possunt peti per maritum ut firmat in. no. in. c. p ue stras. de do. na. inter ut. quasi uideaf fuisse conten tus maritus persona ipsi mulieris p dote ex quo ab initio nō cōuenit d do te fm inno. ubi. §. allegat qd habetur i aut. qui. mo. na. eff. leg. §. pe. §. qd eniz agat. et l. y. et bal. in. l. pro onerib^o. C. d iure do. et cy. et alii in. l. qd in uxorez. C. de neg. gest. hoc expresse uoluit ibi pau. f. q qsi marito nulla fuit dos pro missa et alimē tauit uxores sanā existētes seu que cōpo terat in obse quio uiri nul la possit pete re alimenta. Et ad mate riam bar. hic uide no. per bar. in. l. alimē ta. de trasac. et bart. in. l. se mel. C. d mē di. ual. li. xi. et glo. et bar. in. l. si qz arg. §. sed et si qz. C. de don. et spe. in titu. q si. sint legiti uerfi. qd si is qui peti.

Si uel parens. In cā alimēto rum proceditur summarie et sentētia lata nō facit p iudiciū in cā filiatiōis ordinarie exercenda. h. d. C. po. q cā filiatiōis agatur per senatuscōsultū: ut. l. siue cōtra. §. qa plautianū. §. e. Sol. hoc intellige in casibus in quibus senatuscōsulta deficiunt: quia forte filius nō est in potestate: qd apparet i hoc §. qn filius denegat aliquē suū ptem: quo cāu senatuscōsulta non p uiderunt: uel dic q reme diū istius officij iudicis et remedia senatuscon sultoz possunt pcurrere et i electione eius qui di cit se filiū: est q intenter. **Quero** an snia q da tur hic super cā alimentoz sit diffinitua uel in terlocutoria. Glo. hic dicit q est interlocutoria. ueritas est q est diffinitua: ut dicam. j. pxi. §. et ibi est glo. **Quero** an interim donec cā pen det debeat ali filius. Glo. dicit q sic. ut. l. si ne get. j. e. dic ut ibi dicam. Inducit By. ad qōnez an si iudex pnunciet testē falsum sibi p iudicat. de quo dic: ut. l. lucius. in fi. de his q no. infa.

Ex. §. sequenti.
Can snia in cā alimentoz sit diffinitua uel in terlocutoria et q pbatio i summaris requiraf.

Si quis ex his. **Quero** an ista snia sit diffi nitua an interlocutoria. ueritas est q est diffinit uia vt glo. dicit lz in pcedenti. §. aliud dicat. nā i cāis summaris vbi speratur snia d. z ptestari lis et dari libellus. alias nō ualere^t snia: ut i aut. offe raf. C. de lit. ptest. et hoc t. spe. in ti. de offi. iudi. §. postremo. §. v. dicamus facit. l. tigni. §. si. §. ad exhibē. nā actio ad exhibēduz requit summa riā cognitiōe et tñ daf snia et lis pte. ut ibi. In prium facit qd vñ tenere glo. in. l. dāni. §. q alie na. de dā. infec. §. ibi rñdet: et hoc vey qn dē q cā examinef summarie. secus si doceret summa rie et de plano sine strepitu et figura iudicij: tunc seruaref ordo q ponit in. c. sepe ptingit de hb. sig. in de. **Quero** i istis sumarijs q pbatio suf ficiat. Rū. quedā ē cā summaria q facit plenū p iudiciū et tunc requirit plena pbatio: lz dilatio nes denf breuiiores: ut. C. de naufra. l. d submer sis. li. xi. et in. d. c. sepe. qdā ē cā summaria q non parit plenū p iudiciū: sed modicū uel qsi nulluz: ut i actione ad exhibēduz: et tūc sufficit pbatio p iuramētū: ut. l. thesaurus. ad exhibē. qdāz ē cā q nō parit plenū lz qualeqle p iudiciū ut cā alim toruz et tūc requit qlisqualis pbatio: ut hic. et j. .e. l. §. solēt. et l. iij. §. cā. j. ad carbo. In cāis nō

lie et uult q ponant in loco tuto usq ad nubile etatē et qd de usufructib^o alaf: z heres hoc nō fecerit an ista puella tpe nubilis etatis poterit petere illud q plus pcepisset ultra alimēta si mille fuissent dposita nō obstat q alimenta habuerit ab herede uide pau. de ca. §. filio. ccc. lxxvi. Ad scdaz par tem apostille dic q et si marito sit dos pmisaz dūmodo mulier sit in sui tio uiri uel p ipm steterit q nō sit q tñ nō pōt petere alimēta ab ipsa ita pfuluerūt panor. §. filio. lxxxv. ubi pfuluit rescindendā quādā trasac. factā iter vix et vxo. eo qz vir ptem dotis quā habuerat uolebat cōpensare cū alimētis factis uxori q erat in eius seruitio. et Ro. cōsi. cccc. lxxvii. ubi si militer dixit quādā libera. factā marito p uxore d dote occasione alimē torum prestitorum fuisse erroneam.

C. §. Potest exercere. ille qui pōt se alere ex opibus suis nō d. z ali. fallit si aliter deberentur per no. per bal. in. l. de alimētis. de transac.

C. §. Si uel parens summarie et ad hanc summaria cognitiōe: uide q no. bar. late in. l. i. §. si. de preto. stipu.

C. §. Si qz ex his nō ualeref. uide qualiter i cāis summaris i qb^o spe raf snia d. z vari libellus: et lis ptestari et q pbatio fieri debeat uide hic. et utrū snia lata in cā summaria sit diffinitua uel interlocutoria. guil. et pe. de an chā. post eū i cle. i. de iure patro. dicit q cā alimētoz ē summar

q non requirit libellus nec alia iuris solenitas cuz expediatur officio iudicis per hanc. l. i. l. i. l. i. si iudex. de his qui sunt sui. qd no. in rubrica. de interro. ac. r. adde bar. in. l. i. l. i. de preto. stipu.

C. s. Idem iudex. alimenta denegari. adde io. an. in. c. quintanalis. de iur. reur. r. idem dicit bal. in. l. h. C. de do. pmis. in dote. f. qd poterit ex eisdem casis filia do-

te priuari ar guendo d do te ad alimen ta. r. hic add bar. post gl. i. l. h. C. d. al. libe. r. qn p. cedit arg. de alimēto ad legitimā. di. xi in. l. h. de his qui. ut i. dig. r. not. bal. hic adde glo. not. in. l. iniquum. C. qui accu. que dicit q alimē ta pietatis cā prestita repe tuntur si alimētarius ac. cufat alimen tatore.

b C. s. Pa / rens iure na turali. alimē ta debent de iure naturali Et id nō va let pactum i srium ut per 30. an. i. spe. q. h. sint legi. r. sequit. pe. de anch. i. c. canonū statu ta circa me dium de con sti. ex quo di cebat spe. in predicto tit. qui h. sint legi. s. i. v. s. pone q non valet pactuz q filium nō teneatur ale re pater. et idē erit in do te danda filie. videlicet q non valet pactuz q pa ter nō tenea tur cā dota. re fm Ro. i. l. i. so. ma. et limita istum text. in simili dum dicit q parenti denf alimenta nisi talis pater ef set in delicto pacis rupte. casus est no. in. c. i. s. h. qf hominem de pa. tenē. Itel lige tamen vt ibi patet ex littera per bal. i. auct. bo na damnato ruz. C. d. bo. dā. Item salit in patre q contra patri az venit quo niam neduz isti alimenta

ordinarijs sine dubio requiritur plena pbatio: ut. l. iudices. C. de iudicijs. i. criminalibus requiruntur pbatōes luce clariores: ut. l. sciāt. C. d. pbatō.

Idem iudex. No q ex qbus casis pōt filius exhereda ri ex eisdē pnt r alimenta denegari ut hic cū sua glo. q incipit ex qua cā: r tene mentī.

Non tantum. C. d. p. j. e. l. s. pa. rens. So. intellige hic de oneribus alimētoꝝ p se r p uxore r libe ris ut in glo. nō tū q soluat p filio es alienū ut i srio: r vide glo. q dicit ut vestimenta. Ista pma exēpla sunt hā in se nō tū pgruunt lre: qa postq̄ tenet alimentare tenet dare r vestimēta r habi tationē: sed id dicit cetera: ut in fi. glo. ibi itē pro se r suis liberis cū uxore. r ista est vera.

Si impubes. Declara hūc. s. vt in glo. rē.

Ex. s. sequenti.

Quā mater possit repetere alimēta facta filio.

Si mater. Mater alimenta que se cit in filium: qa a pte ali debebat a patre repetit. h. d. h. vera l. ec. C. d. p. de. l. alimēta. C. de neg. gest. So. glo. q ē hic disti guit: aut expēsa ē magna uel parua: r aut mulier fuit prestata aut nō. ia. de arc. r Ly. r Pe. i. d. l. alimēta. dicit q in casu huius. l. nō est necessa ria. ptestatio: tūc enī ē necessaria qn onus alimē tādi spectat ad ipsuz filiu: tūc qa psumptio ē q mī velit donare filio necessaria ē. ptestatio. s. qn onus alimentoz spectat ad vix nō est uerisimī le q mulier uelit uiro donare. Itō repetit et si nō fuit prestata ut hic pbat i. l. nēsenius. s. d. neg. gest. r ibi dixi isra. triēniū tamen onus alimētoꝝ spectat ad mīrem: ut. l. h. C. de pa. po. qd intelli ge si mī pōt alere filiu. secus si eēt ita paup q eū sine auxilio sustētare nō posset: tūc spectaret ad vix: ut. s. e. l. i. s. i. r. j. e. l. s. parēs. r. s. pe. r. v. id gl. q incipit r nō modica. i. h. glo. dic ut plene p d. y.

Ex. s. sequenti.

An educare parentes sit de iure naturali. et an valeat pactum ne liceat alere.

Parentis. Soler dubitare qa in. l. i. in fi. s. de iust. r iur. dī q edu catio liberoz est de iure naturali. C. Sed qd de educatione parentū. Hic vt rex. q sic. ibi de iur re naturali sed dixi vobis ibi q educatio paren tuz nō ē d iure naturali: s. naturali rōne: qa bñfa cientibus bñfaciam: ut. l. h. si lege. s. p. sulu. s. de peti. here. qd apparet qa huic pbo naturali adiu gis rō q nō cōpetit alijs animalibus. iō itel ligis rōe naturali. i. de iure gētū. facit. s. de iust. r iure. l. oēs. ibi naturali rōne. i. de iuregen. dicit glo. C. Quero an valeat pactū ne liceat alimen tare. Lerte nō: ut. l. alia. s. elegāter. s. solu. mar. Spe. in ti. qui h. sint legi. rē.

Ex. s. sequenti.

Si aliquis habet fratrem: r heredes ex neos filij alimentorū cura erit penes fratrem. r an mo nasterium teneatur alere filios ingressi.

Item rescriptū. Onus alimē tādi in subsi dium trāsit ad heredes. h. d. Dicit hic hīs filij. Sed s filiuissa. nō hz heredē: ut. j. d. ca. pecu. l. ij. So. intelligas hic in filio emācipato vel in filio i ptate hīte castrēse peculii q fecit testm. Dī hic

non debentur sed poterit impune occidi per textum. no. in. l. minime. s. religio. pro quo vide no. per moder. in. l. quāuis. cuz. l. seq. solu. ma. an au tem r quando alimentis renūciari possit etiam cuz iuramento. vide bal. in. l. pactum. C. de col. r quod no. bar. in. l. cum hi. in prin. de transa. r qd no. Ro. in. l. i. sol. ma. vide bar. in. l. filium vbi pupi. educa. debe. r facit

heredes nō cogi rē. Sed s de obse. l. l. liberti. r l. heredes. So. ibi in herede liberti. hic in hī de filij: vt aliter itelliget ibi fm distinctionē hui. s. pma plus placet. Quero aliquis pater egen. hz fratres q tenent eū alere: ut. s. e. l. s. i. Itē hz be redes filij extraneos ad quos incūbit seu ptinet onus alimētādi. Quidā dicūt q pmo ptinet ad hīdes filij ut hic. r hoc vt tenere Ly. C. de neg. gest. l. alimenta. in fi. Sed breuiter puto q on. alimētandi potius spectat ad fratres vel ad ma trem si hz p istum tex. q dicit in summa egestate: vult enī dicere qn nullū aliū hz q debeat ipz ale re. Illa ē enī summa necessitas: hec ē ultima: vt. l. ex duobus. j. de re. du. r. l. eū q. ad treb. p hoc videt tex. j. e. l. pe. r. ibi dicā. C. Quero qd si p f igredis monasteriū: an monasteriū teneat alere filiu. D. y. dicit q sic p hūc tex. huius. s. r Spec. in ti. qui h. sint legiti. s. i. h. quid si intret.

Ex. s. sequenti.

Snia lata in cā summaria nō facit puidicium si agatur ordinarie. r an in hac summaria cogni tione sufficiat pbare p iuramentū.

Solent. Hic incipit tractare de tertia parte rubricę. s. de alimētis pstandis inter libertos r patronos: r hoc inten dit. Liberti cogunt alere pfonos r eoꝝ filios r parentes r officio iudicis cognoscer an sit liber tus r de facultatib. liberti r patroni r an cāz ha beat recusandi. h. d. vsqz ad finem. l. C. Not. q snia lata in cā summaria nō facit puidiciū si aga tur ordinarie: vt. s. e. l. s. si vel parens. r. j. de re iu. l. a diuo pio. s. si super reb. C. No. vnā actio nem puidiciale per quā quis se negat libertū qd vt glo. dicit facit vendicādo se in ingenuitatē vt. l. circa. s. de pba. Quero vtrum ista cognitio sit summaria vel semiplena: r dic vt glo. q incipit. l. summatim: r hā est opin. glo. per istuz tex. qa si cā alimentoz cognoscere plene faceret puidi cium in alio: vt. l. pe. r. ibi no. s. de his q sunt sui vel alie. iu. r. l. i. C. de or. iudi. C. d. p. C. de iudi. l. iudices: vbi dicit q plena d. z ē cognitio. sol. fallit hic. s. h. quero an in hac sumaria cogni tione sufficiat pbare p iuramentū sicut dicimus in. l. thesaur. s. s. exhiben. Et Pe. dicit q nō r bene p. l. iij. s. cā. j. ad carbon. Pro cui. noticia no. tria q carū sumariaruz quedā fecit plenū p iudiciū rē. ut plene scripsi. s. e. l. s. si quis ex his et ibi vide.

Utrum. Querit glo. vtz liberi libertoz rum teneatur alere pfonos: r vtrū patroni teneant alere filios liberti. dic vt in glo. r bene.

Ex. s. sequenti.

An vasallus vasalli mei sit vasallus meus.

Si quis a liberti. Primum dicitū facit in argumentū q vasallus vasalli mei nō ē meus vasallus. de quo ē glo. in. l. d. accessionib. j. de di uer. r tēp. p. scrip. r ibi dedi tibi pcor. Ad fm di ctū quero i quo pdatur ius patronat. qn qs ma numittit ex cā fideicommissi. r dic vt glo. tamen in telligas q nō cogitur alere patronū nisi sit fili. patroni: ut. l. q ex cā. C. de opi. li. C. Quero qd i eo q est emptus nummis suis. Et dic ut in glo.

Ex. s. sequenti.

Quā pater ecclesie teneat alere patronum.

iste tex. p eo qd consultit dy. in cōsilio. vij. incip. q. talis est qdā nomine oda nus. C. s. Itē re scriptuz. que ro aliquis vi ce et bart. in. l. h. marito. s. voluntate so. ma. r in. l. post dotem. eo. ti. r quod no. in simili i. l. sicut. s. si d. veri. q. mo. pig. vel hyp. sol. r incident ter imol. i. l. stipulatio hoc modo conce pta. de verb. ob. vide bar. in. d. l. i. C. d. mendicā. va li. lib. xi. r gl. ibi r bal. i. l. si quis argē tum. s. sed si quis. de do. r spe. qui h. sint legi. s. i. uerfi. quid si iō q petit.

De alimentis. Querit Ja. d. arer quid si mulier nō habet unde viuat. Rū q tunc cōdemnatur vir insolidū. ar. huius. s. z dixi i. l. maritū. s. fo. ma. Querit Dy. an p̄sbyter ecclesie teneat alere patronū ecclesie si est inops. Et dicit q sic si sibi sup̄est: alias secus ut hic.

Alimenta. Si p̄onus libertus denegat alimēta p̄dit iuspatronat. Si libertus p̄onus rediget in seruitutē. h. d. Ex. s. le.

An donatarius teneatur alere donatorē. va. fallus dñz z an filius emancipatus possit reuocari in patriā potestate si p̄i denegat alimenta.

Imperatoris. Op. C. de li. cau. l. solo. Sol. dicit gl. dic ut ibi z bene. Querit glo. dicitur hic emptori adiciens quid vendit: z glo. dicit q libertus factus seruus p̄ in gratitudinē. Et ista t̄z Dy. sed ista nō videt vera: q̄a tex. dicit q a p̄siede: z sic nō ipse p̄onus: q̄d nō esset dubium si esset suus. Alij dicit q vendit libertus vel veni iuspatronat. ut z filius venditur: z vide glo. que incipit vel p̄ saltum ibi: sed quidē. que opi. est vera: z vltima opi. nō videt vera quia tex. p̄supponit q redigat in seruitutē quō vendit libertus. Preterea textus vult ponere q sit maior pena: z si ius liberti videret esset minor. Qualiter ergo saluetur ista glo. dic q̄a glo. p̄cedit secundum prin. qñ dicit tex. cōmoueat q̄ hoc mō nō sint cōmoti act. q̄ venditur iuspatronat. si at̄ inteligitur q̄ amoueat. i. corrigant: z tunc p̄cedit prima opi. Inducit in ar. an donatarius teneatur alere donatorē: z glo. sunt varie seu cōtrarie i. l. vlti. C. de reuo. do. z j. de re. iu. l. in cōdemna. dic ut no. per Ly. in. d. l. fin. Querit Dy. vtrū vasallus teneat alere dñm: z videtur q sic. ar. huius. l. Preterea vasallus teneat dominū de fendere: ut x. col. que sit for. h. c. i. sed si nō p̄stat alimenta videt necare: ut l. necare. s. e. ergo teneat eum alere. glo. tangit i l. solo. C. de li. cau. facit glo. in. d. c. i. que sit for. h. z hic no. Spe. in ti. qui si. sint legi. s. i. uerfi. quid si dñs. Querit an filius emancipatus qui denegat alimenta reuocetur in potestatem. Et Jaco. de are. dicit q sic. ar. huius. s. z l. i. C. de ingra. li. z j. de iur. repa. l. ingratus. Ex. l. sequenti.

An ali deat de p̄bēda ille cui ē mora q̄d ē ea. **Neget.** Ista. l. h̄z tres lectu. z uno mō legit Ja. d. are. ut recitat Ly. C. e. l. h. q̄ filius petit alimenta a patre z pendente summaria cognitō ne pater cogit alere. nūc pater agit p̄iudiciali dicens illum nō esse filium legi. cuz mater fuerit serua alterius: z sic nō uxore. an illa pronuncia / tio in alimentis p̄iudicet i filiatione. certe nō.

In tex. ibi interim i. pendente cā super actio ne p̄iudiciali in qua d̄z fieri plena probatio filiationis: quia primo fuerat facta summaria cau sa alimentoz: ut dicit Ja. de are. z no. p. Ly. C. e. l. h. z fm istam lec. Mo. istud quod dixi tibi in l. iiii. s. quia plautianū. s. e. q̄ inuenitur p̄iudicialis actio negatiua: z fm istam lec. habes q̄ ista. l. nūc facit ad illud ad quod alle. glo. hic z in l. si quis a liberis. s. si uel parens. qñ dicit text. nec discernet nisi interim t̄c. z sic itelligit ibi gl. q̄ pendente cā alimentoz debeat ali quod non est verum imo pendente p̄iudiciali causa. Secundo modo legit eam Dy. q̄ hic erat. q. d. ma trimonio z filiatione quia negabam uxorez z es se ex me natum interim debet ali. z sic facit p̄ gl.

que est in. s. si uel parens. in. l. si quis a liberis. s. eo. **Uideamus istaz lec. dy. quomodo erat. q. de matrimonio z filiatione: z oportet te dicere q̄ erat incidens: quia p̄rebat filius alimēta ego negabam ipsum esse ex me natum z matrem fuis se meam uxorem: z tunc ponit eam Dy. grauata in causa filiationis que superest z agitur in eodē iudicio. Lerte pendente isto iudicio cogit pater alere filium. Est ne vera ista lect. Lerte si esset vera tunc sequeretur absurditas quia quilibet ribaldus posset ire ad vnum diuitem hoīez z facere questionem filiationis: quia interim deberet alimentari. Et idem tenet glo. in. l. vl. C. e. Et ergo cessat iniquitas intellige glo. que est in l. si quis a liberis. s. si uel parens. z aliam que ē in. l. vl. C. e. z hanc lege fm istam lec. quod p̄t esse uerum in uno casu quando quis est in quasi possessione filiationis q̄ interim debeat ali. alias non: ut l. i. s. idem iul. s. e. sed si non est in quasi possessione filiationis tunc non debet ali nisi p̄cedente aliqua cognitione: ut l. i. s. si ea j. de uē. in pos. mit. z l. iij. s. causa. j. ad carbo. **Tertio modo legitur ut Dy. tangit q̄ hic erat. q. de matrimonio: de filiatione non p̄ncipaliter sed an esset legitimus. interim tenetur eum alere: z dy. nitor hoc impugnare: quia si hoc esset uerum causa alimentorum nō potest subesse: quia si p̄nunciatur esse matrimonium sequitur q̄ sit fili legitimus. si pronunciatu seruus cogitur eū alere: ut filium z seruum suum. z sic causa alimentorum non poterit subesse. sed dico q̄ Dy. arguit ab insufficienti partium enumeratione: quia. l. si dicit de ancilla sua uel alterius: quia si esset ancilla alterius tunc non cogeretur pater alere illū seruuluz extranei sed dominus eius: z sic potest procedere. z fm istam lec. habemus nouā p̄iudicialē actionem scilicet q̄ nego te eē uxorem meā: z ita ponit dy. in. s. quia plautianum. vide per spec. qui ponit in ti. de spon. **Ultimo dy. istam. l. inducit in ar. ad. q. alicui mouetur. q. de p̄benda: an interim debet ali ex ea. Et certe sic si est in possessione ipsius p̄bende: z pro hoc. l. si. C. de ord. cog. z c. Ex. l. seq.******

An habens heredes p̄ris z auū m̄sum ab illo potius ali debeat. z a quo ali debeat habēs filium z patrem diuites: el auum z patrem.

On quēadmodum

Descendentes per lineam masculinā cōguntur alere ascendentes suos: secus si p̄ femini nam nisi in subsidium. h. d. hic dico esse casum eius quod ponitur in. l. si quis a liberis. s. interruptum. f. an debeam alimentari ab heredibus patris uel ab auo materno: z dico q̄ ab auo materno: ita uidetur casus hic. z dy. uolens fugere contrarium exponit tex. dum dicit nō sunt superstitēs z c. subaudi uel heres eius: sed iste tex. tūc nil releuat nec est de mente huius littere: z hoc uoluit tex. in. s. interruptum. in summa egestate z c. credo q̄ hoc sit uerum lz aliter dicat **De in. l. alimenta.** Querit Ja. de are. aliquis habet patrem z filium diuites a quo petit alimēta. alia. q. est aliquis habet patrem z auū diuites a quo petit alimenta. Ja. de are. format hic et in. l. i. C. de alen. li. et Ly. eū recitat licet sit aliquis variario. nam ibi t̄z q̄ filij sit electio. hic t̄z q̄ prius d̄z petere a p̄e q̄ ab auuo vel a patre prius q̄ a filio: et hoc puto uerius. et est rō q̄a tex. est i. l. si quis a liberis s. eo. h̄. z magis. dicit q̄ hec res descendit ab egrate et charitate sanguinis. h̄z q̄ p̄t aliat filiū est de iure naturali nō autem ut filius

Ultimo. ANDE. An abbas expul sus possit facere pactum de rebus monasterij z de beat alimentari uis bal. confilio. cccc xxxviii. quar to uolu.

On n quēad moduz Iure natura li. z ob hanc rationem d̄ cebat bal. in auē. res que in. ij. col. cōmunia de le. q̄ auus non tenetur dota re neprem si filius habet vñd dotē si cut dicimus in alimentis alias sic. an at̄ quis teneat subuenire potius filio suo q̄ patri suo: z eontra. vi de cy. in. l. ij. in fi. C. d̄ pa. qui si. distra. vide barro. i. l. dedit dotē. j. d̄ coll. bo. dum loquit quis teneat dotare nep̄tē. pater an auus.

Alimen a ta. s. i. peratoris. q̄ sic. de hoc p̄ bal. in. l. i. s. quod scimus. C. de lat. li. ber. tol. Et bar. in tracta tu de alimen tis.

In bonis quero an. solent aliqui moder. examinare hoc in. l. stipulatio hoc modo de verbo. oblig.

Emporibus. quero testis. semper solet ista. l. allegari q. creditur per ritus in arte. et an testis qui deponit per verbum videtur. valeat. et an-

ille qui depo nit per vbu3 credo. de pe ritia artis ex cusetur a fal so testimonio vide bald. in .l. data opera i. xij. col. C. qui accusa. et de teste dpo nente p ver bu3 videtur scripsi post bar. in. l. qd tamen. s. si arbi. d. de arbi. et vidi decium de duob. medi cis testifican tib. vnu fuis se tm vulnu f mortale q sufficit vt i .s. qd aut. i au. de non alie. l. cōpa. C. d. h. i. stru. .c. quoniaz. cōtra. d. pro ba. no. bart. et alij in phe mio ff. de Et bar. m. l. quo ti. s. C. d. pō. de. et auri. li. .x. i. l. i. s. fi. de vbo. obli. et bal. et saly. i. d. l. cōpa. et cano. in. c. p. posuisti. d. p. bar. et satis ē q. pdicti qui habet super tali cognitio ne deponere sint expti in arte sua: vt dicit tex. i. c. h. d. fri. et ma le. vel q. sint medici. l. se mel. C. d. re. mi. li. xij. .c. significasti. el. ij. de ho. et medici in p. posito dicun tur illi q. eas egritudinea curare solent taz febres q. etiam vulne ra. l. i. in pn. et ibi bar. j. d. var. et extra. or. cog. vnd appellatione medicorum veniunt ob stetrices et q. nō vniuersa liter sed etiā certaz partes corporis cu rare solēt vt dolores den tium seu auricularum etiam si per incantationem curarent vt dixit text. ibi no. bal. in. l. i. C. manda. et sic apparet non oportere q. sit doctoratus q. p. etiam ex. l. i. s. ne autē. C. de con. ser. ma. vbi serui vtriusq. sex. pos sunt esse medici qd esse non possēt si ad hoc vt q. dicatur medicus req reretur doctoratus: q. cum doctoratus sit dignitas. c. q. de mag. no. bar. in. l. cōsti. codi. et in. l. e. ff. de test. mili. et bal. in. l. i. in pn. ff. d. iust. et iur.

prestet alimēta p̄ri: vt dixi. s. e. l. si quis a liberis .s. si vel parens. ergo equitas naturalis facit vt prius petantur alimēta a p̄re q̄ a filio: et sic cuz pater sit de pp̄inorū sanguine putare q̄ prius petant alimēta a p̄re q̄ ab auo. et hoc dicit Ja. de are. et dixi in. l. i. in fi. s. de iusti. et iure.

Ex. l. sequenti.

Alimenta an debeant v̄l mēstrua. Et an filius viuēte p̄re dicat habere aliquod ius i debito bonorum subsidio.

In bonis. Patronus nō h̄z ius i bonis liberti nisi pro alimentis i cāu necessitatis. h.

.d. C. No. q. dicit de alimentis mēstruis: et tene menti. et sic videtur q. qui debet alimenta debet solure de mense in mense. **C. Oppo. C. de epi. et de. l. si quis ad declinandā: vbi dicit q. annua. Jac. de are. sol. valde solēnitur et dicit q. quādo qz alimenta debentur in perpetuū vt pauperib. talis hospitalis vel fratribus et tunc debent an nua: vt in contrario. sed quandoqz debentur ali menta ad tempus vt alicui certo homini quē est certum moriturum et tunc de mense in mēsez de bentur. Sed dices tu nomine alimentorū conti nentur vestes: an in omni mense iduet me. Bre uiter hoc intellige verū in. l. nra q̄tum ad cibuz et potum. vestes autē debent dari cuz eget: et hoc t3 glo. in. l. firmio. j. quādo di. le. ce. facit. l. nec se mel. s. si in habitationē. e. ri. **Predicta** itelligo vera nisi per disponētem esset aliter declaratz: ga dixit annuatim vel dietim vel quolibet mēse: vt no. i. d. l. nec semel. s. si i habitationez. facit. l. diarijs. j. de ali. et ci. le. declarauit plene in. l. pecu nie sorte. j. de ali. et ciba. le. **Quero an** filius dicatur habere aliquod ius i debito bonorū sub sidio uiuente patre. Et quidam habent hic per **Dy. additionem** de hac glo. in au. de here. et fal. s. si quis autem non implens. videtur dice re q. sic: et p. hac. l. pap. s. si quis. s. de inoffi. re. **In contrarium** uidetur casus in. l. nostra: ga pa tronus nullum ius habet in bonis liberti. et pro hoc. l. ij. j. si a pa. quis fu. ma. verum ē q. viuo pa tre non dicitur debitum proprie sed quasi debi tum. glo. est expressa. C. de iuris et fac. igno. l. iij. facit. j. de col. bo. l. i. s. si impuberi. et quod ibi di xi. declarabo melius in. l. is potest. j. de acquir. here. **Altimo** quero dicitur hic q. nulluz ius habet nisi sit egenus. an ergo tunc haberet ius in bonis liberti: et dico q. nō: quia si haberet ad quēcunqz transiret bona transiret istud on. qd est contra. l. heres liberti. j. de obsequi. mibi er go videtur q. sit onus persone pro rebus s3 qd alias d̄r in. l. rescripto. in fi. j. de mu. et ho.**

De ventre inspiciendo custodiendoqz pru. Ru

Cōtinuatio rubrice hui. apparet ex p̄ncipio. l. i. Ex. l. sequenti.

An obstetrices que adhibentur in casu hui.

cum similibus serui autem. a dignitate repelluntur. l. pe. et fi. C. qui mi li. non pos. li. xi. sequeretur q. non possent esse medici contra. d. s. ne autem.

ADDE tu q. vbiunqz cum dicto vnus medici probate note et in ar. te periti concurrat longitudo vite in cura infirmi vel etiā q. vulnus nō

.l. debeant iurare. et an medici qui mittuntur ad iudicā dū an vulnus sit mortale debeant iurare. et an testis deponens per uerbu3 ut sibi uideatur probet. et perito in arte sit credendus. et an duo bus vel vni debeat cōmitti res vt credatur. et an cum duo testes deponunt de aliquo negotio et unus dicit contra alium sit probata intentio ac toris. et an magis stes dicto affirmantis q. duo bus uel tribus negantibus.

Emporibus. Hic dicitur q. in

nouo facto nouo consilio opus est. et ista est notabilis. l. Quero p̄mo an iste obstetri ces que adhibentur habeant iurare. et glo. dicit forte q. nō et vide glo. que incipit sic. C. de fide instru. et. et no. istam glo. pro medicis qui mit tuntur ad videndum vulnus an sit mortale uel an sit remansura cicatrix. et Ja. de are. tenet glo. in. l. iusturā. C. de test. dicit ne uerum ista glo. et illa: certe nō quia dicit contra. l. hac edictali. s. is illud. C. de se. nup. et contra. l. comparationes .C. de fide instru. **Quero testis** examinatus et interrogatus q̄tum petatum fuit dicit centuz floreni ut mibi uideatur: an iste testis probet: et hic videtur casus q. sic ubi dicit tex. uideri. imo dices tu casus est hic q. non: quia uideri est te stimonium de credulitate non de ueritate: et hoc dicit glo. quam glo. allego q. illud est testi monium credulitatis non ueritatis: tamen tex. alibi dicit contrarium q. tm̄ est dicere pregnan tem uideri q̄tum pregnans est: ut. l. quid tamen .s. si arbit. s. de arbi. et l. diui fratres. s. i. j. de li. cā. et secundum illas. ll. glo. hic nō bene dicit ga sm̄ illas. ll. testimonium est de ueritate: et hoc ē potest colligi ex illo tex. qui dicit pregnantem uideri: et postea dicit pregnantem nō esse: et sic iu riscōsultus utitur illis uerbis quasi non ē aliud pregnantem uideri et pregnātem esse. **Que ro** utrum hoc sit uerum q. perito in arte sua sit credendum. Lerte casus est hic q. sic ex quo tex. dicit. tu qui iudex es dic cōmisi tali et tali ex pertis in arte illa. pro hoc facit q. habetis in p. hēio ff. ibi q. s. amplius et. et. l. i. s. si mēf. fal. mo. dixit. et d. acqui. re. do. l. lacus. et. l. semel. C. de re. mili. li. xij. et in au. de nō alie. s. quod au. tē. col. ij. **Sed** quero debet ne duobus com mitti uel uni ut credatur uni. et tex. iste requirit q. sint duo. et breuiter si ciuitas habet plures ar tifices in illa arte tunc duobus committitur. sed si non habet nisi unum tunc illi soli committi tur: ut. d. s. quod autem. in au. de. de non alie. **Alterius** hec. l. facit in arg. ad. q. quotidianā duo testes dicunt d̄ aliquo negotio q. sit vnus dicit contrariuz: an sit probata itentio actoris: et hic videtur casus q. non ledit dictum vnus: et ista questio est multum pulchra et quotidiana: et istam ponit **Ly. in. l. i. circa finem. C. de iu re iuran. et ibi uide. Alterius** no. q. ista. l. fa. cit pro glo. quam habes in. l. diem proferre. s. si

in quo nō re quiret con siliu medi coruz vel ali ud concurre ret q. medici dictū iuaret tunc testimo nium vnus medici ē suf ficiens ad ab soluendū nō obstat iura q. dicunt q. vbi de pericia ar tis testimoniu um reddidit si sufficit vnus testis sed reg ratur plures ut in au. de nō alienan. dis. s. sed ne qz in uerbo architectis et in. l. semel d. re mili. li. xij. in uerbo me dicis et hic ter. in uerbo oēs vel due et i. l. hac ed. ctali. s. mobi lium in uer bo arbitros quia ista iura procedūt q̄n plures sue runt adhibi ti quia tunc per plures fi enda est pro batio. s. vbi vulnera. so lum vnu me dicum adhi buisset vel al ter fuisset ad hibitus si est probate note et peritus in arte iudex p̄ se conforma re cuz dicto illius. ar. l. i. fi. de uerbo. ob. et quia si debz vulnera tus subtrabe re aduersario facultatem p. bandi nulluz medicus vel vnus adhi bendo et hoc consuluu clari us bal. eius cōsilio. cecili secundo vo lu. Scias eti am vnus q. dixit bald. in .l. si mora. s. si vir. s. solu. matri. q. si vulneratus non adhibu it medicum

presumitur sua culpa mortuus quādo vulnus poterat se habere ad mor tem et vitam iudicio medicorum. et que sint consideranda ad videndum an sit mortuus ex vulnere uel sui culpa posuit bal. consilio. c. xv. primo lib. et q. stetur dicto viuis periti in arte quando plures haberi non pos sunt tenuit Ro. eius consilio. o. x. vbi dixit q. licet istis deponentibus de eorum peritia deferatur iuramentū tamen si sit statutum q. in causis

aliquib' procedatur summarie simpliciter & de plano iure solennitate no servata q' absq' iuram:to valebit eorum dictum. alleg. Barto. j. de do. na. l. si filius & in tractatu ad reprimendam super uerbo uidebitur. & ro. ipse comprobatur per plura media.

¶ Quam duobus. exemplum quando dicitur est hic maritus sic etiam si negatiue re feratur fm

Inol. p. istuz tex. l. si cuz dotem. §. si maritus. sol. matri.

¶ Ex hoc rescripto. de banno. & ad. de que dixi i rubri. de regu. iur. post Roma. & ad de glo. in. l. iij. §. quid er go. de suspe. tu. & not. per bar. in. l. illici tas. §. veritas de offi. pref. dis.

¶ C. §. Denunciari. ad itelle ctum huius §. vide bar to. in. l. in die .j. de aqua plu. arcen. et semper alle gal iste text. q' iudicium & citatio de bet dirigi co tra illuz que principaliter negocium ta git & non ad illum ad que negociuz spe ctat inconsu. quentiam. & quo text. ad hoc facit se. sum bal. i ru bri. de succ. edict. vbi di. cit q' ille de. bet citari in iudicio cuius interest tãq' pars de quo dicto facit se sum do. car di. in ca. iter

quattor. de maio. & obe. facit qd voluit ides bal. in. l. si curatoris de iu re delibe. & in. l. nam ita diuus. de adop. & in. l. obseruare. §. proficisci. de offi. proconfu. dicit tamen bal. in. l. ab eo. quomodo & quando iudex. q' ad substantiam iudicii sufficit citari illum ad quem dirigitur petitio. sed quo ad extensionem preiudicii non preiudicat illa sciencia nisi fuerint cita ti illi quorum interest & dicit hanc fuisse doctrinam Inno. in. c. humilis de ma. & obe. Dico q' hic est tex. ubi probatur q' debet iudicium dirigi in illum ad quem principaliter negocium spectat & bal. ibi ex arripito lo quitur. nam Inno. in. d. c. humilis dicit q' in citatione. requiri debet om nes quos causa tangit. l. nam ita diuus. de adop. l. in cause. §. causa co gnita de mino. l. de uno quoq. de re iudi. l. si deserta. C. si ob publi. pefi. & absentibus non preiudicat. l. etiam. §. ueluti. de mino. post ea inno. re. fert alios arg. eiusdem tex. dicentes q' non tenet quod factum e' & potest dici non tenere sententiam latam: nisi per edictum solemniter euocentur ff. que sen. si. ap. re. l. item cum ex eo. sed bñ t3 etiam si non uocentur sin gulariter. sed non preiudicat eis qui non audierunt edictu. bec sunt uer ba formalia Inno. ex qbus apparet q' refert op. duas. una e' q' iudiciu te neat alia q' iudiciu sit nullu postea eligit tertia op. s. sniaz lata no teneret nisi p edictu solenniter euocent. sed bene tenet etiam si non uocentur sin gulariter q' sententia ualeat sed non preiudicat eis qui non audierut edi ctum: & ita eundem Inno. refert do. car. in. d. c. humilis. in. ij. questione & sic illud ad quod bal. allegat Inno. non fuit opi. Inno. sed fuit opi. quo rüdam. si ergo sit facta citatio per edictum in genere iuxta no. per bart. in. l. si. C. de iur. delibe. & quod habetur per ia. bu. & alios in aucte. si om nes. C. si vt se ab heredi. absti. ualebit iudiciu. Istud tamē quod Inno. dicit sufficere q' citatur per edictu & no singulariter potest limitari non procedere: scilicet quado persona que citat esset certa & sciret: quia tuc non sufficit eā citare per edictu & in genere sed requirit q' singulariter citetur ita uoluit sing. In no. in. ca. cum in tua. qui ma. accus. poss. & ibi omnes sequitur. facit quod uoluit Jo. an. in capi. si. de elec. in. vi. prete.

plures. s. de arbi. q' magis statur dicto unius af firmantis q' duobus uel tribus negantib' hic est tex. et Ja. de are. ponit hic & Old. quandaz distinctionem quam ibi dixi ut habes hic in li bro meo. Quando autem testimonium creduli tatis sufficiat. uide Ja. de bel. in auct. de heredi. & fal. §. huic uobis: & posuit post omnia contra ria & bene. Item est arg. ad id de pitis in arte sua. Sed uide plene in Spe. in ti. de proba. §. si. h. hoc quoqz.

Ex. §. sequenti.

¶ An denegans rñdere positioi habeatur pro confesso & cu sapiens debet eligi consultor qz debet eligere an iudex uel pars. Et an interu. cics descriptu i libro bannitoru debeat puniri.

¶ Ex hoc rescripto. Iste tex. allegatur

an positionibus de iure isto sit respondendum et solet allegari. l. offilius. j. de le. iij. sed mihi vi detur q' sit casus hic: quia interrogatur mulier an sit pregnans & debet respondere q' sic: quia si negat tunc mittuntur obstetrices. si confitea tur exonerat partem a probatione. sed vos scitis q' l. consentaneum. dat tria remedia contra co tumacem & intento vnum & nihil mihi prodest: an possum aliud remedium intentare: et dico q' casus uidetur hic q' sic: ibi dum dicit quid ergo si non zc. In contrarium facit. l. satisqz. s. de in ius vo. uide in. l. consentaneum: vbi de hoc dixi. Item ulterius ex hac. l. no. aliud: an ille qui de negat respondere habeatur pro confesso: & facit quod non sed remedijs pretorij cogitur respõ dere. habes per Ly. in. l. ij. §. pe. C. de iur. caluz. & j. de confess. l. certum: & extra de. confess. ca. ij. li. vi. Item habes hic de banno: & glo. facit me tionem in. l. i. circa prin. j. de requi. re. de iure ho dierno habes in auct. item nulla communitas: & in ti. hic finitur. l. conradi. c. i. col. x. ¶ Alteri ista. l. facit debet assumi aliquis sapiens quis de bet eligere sapientem uel iudex uel pars. Et in ver. & notandum. uidetur q' iudex. By. dicit q'

rea ist ud dictum bald. in dicta. l. ab eo. intelligitur quando principa is actus spectabat ad illum cõtra quem directa fuit petitio. Ita recte intu enti sensit baldus in dicta. l. ab eo. inquantu allegat Innocentiũ i dicto ca. humilis. unde iudicium debet dirigi contra illum ad quem principa liter negocium tangit non in consequentiam. facit q' dixi post bartolum

partes: sed si discordant tunc iudex eligat: vt. l. .ij. §. si. j. de admi. tu. & l. si. C. de iudi. & in. l. ven ditione. §. si. j. de bo. auct. iudi. pos. & Spe. in ti. de requi. confi. §. i. ver. quid si exigitur. ¶ Que ro quid de positione. uidetur idem per. l. iusiur ran. §. si de qualitate. s. de iureiur. ¶ Ultimo in ducitur bec. l. cum glo. que incipit. f. zc. in argu mentum. aliquis est scriptus bannitus in libro cõmunis alius interfecit eum an excusetur per formam statuti. Certe sic per istum ver. ceteruz & per By. in. l. pe. j. de adul. & i dubio presumi tur ignorare vt hic By. dicit & probatur in ver. meminisse. j. e. l.

¶ Meminisse. Istum. §. allegauit tibi i. l. pretor. j. vi bo. rap. & in. l. quemadmodu. §. fina. s. ad. l. aqui. quod dictum est in vna lege non intelligitur repetituz in alia.

¶ Si cui uentrem. C. oppo. di citur hic q' factum matris preiudicat filio. Contra inno uidetur q' factum matris filio preiudicare non debet: vt. l. i. C. de fals. Sol. in petitorio non pre iudicat: in possessorio sic. C. oppo. j. ad car. l. iij. §. missum. So. vt ibi: & l. pe. eo. ti.

¶ Denunciari. Facit ad. q. quam posui in repetitione §. cato. in. fi. l. ij. de vbo. ob.

Ex. §. sequenti.

¶ Omissio signi crucis i uentario an vitiet & q dicitur leuis solennitas & que grauis & pfectu do loci vbi res agi debet inspiciat.

¶ Quod autem. Omissio modice solennitatis non vitiat. h. d. facit ad. q. quando omittitur signuz crucis in inuentario quod non vitiat: quia est leuis solennitas: sed que est leuis solennitas: Et Old. dicit q' leuis solennitas est cuius omissio nullum uel paruum preiudicium generat: vt h: & illa dicit grauis solennitas q' omissa multu ob stat personæ: vt. l. cum hi. §. pretor. s. de transac.

lis vt no. Barto. in extrauaganti ad reprimendam in uerbo per edictuz & in iuribus allegatis in apostilla supra: quibus adde casum singulariter terminantē hoc in. c. si. de elec. et allegatum no ad hoc. scias et q' licet er ratum esset in citandi modo seu forma a iure traditis nihilominus si is cuius interest noticiam habuit citatio. per quam non legitime citabatur tamen ita ligatur quemadmodum si fuisset legitime citatus. casus est in cle. cam de elect. & licet alias sententia non preiudicet non citato pre iudicat hoc casu illi qui habuit noticiam licet legitime citatus non fue rit ita tenet Ro. consilio. cccc. Que autem diligentia requiratur quan do aliquis est citandus ad domu & an ille qui est in comitatu ciuitatis dicatur abesse a ciuitate vt excusetur faciens citare si citari debebat per sonaliter uide Ro. consilio. cccc. lxxiij. & an si in cita. requiratur certa solennitas an omissio solennitatis vitiet citationē si in causa potest procedi summarie. et si nuncius referat se omnia fecisse presumatur seruata for ma: & an presumenda sit commissio iudicis de cita. p. validitate actus vi de eundem Ro. consilio. cccc. cvii. & formam quomodo absens sit citan dus siue sit de ciuitate siue non uide per bal. consilio. cccc. primo vol. d. Ad questionem. Et istum. §. pro sing. allegat bal. in rubrica de suc. edic. et uide que dixi post bar. in. l. si quis instituat. §. item si condi. de heredi. institu.

¶ C. §. Quod autem. signum crucis. Uide bar. in. l. secunda. de vul. & pu pil. & que ibi dixi.

¶ Grauis solennitas. Et que dicatur leuis solennitas. Uide Bal. in. l. hac consultissima. in prin. C. qui testa. fa. pos. vbi dicit q' est illa que non e' fun data in aliqua vrgenti ratione uel utilitate. quod tene menti. & adde qd no. bar. in. l. si. §. cum igitur. in fi. C. de iure delibe. & in. l. i. §. si plures. in .iij. questione. de exercito. & conditio apposita a lege nunqz intelligitur ptinere leuē solennitate bal. in auct. matri. & auct. C. qñ mu. tu. of. fung. po test. ang. in. l. i. de libe. & post. bar. in. l. i. de vulga. & pu. in. iij. qone ad fi. ii. effectus. uide bar. in. l. licitatio. j. de publi.

in. l. iij. in de. cima col. in apostilla ma gna. circa fi nem. de pig. ADDE uide dum circa p dicta bal. co. filio. xvj. iij. vol. & scias q' licz statutz dicat debere citari pro prijs nomi nibus filioz & heredes d. bitoris non aut generali ter per pro cura. q' debz intelligi vt ipi creditori ad cuius in stantiam ci tatio emana uit possibile est facta dili genti in qui sitio. noticiã habere pro priorum na minium ipso rum filioz & heredu ci tandoruz. ali as autem cõ stitutio arta ret ad impos sibile nec hoc psumitur q' pstitutio uoluerit quem artare ad im possibile. l. ti cius de execu tu. no. bal. in .l. i. C. vñ vi. & vxo. so. ser uabitur ius commune q' vbi incerti sunt sufficiat generalis ci tatio si sunt certi specia

Item no. q. in eo quod est gerendum debet inspicere consuetudo loci ubi sit. facit ad. q. testam. q. locus ubi sit debet inspicere. vt. l. ij. C. qui te. fa. pos. r. l. ij. quoadmodum test. apert.

Dictuz. Mulier propter imperitiam excusatur. b. dicit. C. oppo. j. ti. ij. l. i. r. l. iij. §. cause. j. ad carbo. Sol. glo. C. Not. q. factum matris filio non preiudicat in petitorio. in possessorio sic. C. Quero quod sit istud edictum ad exemplum carbo. et due expositiones sunt in glo. et quelibet bona et dicitur in ea et scdm t3 Dy.

Si ventri. Legitur duobus modis. Ad secundum modum quando substitutus pupillariter oppo. quia sua non interest. vt. s. l. pri. scz q. eius non interest p3 quia si non nascitur non succedit ergo sua non interest propter tacitam vulgarem: r vide glo. que incipit directa vsqz ad finem. Et sic vides q. substitutus succedit per tacitam vulgarem: sed hoc est verum quando haberet coheredem institutum: quia sine hereditatis aditione non valet tacita vulgaris: vt. l. quid si filius. j. de cap. r hoc non examino hic. glo. est in. l. lex cornelia. j. de vul. r pu. sub. r Cy. in. l. p. abus: r guil. de cu. in trac. de vul. r pu. dicit i. d. l. lex cornelia.

Da quo. Fideicommissarius vniuersalis cum conditio deficit propter naturam posthumam admittit ad custodiendum partem. b. d.

Si ventris nomine mulier in possessionem missa sit. Rubrica.

Continuat Dy. istam rubricam ad precedentem: quia seruatis solemnitatibus que ponuntur. s. ti. i. mulier mittitur in possessionem causa ventris: vt. l. i. §. si venter: r per totum. j. de ven. in poss. mit. sed quia quandoqz ad alium dolo malo transitur: ideo ponitur hic hec rubrica.

De edicto. Primo commendat edictum r eius rationem ponit. Secundo ponit mentes edicti. Tertio exponit edictum vsqz ad si. secunda ibi. iccirco. tertia ibi. interest autem. C. Op. j. .e. l. §. interest. Glo. exponit hic prede. i. iniuste acquisitionis re ipsa. Extra glo. op. none subuenitur alio modo etiam q. per istud edictum: scilicet per petitionem hereditatis vel per rei vendicationem. Sol. illa remedia non sufficiebant in omni casu: quia potest esse q. possessio est penes eum cum titulo: r petitio hereditatis non datur contra titulum possidentes: ut. l. regulariter. s. de peti. here. Item non per rei vendicationem: quia non veniunt ea de quibus non est dominus: vt. s. de peti. here. l. r non tantum. ideo pretor istud edictum de necessitate posuit.

Iccirco. Ista secunda pars subdividitur in quattuor. primo dicitur actionem dari contra mulierem. secundo in pfez. tertio dicit ad quid datur contra eos quarto dicit dari in extraneum: r hoc est mens edicti. secunda ibi. non solu. tertia ibi. actionem. quarta ibi. necessario. C. oppo. ad primum responsum q. debeat dari conditio ex. l. non actio in factum: ut. l. i. s. de condi. ex. l. Solu. ibi ex. l. ciuili hic ex edicto pretoris ut in glo. C. oppo. r videtur q. pro possessione ista actio non datur in mulierem quia heres habet actionem in eum in quem est

translata possessio. So. ut. s. proximo dixi. r. j. in §. interest. C. ultimo oppo. quia erat prouisus per. l. pretor. in p. r. r. §. est autem. j. d. bo. au. tu. pos. In veritate dubito. sed possumus dicere q. illud edictum habet locum in creditore misso in possessionem hic in muliere missa in possessionem nomine ventris. sed ista solutio facit me dubitare r illud edictum generaliter loquitur quado quis est missus in possessionem: r. l. i. ex qui. cau. in pos. ca. loquitur etiam de muliere missa nomine ventris. possumus enim dicere q. illud tam generale habeat locum: r istud etiam specialiter in hoc casu: r ideo vnum per aliud non tollitur.

Ex §. sequenti.

Quod sit interdictum per quod heres potest expellere possessorem. r an contra eum in quem translata est possessio dolo possit fieri executio sententie late contra principalem.

Necessario. Vidi q. actio datur mulierem r contra patrem in eo quod interest. C. Quero quid de extraneo misso in possessionem. Respondet iurisconsultus q. de hoc pretor necessario fecit edictum vt dicit in littera. C. Quero quid vult dicere non pretoria potestate uel manu ministrorum. Quidam dicunt q. ponitur pro eodem. Alij dicunt q. pretoria potestas est vna pars manus ministrorum alia. scilicet per ministros pretorum vel ministros ipsiusmet agentis. r vide ista glo. que incipit minister r c. C. Ad banc lect. sic declarata oppo. q. hic dicitur q. non potest manu militari. contra. l. si quis missus. j. ne vis fiat ei. Glo. dat duas solutiones. una est q. manu militari detur expulso. hic domino seu heredi denegatur. Et quid vult dicere expulso. dic ei qui ante erat missus vel mitti iussus auctoritate iudicis. sed domino vel heredi qui tunc missus non erat vel nullum ius haberet denegatur manus militaris sed d3 dari libellus: r ista est bona solutio. Scdm so. est q. ibi loquitur in possessore malefidei. hic i possessore bonafidei. Est ne uera ista solutio? Certe sic quia illa haberet locum in eo qui resistit bonafide. sed quantum ad hanc. l. non habet locum: quia hec lex habet locum in eo qui bona fide resistit vel dolo si res sit apud eum: ut. j. eo. l. dolo. C. Secundo oppo. q. heres possit expellere istum possessorem sua auctoritate. nam mulier missa in possessionem non possidet s3 detinet: r sic apparet q. heres possidet. extraneus ergo missus in possessionem facit violentiam heredi. ergo heres potest eum expellere sua auctoritate: ut. l. quoadmodum. in prin. s. ad. l. acq. r. l. i. §. cum vi. r. l. iij. §. cum ergo. de vi r vi ar. r. l. si vicem. §. qui ad ianuam. quod vi aut clam. male ergo d3 hic q. non potest p se vsqz suos ministros put exponitur per ministros agentis. Glo. vult soluere r dicit pcedo q. verus heres possidet et lz ille intromittitur i possessionem tñ propter hoc non potest illum expellere. Sed si poneret q. ille tenens vellet expellere heredem r non admittere tunc heres possit repellere per viz r vide ista glo. que incipit q. eodem r c. ibi velut prius r c. r ibi dum dicit non pretoria r c. ibi pretoris officio. Item ibi ciuilitate large accipe vt comprehendat edictum pretoris mortui: et ex istis contrariis apparet q. ille qui possidet ciuilitate r naturaliter r alius soluendo detinet iniuste non a se possidente s3 ab alio possidens. tñ sua auctoritate non potest expellere: s3 d3 expellere interdicto vt possidetis vt hic. r. l. bic aut. §. si in si. j. ex quib3

C. §. Necessario. non potest Et sic non. q. possidens ciuilitate r naturaliter non potest expellere detinentem sua propria auctoritate. adde in. no. in. c. inter quattuor. de mai. r obed. r quod not. in. l. si. C. si p vim vel alio modo. r in. l. si. alias pe. C. de bo. vac. li. r. r. i. l. facultas. C. de iure fisco. li. et in. l. ob maritorum. C. ne vror pro marito. r in. l. a diuo pio. §. si super rebus de re iudi. et in. l. null. §. qui. ex cau. maio. r not. bal. etiam in. l. si deferta. C. si propter pu. pens. et bal. in. l. certa forma. C. vt in pos. le. r ibi tenet s3 bar. hic p gl. ordinariam l. i. §. interdicto. j. vt i possidetis: r vide quod no. bal. i. l. si. C. de popu. act. r in. l. pe. i. pn. ci. de no. nu. pecu. sed cuz bar. t3 bal. in. l. i. ad si. C. de execu. rei iudi. per ro. in. l. peregre. §. si. ad si. d. acqui. pos.

Uen q tri. vid ad qd allegat bart. istam. l. in. l. i. l. r. col. s. vul ga. r pup.

Si ventris nomine mu. in poss. mis. sit. Ru.

De edi b eto. sed an in ista bonorum possessione requiratur decretum iudicis bal. q. sic in. l. fin. r ibi vide. C. qui admit. post nico. de ma. tha. ibi ita. et t3 ibi pau. de ca. r fran. ti. gri. in. l. i. eo. ti. Item an ista bonorum possessio duret anno et nunquid hodie sit sublat. vide ibi r vide bald. et ibi dixi in. l. si. C. vnde legit.

cau. in possess. ea. possumus etiam intelligere qd hic heres nunquam fuit in possess. ut dixi in solutione precedentis contrarij. **C**enio ad sequentem glo. magnam et quero quod sit illud interdictum per quod heres potest expellere possessorem. glo. respondet quattuor modis. primo qd sit interdictum uti possidetis. secundo qd sit interdictum unde ui. tertio qd sit interdictum hoc est actio in factu descendens ex hoc edicto. quarto qd sit interdictum ne uis fiat ei. uirtus eorum dependet ex precedentibus lec. Si enim ponimus qd heres ante possidet potest procedere secundum quod dicitur de interdicto uti possidetis et unde ui. si dicimus qd heres non possidebat. procedit sequens expositio. Tamen ut clarius ista liqueat op. ad pma heres non possidet anq ad piscat possessionem: ut. l. cu heres de acqui. posses. et. Item adipisci non potest possessionem donec est dubium an partus nascatur: ut. l. cu qui dam. §. quod dicitur. j. de acqui. here. et. j. ti. i. l. i. in fi. Quero ergo cum non possideat ante impossibile erat euz possedisse potest habere interdictu uti possidetis. certe non uideo so. Ros. in libellis suis super hoc edicto ponit qd heres primo adiuerat hereditatem: et postea mulier dixit se pregnantem. et sic no. qd dubium superueniens non tollit aditionem iam factam: lz impediatur facta. Idem t3 glo. in. l. cu falsum. j. de acq. here. **D**y. soluit aliter qd hic iterueniebant illa tria propter que non impedit aditio lz mulier dicat se pregnantem. f. qd sic erat opi. vulgi: et qd non erat pgnas et in ueritate ipse heres sic credebatur: ut. d. l. cum quidam. §. qd dicit. **S**ecundo op. qd mulier lz non possideat mittendo aliu priuat illuz possessione ut. l. peregre. §. quibus. et. l. iij. §. qd si seruus. de acqui. poss. et. C. de acqui. poss. l. fi. cu ergo heres non possideat non habet locu interdictum uti possidetis. Ros. fatetur opposituz: unde ad hoc ut habeat locum interdictu uti possidetis o3 te ponere qd mulier expse egit: ut non trasseret nisi de tentionem qua ipsa habebat. **D**y. uero dicit melius qd mulier per imissionem tertij non priuat heredem possessione: qa non potest transferre plus qd habeat. Ad contraria rideo qd loquitur in colono per que dñs possidet. unde cu animus dñi quiet scit in illa possessione coloni merito trasserendo i aliu priuat dñm. hic loquitur in muliere per quaz heres non possidet et nil allegat **D**y. et dico qd istud est ueruz et glo. est in. l. i. in fi. §. usufru. queadmodum ca. et. j. de vi et vi arma. l. iij. §. vii. vi. et istud tene menti. **T**ertio op. sm istam expositionem dicitur qd dat interdictu vii. vi. contra. aut heres possidet et non habet interdictu vii. vi. ut. d. l. iij. §. vii. vi. de vi et vi ar. aut dicit qd heres desinat possidere et diceret tuc contra ea que supra dicta sunt. **R**n. fateor qd heres non amisit possessionem per imissionem facta de illo: ut. §. s3 postq heres accessit ad possessionem et ille imissus eum non admisit et in illo actu passus est vim: ut. l. clā possidere. §. fi. cum. l. se. de acq. poss. et sic oportet te ponere volendo tenere qd detur interdictu unde ui. **C**enio ad tertiu exemplū s3 quod glo. dicit qd interdictu istud intelligit. i. actio in factu ex hoc edicto. istud exemplū tenet **J**a. de ra. qd mihi placet: qa. l. debet intelligi in dubio qd loquitur de actione de qua loquitur in ti. in quo sita ta est: ut. l. impator. §. de in diem adiec. et not. in. l. fi. in pn. §. de condi. inde. et ista lec. e uera et necessaria ponendo qd heres ante non possidebat: ut. §. dixi. pot. etiā necessaria esse ista opi. **A**lio modo pone qd partus est natus ex uentre: ille qui p

mo adiuerat est exclusus per partu qualiter subueniatur huic nato ptra possessore. Certe p nul lu interdictu nisi per istud. et de hoc sentit Ros. in suis libellis super hoc ti. **C**enio ad quartu prout loquitur in interdicto ne uis fiat ei. lz glo. circa hoc multa dicat. tamen hoc interdictum non potest habere locu: quia ppetit ei qui est missus ut mitti iussus auctoritate iudicis. sed heres non est humoi. ergo et. ut. l. si quis missus. j. ne uis fiat ei. **A**lij dicunt qd mulieri copetit interdictu ne uis fiat ei. et mulier fuit iussa mitti in possessionem nomine uentris: sed non placet: qa aut ille tertius ingressus est uoluntate mulieris et mulier non potest conueniri: aut contra eius uoluntate: et tunc mulier haberet contra euz auxiliu man^o militaris: ut. l. si qd missu. j. ne uis fiat. ei qd hic negatur. unde ista quarta expositio non procedit. tenerē ergo tertia expositioem tanq magis utile et magis congruam legi. **A**ltimo scias qd do. **L**y. in. l. i. C. d. ali. iu. mu. cau. fac. t3 qd contra eum in que tralata e possessio dolo potest fieri executio sententie late contra principalem. alle. C. ut in poss. lega. l. certa est forma. qd dicitur est contra istu tex. facit insti. de act. §. itez si quid in fraudē. qd plene declara: ut dixi in repetitione. l. iij. C. de pigno.

Interest. Quero an a muliere possit heres petere possessionem et fructus. Et iste tex. facit qd no: qa solum tenetur ad id qd est ultra. puto qd totuz possit peti: ut. l. pretor. §. preterea. j. de bo. auc. iudi. pos. succedit enim ista actio que dat contra mulierem in totu in locum actionis que datur contra eam si possideret. ideo durat perpetuo: ut. j. p. r. o. et si aliud diceret oportet te dicere qd esset annalis: ut dicam. j. ti. i. l. i. §. hanc aut. et ibi probabo.

Hec actio. **O**ppo. qd sit annalis: ut j. ti. i. l. i. §. hanc autem Solue ut ibi dicam.

Olo facit. No. dicit glo. differentiaz inter euz qui tradidit et eum qui perdidit: ut. l. fi. C. de acqui. posses. **O**ppo. et uidetur qd mulieri non imputetur si alius occupat possessionem: ut. l. si finita. §. si quis damni. j. de dam. infec. et. l. p. r. o. §. prestat aut. de bonis auc. iudi. poss. Sol. illud ueruz si dolo fecerat uel ibi in creditore misso in possessionem. hic in muliere missa nomine uentris que plus debet custodiri. prima placet.

Sed et patris. Her. est et ideo legitur duobus modis. Primo ut uerbi. preter supra determinet sequentia. secundo qd determinet precedentia. in tex. ibi ab eo qui est in possessione. alij habent ab ea que in potestate. et ista est comunis littera. **O**ppo. ad primum. C. de euic. l. i. gl. non soluit. dicit ut ibi actio de euictione non fuit nata propter principale: ideo non durat pro expensis. hic fuit nata propter principale: ideo pro expensis durat. **Q**uero i quibus sumptibus loquitur hic. Dicunt quidam qd hic loquitur pro expensis factis in litigando contra illum missum hoc tenendo procedit prima lectu. et tunc iste expense ueniunt iure actionis: ut. l. iij. §. ex quibus. §. de alimen. iu. mu. causa fac. et. j. quod sal. ru. auc. l. nouissime. et. j. de leg. iij. l. iij. §. si rem. **A**lij dicunt qd hic loquitur de expensis factis in litigando contra mulierem: et tunc procedit secunda lectu. qd determinet precedentia: et tunc iste expense ueniunt officio iudicis. Cum enim expiret actio principalis expirabit officium iudicis

Cenet qd adde bar. in l. si quis missus. §. uideamus de dan. infec. **D**y. §. iterest qro an. **H**eb. Bar. in. d. §. uideamus. al. lega. in. §. pcedenti.

ppter expensas: ut. l. iiii. C. de posi. et. l. termina-
to. de fruct. et. l. i. expen. C. Sed ad primū op. nā
uidetur q. sumpt. debuerit recuperare a posses-
sore uicto qa uictus uictori cōdemnat in expen-
sis: ut. l. pperandū. §. sin autē. C. de iudi. et. l. qui
solidū. §. etiā. j. de le. ij. So. glo. q. ab illo nō po-
tuit recupare uel ppter ignorantia uel ppter p-
tumaciā. tenēdo primū q. ppter ignorantia nō
potuit recupari: tunc pcedit pria lec. scz q. deter-
minet sequentia: et sic ppter expensas durat ac-
tio sicut si ppter paupertatē recuperare nō pōt:
ut. §. l. pxi. §. interest. autē. Si tenes scōam. f. q.
ppter cōtumaciā: tūc nō durat actio et nō recu-
perat: et tūc pcedit alia lec. Luz enī ex sua culpa
pdiderit nō est equū q. ab alio recuperet: ut in
regula iuris dāmū qd qd sua culpa sentit et. Ex
predictis apparet q. diuersitas lec. que est hic
procedit secūdum diuersas lras. nam hi qui ha-
bent et ex. ab ea que est in prāte. debēt legere sm
lec. que loq. de ipensis factis in agēdo cum mu-
liere. illi qui habēt ab eo que est in possessiōe. de-
bēt legere sm lectu. illam que loquitur de expen-
sis factis agendo cum ipō.

C Si mulier
ventris noie
calū. cā i pos-
fuisse di.

C Si mulier vētris noie in possessione calūnie
causa fuisse dicitur. Rubrica.

a I d pos
s sessione
s. hoc
edictū. Inū
ter. pro no.
pōderat bal-
in. l. ij. C. h. p
pter public.
pēsi. uis bar.
i. l. pōderādū
s. snautem
alterutra. de
iudi. et. l. i. ge-
neraliter. de
epi. et. cle.

I de possessione.

Juramētū mulieris excusat eā a calū-
nia et partui nō nocet nec pdest. h. d.
Primū dictū fuit q. iuramētū excu-
sat ab expensis. dixi in. l. qui solidum. §. etiā. j. §.
le. ij. et. l. i. §. i. ad turpil.

Hoc edictū. No. q. calūnia dī
quādōcūq. qd vnū
dicit et aliud scit uel facit.

Ex. §. sequenti.

C An iuramētum excuset ab expensis.

Hac autē actiōem. Opp. q.
fit perpe-
tua. §. ti. i. l. i. §. h. Gl. dicit q. illa intelligit sm istā
qd est violare lram. alij ut Ja. de are. dicit q. ibi
daf de eo qd ad eā puēt. sed certe ibi etiā daf s
eo qd nō peruenit. f. ad expensas: ut. l. fi. in fi. §.
ti. i. dic ergo q. quādōq. actio penalīs succedit i
locū actiōis psecutorie: et tunc est ppetua: ut pa-
ter in utili rei uendicatiōe que daf cōtra eū qui
dolo desijt possidere. ita loqtur. §. ti. i. l. i. in fi. §.
tabu. exbi. l. ij. §. hoc interdico. et. j. ne quid i lo-
pu. l. ij. §. fi. §. quādō actio ex sui natura et ab ipō
initio est penalīs et pctoria tūc nō daf nisi ifra an-
nuz. ita loqtur hic. nā ab initio daf in penā eius
qd calūnie cā uenit in possessiōem. hoc pleni^o di-
xi in. l. in onerarijs. j. de act. et. obli. §. contra hoc
facit. l. itē. §. fi. cū. l. se. de ali. iu. mu. cau. fac. Rñ.
actio ex isto edicto nō succedit in locū ei^o qd uen-
iebat in pñia actiōe: s. loco illius qd est ultra. s.
§. ti. i. actio ex illo edicto succedit in totū in locū
illius qd ueniebat in actiōe pma. C. Itē opponi-
tur de. l. iij. §. fi. ad carb. Sol. ut ibi. Ista. l. facit i
ar. ad. q. an iuramētū excusat ab expēsis. et h. vñ
q. sic qa excusat a calūnia: ut no. in auē. de iudi.
§. fi. et. l. p. in auē. generalit. C. d. epif. et. cle. Ego
feci uos notare in. l. i. §. qñ poterit. j. ad turpil.
qa aliud est temeritas aliud calūnia. iuramētum
ergo excusat a calūnia: ut hic. et. l. iij. §. i. §. d. iure
iurā. nō autē excusat a temeritate. et expēse ueniūt
ppter temeritatē: ut. l. cum quem tem. ere. §. de
iudi. et. sic nō excusatur ab expensis quādō aliq.
temere litigat.

b C An iura-
mētum excu-
set ab expē-
sis. uide bal-
con. l. lxxiij.
primo uolu.
transeuntem
eū glo. in. c.
ignorantia d
re. iur. et. ad
q. consilium
celebris doc.
excusat ab ex-
pensis. ita te-
nuit pe. d. an
cha. consi. ex
xiiij. in fi.

Ex. §. sequenti.

C An pater putatiuus repetat expēsas factas fi-
lio putatiuo.

Cōpetit. Facit ad qōnem si pñ alimē-
tauit quēdam ut filiū et po-
stea apparz q. nō est filius: an possit alimenta re-
perere. Et certe distinguit aut filius fuit in calū-
nia: aut nō. et hoc si querimus de alimētis repe-
tēdis a filio. sed an possit repetere a pñe nō ē du-
biū: qa ipse nil fecit ut aleretur sicut ergo hic ex-
pense facte in muliere pgnante non repetunt a
pñe qui nō fuit in calumina nec ab ipa: ita in pro-
posito nō repetunt expense a filio putatiuo nec
a pñe eius. tñ cūz semel de facto acciderit i foro
cōscientie fratres iudicauerunt dñum.

C Competit
ad. q. Pau-
de ca. in. l. ali-
menta. d. ne-
go. gest. se. re-
mittit ad istū
§.

Sub pretextu. In hoc itereffe
nō pñ uenire esti-
matio totius hereditatis si ppter ventrem alius
succesur^o ē ab hereditate exclusus. h. d. C. Op.
j. ad carb. l. scriptū. glo. sol. qd plene dixi in. l.
ventre. j. de acq. here.

I substitutus.

Contra
mulierem
succurrit hñdi substituto dñcti et cōser-
uant legata et libertas. h. d. C. Op. si mulier so-
luit pñiū hereditatis uidet emisse res hñditarv
as: ut. l. eius rei. de rei uendi. et. l. lit. estimatio. j.
p. emp. Glo. fatef dñum: sed nō est uerū qa mu-
lier nō dedit pñiū ut emens sed dedit ut pñiū
sue culpe. Itē dedit pñiū ei qui nil hñz facere in
hereditate: sed ē ab ea exclusus facto mulieris.
ita intelligit Pe. et Ja. de are. C. Querit gl. qd
si nō uult uēdere nec dicit de quo. certe hoc itel-
ligit de legitimis testōris apud quos sui rema-
nēt. rō quia cōpellit uēdere fauore libertatis.
ar. C. de ser. cō. ma. l. i. Ad mulierē aut pōt refer-
ri hoc: qa soluendo pñiū nihil ei querit: ut. §.
dixi. C. Quero utrū cōpso q. nō peperit pñuma-
tur calumnia: et Ros. dicit q. nō: nisi pbetur ip-
sam calumnie causa fecisse: ut. l. non alias. §. de
bis qui no. infa.

De concubinis. Rubrica.

C De concu-
binis Rub.

Cy. sup rubrica ponit vnā distinctiōz p. quaz
summat istaz materiā de cōcubinis et filijs natis
ex cōcubina. iō non recto eaz scribatis per uos
qa cōiter habetur.

De i cōcubinatu.

C An liberta possit patronū relin-
quere. C. Dic ut in glo. et illud est ue-
rum q. non potest relinquere.

Ex. l. sequenti.

C An concubinatus sit licitus: et qualiter intel-
ligatur q. concubinatus sit legitimus coitus. Et
an clericus i minoribus cōstitutus habēs filios
ex concubina legitimet eos cū ea contrahendo
matrimonium.

A cōcubinatu.

In in-
genua
honeste nata presumitur matrimoniu
nisi cōtrarium pbetur. secus si fuerit liberta vel
uoliter nata. h. d. C. Not. ex eo q. quis retinet li-
beraz mulierē honeste nataz presumit matrimo-
nium de iure ciuili et d. iure canonico: et qualiter
probetur dic ut extra d. presump. c. illud quoqz.
C. Quero an cōcubinatus sit licitus. Dic de iu-
re ciuili sic ut hic. d. iure canonico secus: ut. xxxij.
.q. i. c. i. et. c. nemo. et. c. nil dicat. qd intellige quā-
tuz ad penā spūalē n̄ quātū ad rpalē. als nati ex

cōcubina per subsequēs matrimoniū nō legitimantur
 fm Ricar. ut statū dicaz. **Quero** ergo qualiter dicitur
 ligi q̄ cōcubinar' est legitimus coitus. do. Ricar. mal.
 in quadā sua disputatiōe dicit q̄ de iure antiquo p̄me
 uo ois coitus seu cōiunctio erat legitima. z statū cū q̄s
 nascebat erat legitimus: ut in auē. q. mo. na. effi. sui. §.
 lz. Supuenerunt postea leges que aliquas cōiunctiōes
 approberūt exp̄sse: ut m̄rimoniū. Et tūc filij ex eo na
 ti dicitur legitimi. Quedā est cōiunctio exp̄sse repro
 bata: vt coit' adulterin' z incestuosus z fites z tūc filij
 nati nō dicitur legitimi nec filij nominant: z tūc per sub
 sequēs m̄rimoniū nō legitimantur: ut. l. paulus. §. d. sta.
 bo. z et q̄ fi. sint legitimi. c. tanta. z. C. de nup. l. z fi. §.
 z in auē. qui. mo. na. effi. sui. §. pe. C. de natu. li. auē. lz.
 Quedā est cōiunctio que a lege nō est approbata nec
 improbata: vt coitus cōcubinari' istū remanēt ī p̄mo
 iure naturali: z iō filij nati dicuntur naturales z per sub
 sequēs m̄rimoniū legitimant: ut in multis legib'. C. d.
 natu. li. z in auē. qui. mo. na. effi. sui. §. pe. Et h' vult di
 cere tex. q̄ cōcubinar' asūpsit nomē per legē. scz nudū
 nō q̄ per legē talis coit' sit approbatus vel reproba
 tus: s̄ remanēt in p̄mo iure naturali. z p̄ hoc determi
 nat ip̄e talē. q. Clericus' in minorib' ordinib' cōstitu
 tus retinuit cōcubinas: z ex ea habuit filios. postea eaz
 duxit in uxore. an filij legitimi. Et determinat q̄ nō
 qa coitus cōcubinari' in clericis est totaliter reproba
 tus a lege: ut in auē. d. sanc. epif. §. clericos. z in auē. d.
 mona. §. si q̄s autez. z. C. de epif. z de. l. eū q̄ probabi
 le: vñ nō possūt dici filij naturales: nec legitimantur per
 subsequēs m̄rimoniū. z Jo. an. ponit istā. q. in mercuri
 alibus suis sup illa regula sine culpa nisi subit cā zc.
 Et facit mētiōē de dicto Ricar. z determinat cōtrari
 um. Primo q̄ coitus cōcubinari' in clericis est tota
 liter reprobatus de iure canonico: ut est dictū. Sed ad
 illud respōdet q̄ uerū est q̄tum ad penā spiritualē nō
 q̄tuz ad tēporalē. Scōdo dicit ipse nō est uerū q̄ de iu
 re naturali omnis coitus sit licitus. imo statū cū deus
 fecit masculū z feminā fecit m̄rimoniū. z uoluit q̄ vn'
 inhereret vni. hoc etiā animalia faciūt. als eēt incertitu
 do totalis parentū. determinat ergo q̄ legitimant per
 subsequēs m̄rimoniū. **Abibi** vñ q̄ ista ratio non facit.
 nam pcedit fm ius naturale p̄mēuū in quo fuit gen'
 humanū ante pactū p̄mi parentis: qa fm lege natura
 lem a deo dataz statū fuit matrimoniū. sed post pactū
 natura humana corrupta est. z fm illud tēpus post na
 turā humanā corruptam dicūt iura q̄ de iure natura
 li oēs liberi z legitimi nascebātur nec erat aliquis coi
 tus reprobatus. Ad questionē p̄ncipalē dico q̄ si cleri
 cus nō est bñficiatus si alias retinebat cōcubinā q̄ filij
 tūc nati p̄ subsequēs matrimoniū legitimant: qa tunc
 cuz eā retinebat cōcubinā: rebus sic se hñtib' poterat
 esse vxor. z ita loq̄tur determinatio Jo. an. sed si cleri
 cus erat bñficiatus z retinebat cōcubinā filij tunc nati
 per subsequēs matrimoniū nō legitimant: q̄ cum nati
 fuerūt rebus sic se hñtib' nō poterat esse vxor. hic est
 tex. in. l. z si cōtra. C. de nup. ubi filij nati ex ea que nō
 potuit esse vxor per subsequēs matrimoniū non legiti
 mantur. **Ultio** h. l. facit ad. q. quaz tangā de admī.
 tu. l. ticiū z meuiū. §. vl. scz q̄ inter duos fratres simul
 cōmorātes z ponētes lucrū ī cōmuni ī dubio p̄sumat
 cōtracta societas. sicut inter virū z mulierē in dubio p̄
 sumit dētū m̄rimoniū q̄s dic ut ibi dicam.

Ex. l. sequenti.

Filij nati ex cōcubina nō retenta in domo an legiti
 metur p̄ sequens matrimoniū.

Encubina. Quero qd si aliq̄s hz
 aliquam mulierem eē
 domū suā vtrū ista dicat cōcubina adeo q̄ filij
 nati ex ea dicitur nati' ex cōcubina. Tex. q̄ sic: qa cō
 cubina fit ex solius animi destinatiōe. gl. dicit d̄riū. l. q̄
 regraf̄ habitatio simul. nō ē ergo icubina nisi d̄simul

cōhabitēt. Illud ētz By. z dicit q̄ in cōcubinato reg
 ritur idubitat' affectus sicuti in vxore cui' affect' pre
 sūptus inducā p̄ cōhabitationē: q̄s multū no. hi ergo
 filij qui habētur ex muliere nō retēta secū ī domo vl' ex
 aliqua familia nō legitimantur p̄ subsequēs m̄rimoniū.

De tutela.

Rubrica.

Rubricam istā continua: vt in glo. p. 119

Ex. l. sequenti.

Quid ē dicere ī distinctiōe tutele vis ac ptās. Et an
 tutor sit anteq̄ satisfdet uel iuētariū faciat. Et an pupil
 lus ifra annū moriēs postq̄ tutor q̄ nō satisfdedit nec ī
 uētariū fecit sciuit h̄ditatē pupillo delatā illā trāsmi
 tat. Et quot mōis capiā vis. z quali' singula d̄ba diffi
 nitōis tutele cū misterio apposita fuerunt.

Tutela. Primo pōit diffinitōez

tutele. s̄o pōit diffinitōez
 tutoris. tertio pōit allusiōē seu d̄riuatō
 nē hui' vocabulī tutor. scōa ibi. tutores.
 tertio ibi. ex qua re. **Quero** qd vult di

cere vis ac ptās. Glo. dicit. i. violēta ptās: qa daf̄ iuit'
 z inuito: vt isti. e. ī p̄n. z p̄ h' differt a curatore q̄ nō daf̄
 iuito. dicit gl. ista expositio nō plz: qa si sūt duo substā
 tia copulatiue posita resoluūtur: ut vnū sit adiectiuuz
 alteri' q̄ vnū de necessitate inest alteri: vt. l. i. d. pac.
 ibi dū dicit placit' z p̄sens. i. placitus p̄sens: s̄ vis
 z ptās vnū nō est alteri d̄ necessitate. ergo zc. **Prete**
rea natura copule posita iter substātia ē augere: vt. l.
 ea tñ adiectio. j. de le. iij. s̄ h' hoc nō auget imo res
 tringeret dicēdo violēta ptās q̄s in volēte nō fit q̄s ē fal
 sū: qa reperio tutorē q̄ daf̄ demū volēs ut ē m̄: ut. C.
 q̄ mu. off. tu. fun. po. l. ij. z auē. m̄i z auē. Itē mlti dā
 tur tutores q̄ h' affectāt: ut. j. e. l. in eos. z j. de excu. tu.
 l. tria onera. hoc ētz p̄ in oib' tutorib' q̄ hñt excusatio
 nē: z eā nō pponūt. **Itē** si hec expositio eēt h̄a iserf'
 q̄ si pupillus volēs petierit tutorē volētes nō eēt tutor
 qa nō eēt violēta ptās: q̄s ē falsū: qa pōt dari volēti in
 uitus: ut. j. l. p̄. z j. de tu. z cu. da. ab his. l. illud z l. se.
 vñ glo. isti. e. circa p̄n. expōit aliter. s̄ vis ad cogēdum
 ptās ad ipandū. q. d. i. tutela ē ptās ad iperādū z vis
 ad cogēdū. i. ad mādādū executiōi q̄s impar: ut deno
 tet q̄ nō ē ptās sola sicuti est ī q̄busdā iudicib' q̄ hñt
 cognitiōem z nō executiōez: ut iudices delegati: ut. l. a
 diuo pio. in p̄n. j. de re iu. facit q̄s no. in. l. puatorū. C.
 de iu. om. iu. z qdā q̄ hñt exercitiū sine cognitiōe: ut. l.
 executorē de exce. rei iudi. s̄ in tutore ē utrunq̄: qa hz
 uiz z ptāez z iurisdictionē z exercitiū. z hoc vult dicere
 uis z ptās. z q̄ aliud sit ptās aliud exercitiū ptās uis
 debet in. l. iter tu. j. de admī. tu. s̄ istud ē nō plz: qa tu
 tor an factū iuētariū nō p̄t admīstrare: ut. l. fi. C. arbi.
 tu. z j. de admī. tu. l. tutor q̄ reptoriū. Itē tutor q̄ nō
 satisfdedit nō p̄t admīstrare: ut. C. de tu. z cu. q̄ nō satisf
 de. p̄ totū. z isti. de satisfda. tu. p̄ totū. z sic hz istā expōi
 tiōez seq̄ref q̄ tutor nō sit tutor anq̄ possit admīstrare
 qa hz habeat ptāez: nō tñ hz executiōez. z sic in eū n̄ ca
 dit diffinitio. ergo n̄ eēt tutor: ut. j. p̄. r̄iso. h̄ aut ē fal
 sū. nā tutor ē icōtinēti testamētari' adita h̄ditate: ut
 j. ti. i. l. si nemo. et. l. fi. j. de excu. tu. legitim' enī statim
 ē mortuo defūcto: qa ip̄a lex eū facit: ut. l. legitimus. j.
 de leg. tu. similt' et datiu' ē tutor statū cū ē dat': ut. j. d.
 tu. et cu. da. ab his p̄ totū: q̄s ētz apparet: qa tutor anq̄
 facit iuētariū pōt qdā facere q̄ sūt utilia pupillo et
 alienare q̄ sūt tpe p̄tura: ut. l. tutor q̄ reptoriū. i. p̄n. j.
 de admī. tu. et p̄ba' optie in. l. muto. §. i. j. e. Eodem
 mō pōt anteq̄ satisfdet: ut. C. de satisfd. tu. l. fi. **Ex** q̄b'
 cōcludo q̄ tutor ē anq̄ satisfdet: uel iuentarium faciat.
 Et p̄ hoc cōcludo ad q̄ōnez de facto q̄ si est h̄ditas d̄
 lata pupillo et tutor scit et pupill' ifra annū decedit q̄
 p̄pter sciam tutoris q̄ nō satisfdedit uel iuentariū nō
 fecit: trāmittit pupillus ius deliberandū cū h' pupillo
 p̄sit et nil noceat: ut p̄se dicā. j. de rebus du. l. q̄ duos

a Clericus.
 no. q. d. cleri
 co cōcubina
 rio. z add q̄
 clericus i sa
 cris p̄stitut'
 dicit p̄mitte
 re incestū hz
 glo. z bal. l. l.
 ij. C. de epi
 z cl. z bis ad
 de bal. l. l. pa
 rētes. d̄ i ius
 vocan. z bal.
 in. c. natura
 les. si de se.
 sue. p̄trouer.
 q̄sūt an na
 tuz ex clerico
 in m̄ioribus
 p̄stituto legi
 timef p̄ sub
 sequens ma
 trimoniū. Et
 ricar. malū.
 dixit q̄ non
 qa est nat' ex
 dānato col
 tu. l. paul. de
 sta. homi. tu
 dic' q̄ ibi
 p̄trabere ma
 trimoniū ab
 initio erat in
 patrio pote
 state. z iō le
 gitimatō tra
 his retro. j. e
 q̄ fil. sint leg.
 c. tāta. z ita
 t̄z iō an. Et
 bal. add bar.
 z voc. in. l. et
 si cōtra. C. d̄
 nup. z no. lo
 quis iō. fab.
 instit. d̄ nup.
 §. aliquādo
 b Encu
 c binā. vñ
 cūf na
 ti. vide q̄ no
 bar. in. l. fix
 or. in prin. j.
 de adul. z ad
 de bal. i. auē.
 lz p̄ illū text.
 C. de natu
 lib. z ibi not.
 quot regran
 tur ad licituz
 cōcubinatuz
 z bal. in. l. eā
 quā. in. xxiiij.
 col. de fidei/
 con.

De tute.
Rubrica.

Tutela.
 t an autē
 tutela
 cōprehenda
 tur appellati
 one cōtrac
 tuū uel nego
 ciorū. uide q̄
 dixi in. l. i. ad
 fin. post bal.
 C. si de ma
 men. poss.